

De groei van den buitenlandschen handel en scheepvaart van Japan sedert het jaar 1900 en enkele beschouwingen naar aanleiding daarvan

<https://hdl.handle.net/1874/321436>

A. g. 192, 1935

DE GROEI VAN DEN BUITENLANDSCHEN
HANDEL EN SCHEEPVAART VAN JAPAN
SEDERT HET JAAR 1900
EN ENKELE BESCHOUWINGEN NAAR
AANLEIDING DAARVAN

J. E. NIEUWENHUIS

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

DE GROEI VAN DEN BUITENLANDSCHEN HANDEL EN
SCHEEPVAART VAN JAPAN SEDERT HET JAAR 1900 EN
ENKELE BESCHOUWINGEN NAAR AANLEIDING DAARVAN

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

3871 7587

Diss Utrecht 1935

DE GROEI VAN DEN BUITENLANDSCHEN
HANDEL EN SCHEEPVAART VAN JAPAN
SEDERT HET JAAR 1900
EN ENKELE BESCHOUWINGEN NAAR
AANLEIDING DAARVAN

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT
TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD
VAN DOCTOR IN DE RECHTSGE-
LEERDHEID AAN DERIJKS-UNIVER-
SITEIT TE UTRECHT, OP GEZAG VAN
DEN RECTOR-MAGNIFICUS DR. H.
BOLKESTEIN, HOOGLEERAAR IN DE
FACULTEIT DER LETTEREN EN WIJS-
BEGEERTE, VOLGENS BESLUIT VAN
DEN SENAAAT DER UNIVERSITEIT
TEGEN DE BEDENKINGEN VAN DE
FACULTEIT DER RECHTSGELEERD-
HEID TE VERDEDIGEN OP WOENSDAG
20 MAART 1935, DES NAMIDDAGS TE
4 UUR, DOOR

JAN ELTJO NIEUWENHUIS

GEBOREN TE HOOGKERK

H. VEENMAN & ZONEN · WAGENINGEN · 1935

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

Aan mijn ouders
Aan mijn vrouw

Het verschijnen van dit proefschrift biedt mij een gunstige gelegenheid U, Hooggeleerde COSQUINO DE BUSSY, Hooggeachte promotor, mijn oprechten dank te betuigen voor Uwe leiding en belangstelling bij het samenstellen van dit werk.

U Hooggeleerde VERRIJN STUART, ben ik dank verschuldigd voor de aanwijzingen die U mij hebt willen geven.

Hooggeleerde WESTRA, ik ben U zeer erkentelijk voor Uwe vriendelijke raadgevingen.

INLEIDING

Zooals algemeen bekend is, zijn de buitenlandsche handel en scheepvaart van Japan in de laatste decennia snel gegroeid.

Dit werk beoogt door middel van een statistisch onderzoek dezen groei nader te belichten. Indien men echter de opkomst van den buitenlandschen handel en scheepvaart in cijfers heeft vastgelegd, komt de vraag op, welke beteekenis de toenemende belangrijkheid van Japan in het internationale ruilverkeer heeft, zoowel voor de welvaart van Japan zelf als van andere landen. Bij de behandeling van deze vraag werd in het bijzonder aandacht geschonken aan de beteekenis van den Japanschen buitenlandschen handel en scheepvaart voor de Europeesche en Aziatische landen.

Het onderzoek leidde verder tot een beschouwing over de gevolgen van de industrialisatie van Japan en andere Aziatische landen, voor zoover die gevolgen betrekking hebben op het internationale ruilverkeer.

De vele tabellen van Hoofdstuk 1 en 2 geven, voor zoover mogelijk, cijfers vanaf het jaar 1900.

Aan de directe opmerkingen waartoe de tabellen aanleiding gaven, zijn dikwijls beschouwingen van meer algemeenen aard vastgeknoopt, hetgeen gezien moet worden als een poging om de bestudeering van het uiteraard dorre cijfermateriaal enigszins aantrekkelijker te maken.

HOOFDSTUK I

DE JAPANSCH E BUITENLANDSCHE HANDEL VAN HET JAAR 1900 AF

Algemeene Opmerkingen

Met den buitenlandschen handel van een land wordt bedoeld de ruil van goederen tusschen dit land en andere landen. Het is bekend, dat deze ruil van goederen de belangrijkste plaats inneemt in het internationale ruilverkeer. Dat is ook zeer begrijpelijk, immers in de meeste gevallen vindt een ruil tusschen de landen plaats om over goederen te kunnen beschikken, die de ruilende landen zelf niet of niet in voldoende mate bezitten. Dit eenvoudige feit is van groote beteekenis, omdat daarin de toenemende onafhankelijkheid van het Oosten ten opzichte van het Westen ligt opgesloten. Want, zooals men later zal zien, heeft er in de Oostersche landen een toenemende industrialisatie plaats, (Japan is reeds een belangrijk industrieland) waardoor het Oosten hoe langer hoe meer goederen gaat produceeren, die het vroeger door middel van ruil van grondstoffen tegen Westersche industrieproducten moest verkrijgen.

Alvorens cijfers van den Japanschen handel te geven is het noodig iets te zeggen over de statistieken, door Japan en andere landen van den buitenlandschen handel gehouden.

Bij de bestudeering van statistische gegevens moet men steeds bedenken, dat de statistieken van een land over verschillende jaren, of die van verschillende landen over dezelfde jaren, lang niet altijd zonder meer vergelijkbaar zijn. Allerlei factoren maken dat onmogelijk; als voornaamste daarvan noemen wij:

- 1e De verschillende methodes van classificatie der goederen in de statistieken der landen.
- 2e De manier, welke toegepast wordt om de grootte van den import en export te bepalen.
- 3e Uitbreiding of verkleining van grondgebied.
- 4e Verandering van de goudwaarde van den munt.

5e De verschillende behandeling van de categorieën van den handel, zooals transitohandel, her-export en her-import.

Voor de goederen van den transitohandel etc. worden soms afzonderlijke statistieken gegeven, maar dikwijls zijn deze goederen begrepen in de algemeene statistieken van den export en import.

De transitohandel van Nederlandsch Indië was vóór 1913 begrepen in de algemeene tabellen. Japan geeft van den transitohandel aparte tabellen, evenals Nederland.

Er zijn geen twee landen, die dezelfde methode van het samenstellen der statistieken hebben. Toch zijn er twee hoofdsystemen nl. het Continentale en het Anglo-Saxonsysteem.

Het is niet onze bedoeling de methode van registratie der verschillende landen na te gaan, maar het is duidelijk, dat de cijfers van de landen, die hetzelfde hoofdsysteem gebruiken, in het algemeen beter zijn te vergelijken dan die van landen, waarbij dat niet het geval is. ¹⁾

De volgende landen passen het continentale systeem toe: Japan, Nederlandsch-Indië, Nederland, China, Duitschland, Italië, Zweden enz. Het Anglo-Saxonsysteem wordt o.a. door de volgende landen gebruikt: Vereenigde Staten van Amerika, Groot-Brittannië, Britsch-Indië, Australië enz.

Om een zuiver inzicht te verkrijgen in de beteekenis van de cijfers, die de statistieken der landen van den buitenlandschen handel verschaffen, moet men het volgende in het oog houden: De cijfers, die voor den import worden geregistreerd, houden meestal, behalve den prijs der goederen, ook de kosten van transport, assurantie en derg. in. De meeste landen berekenen de waarde van den export echter naar de prijzen, waarvoor de goederen door het buitenland zijn gekocht, vermeerderd met emballagekosten en de transportkosten van de goederen, tot aan de grens van het eigen land. In het algemeen worden dus de exporten berekend: f.o.b. (free on board) en de importen c.i.f. (cost, insurance and freight).

De transport- en verzekeringskosten kunnen een belangrijk deel van de waarde der goederen uitmaken. De invoer van Brazilië geeft daarvan een frappant voorbeeld. Zoo waren de cijfers, de waarde aangevende van de in 1913 in Brazilië geïmporteerde goederen, c.i.f. 20% hooger dan de waarde berekend naar f.o.b. Natuurlijk is een dergelijk groot verschil geen regel. De ligging van een land en den aard van de geïmporteerde goederen hebben daarop veel invloed. Het is begrijpe-

¹⁾ Verg. *Mémorandum sur le commerce international et sur les balances des paiements 1912-1926*, Vol. 2, pag. 5 en volg.

lijk, dat door de hierboven aangeduide redenen de waarde van den totalen wereldimport in een zeker jaar de waarde van den totalen wereldexport moet overtreffen. De volgende cijfers geven daarvan over een drietal jaren een overzicht. ¹⁾

Jaar	Millioenen dollars	
	Import	Export
1926	32.117	29.770
1927	33.740	31.380
1928	34.475	32.233

Aan het eind van deze algemeene opmerkingen moet nog gewezen worden op de verschillen, die er tusschen de landen bestaan, wat betreft de registratie van het geïmporteerde of geëxporteerde goud. Landen zoals Zuid-Afrika en Australië rekenen het goud als te behooren tot de andere goederen. De meeste landen, die goud exporteerden en importeerden hebben evenwel afzonderlijke statistieken voor den import en export van goud.

Ook Japan heeft voor den invoer en uitvoer van goud afzonderlijke tabellen; het goud is dus niet begrepen in de statistieken van de goederen.

Tenslotte moeten wij nog opmerken, dat de statistieken van den buitenlandschen handel van Japan alleen betrekking hebben op het eigenlijke Japan, daaronder begrepen Karafuto (Japansch Sachalin), Chishima of de Koerillen-eilanden en de Luchu-eilanden of Rioe-Kioe. Korea (Chosen) en Formosa (Taiouan) en andere bezittingen zijn daar evenwel niet bij in begrepen. Er bestaan natuurlijk wel afzonderlijke gegevens van den handel tusschen het buitenland en Korea en Formosa. We zullen ze volledigheidshalve apart vermelden.

Voor het verkrijgen van de statistische gegevens, die betrekking hebben op den buitenlandschen handel van Japan, zijn in hoofdzaak gebruikt de verschillende jaargangen van *Résumé Statistique de l'Empire du Japon*, (Cabinet Imperial. Bureau de la Statistique Générale) en daarvan speciaal de hoofdstukken getiteld: „Commerce Extérieur” en verder de statistieken, die de Volkenbond van den buitenlandschen handel der diverse landen verschaft.

Als de cijfers soms om bepaalde redenen niet geheel met elkaar

¹⁾ *Mémorandum sur le commerce international et sur les balances des paiements*. Vol. 3, 1926-1928, pag. 5 en volg. en *Mémorandum sur les balances des paiements et sur les balances du commerce extérieur*, 1910-1923, Vol. 2, pag. 5 en volg.

overeenstemden, is getracht toch steeds zooveel mogelijk gelijkwaardige gegevens met elkaar te vergelijken. Niet altijd echter was dat mogelijk, maar in die gevallen waren de verschillen niet van dien aard, dat ze afbreuk zouden doen aan de waarde van de conclusies, die er uit getrokken werden.

DE TOTALE WAARDE VAN DEN JAPANSCHEN EXPORT EN IMPORT

We zullen allereerst de totale waarde van den Japanschen import en export over de verschillende jaren nagaan. De waarde wordt uitgedrukt in millioenen yen.

Bij het beschouwen van de cijfers moet men bedenken, dat Japan in December 1931 den gouden standaard verliet, hetgeen inhoudt, dat in de jaren na 1931 de goudwaarde van den Japanschen buitenland-schen handel veel geringer is dan de betrekkelijke cijfers doen vermoeden. De cijfers gelden alleen voor het eigenlijke Japan, dus niet voor Formosa en Korea (behalve de cijfers van vóór 1911, die ook betrekking hebben op Korea).

TABEL I¹⁾

Jaar	Waarde in millioenen yen			Jaar	Waarde in millioenen yen		
	Export	Import	Totaal		Export	Import	Totaal
1900	204	287	491	1917	1603	1036	2639
1901	252	256	508	1918	1962	1668	3630
1902	258	272	530	1919	2099	2173	4272
1903	290	317	607	1920	1948	2336	4284
1904	319	371	690	1921	1253	1614	2867
1905	322	489	811	1922	1637	1890	3527
1906	424	419	843	1923	1448	1982	3430
1907	432	494	926	1924	1807	2453	4260
1908	378	436	814	1925	2306	2573	4879
1909	413	394	807	1926	2045	2377	4422
1910	458	464	922	1927	1992	2179	4171
1911	447	514	961	1928	1972	2196	4168
1912	527	619	1146	1929	2149	2216	4365
1913	632	729	1361	1930	1470	1546	3016
1914	591	596	1187	1931	1147	1236	2383
1915	708	532	1240	1932	1410	1431	2841
1916	1127	756	1883	1933	1861	1917	3778

¹⁾ Vgl. Financial and economic annual of Japan, 1933, pag. 124. Annual return of the foreign trade of Japan, 1933, pag. 2 en 3.

Als men de bovenstaande getallen nader beziet, blijkt, dat tot 1930 de Japansche handel een snellen bijna ononderbroken groei vertoont. In het eerste en tweede jaar van den wereldoorlog valt een daling te constateeren, maar daarna gaat de waarde van den Japanschen buitenlandschen handel met sprongen naar boven. Vooral de export stijgt zeer snel. Dit is zeer begrijpelijk, immers in die jaren waren vele landen, in het bijzonder de Europeesche, niet in staat handel te drijven. Japan heeft een goed gebruik gemaakt van de geboden gelegenheid om zijn buitenlandschen handel uit te breiden. Na den oorlog volgt omstreeks 1921 een scherpe inzinking, welke de algemeene economische depressie van dien tijd weerspiegelt. Daarna volgt de „boomperiode”, die in 1930 plotseling door een sterke depressie wordt gevolgd en ook in de waarde van den Japanschen export en import tot uiting komt.

Uit een eenvoudige berekening volgt, dat de goudwaarde van den Japanschen buitenlandschen handel in 1931 en 1932 resp. ongeveer 40% en 60% minder bedroeg dan in 1929. Deze daling komt tennaastebij overeen met den achteruitgang van de waarde van den totalen wereldhandel in dezelfde periode. ¹⁾

Uit de absolute cijfers, die wij gaven, is de voortdurend groeiende beteekenis van Japan op de wereldmarkt duidelijk af te lezen.

Deze groei wordt evenwel nog beter belicht als wij, den export en import in het jaar 1899 (uitvoer 210 millioen yen, invoer 220 millioen yen) op honderd stellende, nagaan hoeveel dan de export en import naar verhouding in de volgende jaren heeft bedragen. Dus export = 100 en import = 100 voor het jaar 1899. Over de volgende jaren krijgen wij dan de verhouding:

Jaren	Export	Import ²⁾
1899	100	100
1905	151	222
1910	217	210
1915	332	237
1920	908	1043
1925	1057	1130
1930	700	703
1932	671	651
1933	886	871

Voor het jaar 1932 en 1933 moet rekening worden gehouden met de verminderde goudwaarde van de yen. De officieele verhouding dollar-yen is: 100 goud yen = 49.846 goud dollar. ³⁾

Hieronder volgen voor enkele jaren de wisselkoersen dollar-yen.

In 1900: 100 yen = 49.35 dollar.

1905	49.41
1909	49.64
1924	41.20
1926	47.10
1928	46.40
1929	46.10
1930	49.40
1931	48.90
1932	28.10

¹⁾ Vgl. Balances des paiemens, 1931-1932, pag. 37.

²⁾ Deze cijfers zijn door ons zelf berekend.

³⁾ Vgl. Annuaire statistique de la Société des Nations, 1932-1933, blz. 261.

Met behulp van deze wisselkoersen kan men de goudwaarde van den Japanschen import en export bepalen, hetgeen voor een zuivere vergelijking noodzakelijk is. Overigens bepaalt de goudwaarde van den Japanschen handel niet zijn volledige beteekenis in het wereldgoederenverkeer. Zoo dient er op gewezen te worden, dat de lage Japansche prijzen een grootere export van goederen beteekenen dan de exportwaarde daarvan doet vermoeden, hetgeen impliceert een sterkeren druk op de afzetmogelijkheden van Europeesche fabrikaten in het Oosten.

Dit moet men ook in het oog houden bij de beschouwing van de cijfers, die hieronder volgen en die ten doel hebben de beteekenis van Japan in den wereldhandel te verduidelijken. Onderstaand tabelletje geeft het aandeel van de waarde van den Japanschen export en -import in de waarde van den totalen wereld export en -import weer, uitgedrukt in procenten. De absolute waarde van den Japanschen uitvoer en invoer in millioenen dollars is tevens aangegeven. ¹⁾

Jaren	Export		Import	
	Dollar (millioenen)	Percentage	Dollar (millioenen)	Percentage
1913	315	1,72	363	1,86
1925	910	2,96	1019	3,17
1926	929	3,18	1086	3,48
1929	969	2,93	1000	2,81
1930	707	2,67	744	2,56
1931	547	2,89	589	2,83
1932	388	3,05	395	2,84

Men ziet, dat het Japansche aandeel in den wereldhandel sedert 1913 zeer aanzienlijk is gestegen. In de crisisjaren zijn de procenten echter lager dan in de jaren 1925 en 1926. Dit is merkwaardig, omdat vooral in de jaren na 1929 de Japansche concurrentie zich sterk doet gevoelen. De verklaring van dit feit moet gezocht worden in de buitensporig lage prijzen, waartegen Japan in de crisisjaren groote hoeveelheden goederen naar het buitenland uitvoert. De lage prijzen van de Japansche exportproducten veroorzaken, dat de Japansche concurrentie op de wereldmarkt zeer sterk is, maar bovendien, dat de totale waarde van de uitgevoerde goederen betrekkelijk gering blijft.

Aangezien de goederen, die Japan uit het buitenland invoert, groo-

¹⁾ Vgl. Mémorandum sur le commerce international, 1912-1926, pag. 12 en 13 en Annuaire statistique de la Société des Nations, 1932-1933, pag. 168 en 169.

tendeels betaald moeten worden met de waarde van den export, is het zeer begrijpelijk dat ook het percentage, dat het aandeel van de waarde van den Japanschen import in de totale waarde van den wereldimport aangeeft, in de laatste jaren lager is dan men zou vermoeden. Op de gevolgen, die de lage prijzen van den export voor de welvaart van Japan hebben, wordt later nog terug gekomen.

DE GROEI VAN DEN BUITENLANDSCHEN HANDEL EN DE VERANDERINGEN, OPGETREDEN IN DEN EXPORT EN IMPORT EEN GEVOLG VAN DE INDUSTRIALISATIE

De wel zeer snelle expansie van den Japanschen buitenlandschen handel doet de vraag opkomen, waaraan die geweldige groei te danken is. Deze vraag in haar algemeenheid gesteld is moeilijk te beantwoorden, want die groei hangt samen met de opkomst van Japan tot groote mogendheid, die de kennis van het Westen op verbluffend snelle wijze, zooda niet geheel zich heeft eigen gemaakt, dan toch in haar dienst heeft weten te stellen. Bij de beantwoording van de vraag zou men in de eerste plaats moeten letten op de innerlijke geaardheid van het Japansche volk. Het valt echter buiten het bestek van dit werk hierop dieper in te gaan.

De groote groei van den buitenlandschen handel is echter direct een uitvloeisel van de industrialisatie van Japan. Door de industrialisatie werd het productievermogen van het land zeer sterk vergroot, hetgeen een snelle uitbreiding van den export en import tot gevolg had. Wijzend op het volgende viertal verschijnselen toont LOOHUIS de toeneemende industrialisatie sedert het begin van deze eeuw aan. ¹⁾

- 1e De trek van de bevolking van het platte land naar de steden. Hij geeft daarvan cijfers, die de werking van deze tendenz duidelijk doen uitkomen.
- 2e „De wijziging in de beroepsstructuur. In 1909 vond nog 53,9% der bevolking van Japan een bestaan door het verrichten van werkzaamheden in dienst van den landbouw, in 1925 was dit percentage gedaald tot 44,7%.....”
- 3e De verandering in de samenstelling van in- en uitvoer. Het aandeel van industrieproducten in den invoer nam sterk af, in den uitvoer echter toe.

LOOHUIS geeft de volgende cijfers van de veranderingen, die zijn

¹⁾ J. G. LOOHUIS: De verhouding tusschen den tropischen landbouw gordel en de Industrie-centra der gematigde zone in haar beteekenis voor het huidig aspect van het koloniale vraagstuk in Zuid-Oost-Azië. Proefschrift 1931, blz. 79 en 80.

opgetreden in den Japanschen invoer van het jaar 1922 af tot en met 1927. (Vgl. Sansom and Macrae, Report on Economic conditions in Japan 1928, pag. 28.)

INVOER IN JAPAN (INCL. KOERILLEN EN HOKKAIDO)
In procenten der totale invoerwaarde

Jaar	Grondstoffen	Halffabrikaten	Fabrikaten	Voedsel en dranken
1922	43,8%	20,6%	19,3%	15,3%
1923	50,2%	18,0%	18,2%	12,6%
1924	47,5%	18,4%	19,2%	14,1%
1925	58,0%	12,7%	13,5%	15,2%
1926	56,4%	15,0%	13,2%	14,7%
1927	55,1%	15,9%	13,3%	14,8%

4e „Toename van het aantal industriële bedrijven, arbeiders en capaciteit der machines...”

VAN KOL geeft de volgende overzichten van de veranderingen in den Japanschen in- en uitvoer. ¹⁾

Ten eerste een overzicht, afkomstig van Dr HEBER, Japanische Industrie-Arbeit (1912):

EXPORT EN IMPORT
In procenten van den totalen import en export

	1868	1899	1909	Toename	Afname
<i>Uitvoer</i>					
Grondstoffen.....	3,9%	15,0%	10,0%	6,1%	
Halffabrikaten	93,0%	56,0%	52,0%		41,0%
Heelfabrikaten	2,7%	24,0%	32,0%	29,3%	
Diversen	0,4%	5,0%	6,0%	5,6%	
<i>Invoer</i>					
Grondstoffen.....	10,4%	42,5%	43,0%	32,6%	
Halffabrikaten	15,1%	12,5%	13,7%		1,4%
Heelfabrikaten	60,0%	36,0%	33,3%		26,7%
Diversen	14,5%	9,0%	10,0%		4,5%

Een tweede overzicht uit: Japan and her Exhibits. San Fransisco, 1915 pag. 61, waar een andere indeeling is gevolgd.

¹⁾ H. H. VAN KOL, De ontwikkeling der grootindustrie van Japan. Rapport samengesteld ingevolge opdracht van den Minister van Koloniën, Den Haag, 1916, pag. 173 en 174.

	1877	1893	1903	1913
<i>Uitvoer.</i>				
Grondstoffen.....	7,7 %	10,7 %	10,5 %	6,6 %
Halfabrikaten	46,8 %	40,8 %	48,0 %	53,0 %
Heelfabrikaten	3,3 %	24,9 %	27,4 %	29,1 %
Voedingsmiddelen	38,5 %	20,2 %	11,2 %	9,4 %
<i>Invoer.</i>				
Grondstoffen.....	4,1 %	21,3 %	28,5 %	40,1 %
Halfabrikaten	24,3 %	20,1 %	13,5 %	19,4 %
Heelfabrikaten	54,1 %	33,5 %	24,7 %	23,3 %
Voedingsmiddelen	12,2 %	22,7 %	32,4 %	16,2 %

Uit de gegeven cijfers blijkt, dat de grondstoffen een voortdurend grooter deel uitmaken van den import. In den uitvoer daarentegen daalt het aandeel van de grondstoffen.

De indeeling der goederen is moeilijk, hetgeen tot uiting komt in de verschillen, die er bestaan in de cijfers, die de auteurs voor dezelfde jaren geven. De grootere import van grondstoffen en de sterkere export van industrieproducten valt echter in beide overzichten op.

Wij zullen later zien, hoe enkele producten in den Japanschen buitenlandschen handel een zeer groote plaats innemen. Het is evenwel wenschelijk eerst nog een gedetailleerder overzicht te geven van den import en export volgens de groepen van goederen zooals wij die in het „Résumé Statistique” ¹⁾ vinden.

In den loop der jaren is de indeeling der goederen ongeveer dezelfde gebleven en wel als volgt:

- I. Aliments, boissons et tabac en état naturel.
- II. Aliments, boissons et tabac préparé partiellement ou entièrement.
- III. Matières brutes.

¹⁾ Résumé statistique de l'Empire du Japon. De betreffende jaargangen. Hoofdstuk Commerce Extérieur.

In 1913 is te Brussel een andere classificatie van de goederen aangenomen en wel: I. Animaux vivants. II. Objets d'alimentation et boissons. III. Matières brutes ou simplement préparées. IV. Produits fabriqués. V. Or et argent non ouvrés et monnaies d'or et d'argent.

Volgens deze classificatie was de waarde van iedere groep uitgedrukt in procenten van den totalen import, resp. export, voor Japan als volgt:

Jaren	Import					Export				
	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V
1927	-	12,5%	64,5%	22,6%	0,4%	-	7,5%	42,8%	47,1%	2,6%
1928	-	10,9%	64,6%	24,4%	0,1%	-	8,8%	43,5%	47,5%	0,2%
1929	-	9,1%	66,9%	24,0%	-	-	8,3%	42,3%	49,3%	0,1%

Zie Annuaire Statistique de la Société des Nations, 1932-1933, pag. 170 en 171.

IV. Objets fabriqués servant de matériels dans la fabrication des autres objets.

V. Objets fabriqués entièrement.

VI. Autres objets.

We gaan eerst het aandeel van iedere groep in de waarde van den totalen import en export na. ¹⁾

TABEL IIa. EXPORT (in millioenen yen)

Jaar	I	II	III	IV	V	VI
1900						
1901						
1902						
1903						
1904						
1905						
1906						
1907						
1908	14	27	41	170	121	4
1909	18	30	37	201	123	4
1910	20	32	40	225	137	4
1911	21	31	40	213	137	5
1912	22	33	44	365	156	7
1913	25	37	51	328	185	6
1914	26	37	45	306	168	8
1915	37	43	45	323	243	16
1916	47	57	59	541	381	42
1917	73	99	81	726	588	35
1918	92	118	102	752	854	39
1919	65	85	109	906	901	32
1920	45	97	140	679	963	25
1921	30	49	79	551	524	19
1922	44	61	85	842	582	23
1923	39	52	81	701	558	17
1924	46	67	105	862	705	21
1925	55	92	163	1090	878	27
1926	49	98	140	882	852	23
1927	54	91	137	852	831	26
1928	47	116	90	861	813	44
1929	48	112	90	913	937	48
1930	42	87	65	546	691	38
1931	39	65	45	439	533	27
1932	27	78	52	520	700	33
1933	30	128	74	539	1032	59

¹⁾ Voor het jaar 1933 is gebruik gemaakt van de gegevens van Annual return of the Foreign trade of Japan 1933, part I, pag. 2.

Door afronding van de cijfers zijn afwijkingen van geringe afmetingen mogelijk. Deze opmerking geldt ook voor de andere tabellen.

TABEL IIb.

IMPORT (in millioenen yen)

Jaar	I	II	III	IV	V	VI
1900						
1901						
1902						
1903						
1904						
1905						
1906						
1907						
1908	41	27	153	84	127	3
1909	32	19	169	72	99	2
1910	26	19	231	83	103	3
1911	36	16	232	100	126	4
1912	50	23	299	123	121	4
1913	77	43	354	127	124	4
1914	52	27	329	96	87	5
1915	20	18	340	98	51	5
1916	15	17	432	202	85	7
1917	20	17	564	323	104	8
1918	129	47	855	458	169	11
1919	260	92	1094	451	261	16
1920	129	93	1260	509	328	16
1921	115	94	757	324	311	13
1922	195	95	828	391	365	16
1923	167	84	998	359	358	16
1924	254	94	1167	452	472	15
1925	295	97	1493	328	349	11
1926	243	107	1342	357	315	13
1927	223	101	1202	348	290	15
1928	209	90	1165	383	333	17
1929	214	57	1224	356	346	19
1930	148	61	829	236	255	17
1931	111	47	684	181	198	14
1932	131	30	839	201	220	11
1933	131	42	1181	329	220	14

TABEL IIIa.

EXPORT

Jaar	I	II	III	IV	V	VI
1900						
1901						
1902						
1903						
1904						
1905						
1906						
1907						
1908	3,8	7,0	10,9	45,0	32,1	1,2
1909	4,4	7,4	8,9	48,6	29,7	1,0
1910	4,3	7,0	8,8	49,1	29,9	0,9
1911	4,6	7,0	9,0	47,6	30,7	1,1
1912	4,2	6,2	8,4	50,3	29,6	1,3
1913	3,9	5,9	8,1	51,9	29,2	1,0
1914	4,4	6,4	7,7	51,8	28,4	1,3
1915	5,3	6,0	6,4	45,7	34,3	2,3
1916	4,2	5,1	5,2	48,0	33,8	3,7
1917	4,5	6,2	5,1	45,3	36,7	2,2
1918	4,7	6,0	5,2	38,6	43,5	2,0
1919	3,1	4,0	5,2	43,2	42,9	1,6
1920	2,3	5,0	7,2	34,8	49,4	1,3
1921	2,4	3,9	6,4	44,0	41,8	1,5
1922	2,7	3,7	5,2	51,4	35,5	1,5
1923	2,7	3,6	5,6	48,4	38,5	1,2
1924	2,6	3,7	5,8	47,7	39,0	1,2
1925	2,4	4,0	7,1	47,3	38,1	1,2
1926	2,4	4,3	6,8	43,1	41,6	1,8
1927	2,7	4,6	7,0	42,8	41,7	1,2
1928	2,4	5,8	4,6	43,7	41,2	2,3
1929	2,2	5,1	4,2	42,5	43,6	2,4
1930	2,9	5,9	4,6	35,5	47,0	2,6
1931	3,4	5,7	4,0	38,3	46,5	2,1
1932	1,9	5,5	3,7	37,0	50,1	2,3
1933	1,6	6,9	4,0	29,0	55,4	3,1

Tabel III geeft het aandeel van de waarde van iedere groep van goederen aan, in procenten van de totale waarde van export en import. De cijfers van 1908-1925 zijn uit het „Résumé” overgenomen, die van 1926—1933 zijn berekend uit de gegevens van de vorige tabel.

De cijfers van tabel III, die zich beter leenen voor vergelijking dan die van tabel II, geven een duidelijk beeld van de verschuivingen in

TABEL IIIb.

IMPORT

Jaar	I	II	III	IV	V	VI
1900						
1901						
1902						
1903						
1904						
1905						
1906						
1907						
1908	9,4	6,2	35,2	19,3	29,1	0,8
1909	8,1	4,9	42,9	18,2	25,3	0,6
1910	5,5	4,2	49,8	17,8	22,1	0,6
1911	7,0	3,1	45,1	19,5	24,6	0,7
1912	8,0	3,6	48,5	19,8	19,6	0,6
1913	10,6	5,9	48,4	17,4	17,0	0,6
1914	8,7	4,5	55,2	16,2	14,6	0,8
1915	3,7	3,4	63,8	18,5	9,7	0,9
1916	1,9	2,2	57,1	26,7	11,2	0,9
1917	2,0	1,6	54,5	31,1	10,0	0,8
1918	7,7	2,8	51,3	27,4	10,2	0,6
1919	12,0	4,2	50,3	20,8	12,0	0,7
1920	5,5	4,0	53,9	21,8	14,1	0,7
1921	7,1	5,8	46,9	20,1	19,3	0,8
1922	10,3	5,0	43,8	20,7	19,3	0,9
1923	8,4	4,3	50,3	18,1	18,1	0,8
1924	10,4	3,8	47,6	18,4	19,2	0,6
1925	11,5	3,8	58,0	12,8	13,6	0,4
1926	10,2	4,5	56,5	15,0	13,3	0,5
1927	10,2	4,6	55,2	16,0	13,5	0,5
1928	9,5	4,1	53,1	17,5	15,2	0,6
1929	9,7	2,5	55,2	16,1	15,6	0,9
1930	9,5	4,0	53,0	15,3	16,5	1,7
1931	9,0	3,8	55,3	14,6	16,0	1,3
1932	9,2	2,1	58,7	14,0	15,4	0,6
1933	6,8	2,2	61,6	17,2	11,4	0,8

den buitenlandschen handel van Japan. Laten wij eerst de cijfers van tabel III voor den export en import van groep I en groep II bekijken. Voor den export geldt, dat het aandeel, dat de voedingsmiddelen, dranken en tabak in procenten van den totalen export uitmaken, in den loop der jaren eenigszins is gedaald. De import van deze artikelen is procentsgewijs ongeveer op dezelfde hoogte gebleven, in ieder geval

niet gestegen. De cijfers van tabel II laten zien, dat het importoverschot van voedingsmiddelen etc. in de jaren na den oorlog aanmerkelijk is gestegen, maar sedert 1929 sterk is gedaald. In de jaren 1913, 1928 (géén crisisjaar) en 1931 overtrof de waarde van den import van voedingsmiddelen etc. de waarde van den export daarvan met respectievelijk 58,136 en 54 millioen yen. (De waarde van groep I en II bij elkaar opgeteld).

Men ziet, dat de waarde van het importoverschot van voedingsmiddelen etc. in 1931 geringer was dan in 1913, hoewel de waarde van den buitenlandschen handel in 1931 veel grooter was dan in 1913. Japan is dus wat betreft de voedselvoorziening niet in zulk een mate afhankelijker van het buitenland geworden, als men, met het oog op den snellen bevolkingsgroei, wel zou kunnen vermoeden. De import van voedingsmiddelen is in absoluten zin wel aanzienlijk gestegen, maar dat geldt ook voor den export.

In groep III, de grondstoffen, valt, zoowel wat den export als den import betreft, in den loop der jaren een groote verandering waar te nemen. Het aandeel van de grondstoffen in den export is aanzienlijk gedaald, terwijl dat in den import sterk is gestegen. Zooals we reeds zagen, wijst dat op een toenemende industrialisatie van Japan, hetgeen verder blijkt uit de cijfers van groep V: stijging van het aandeel, dat de fabrikaten in den export uitmaken en daling van het aandeel daarvan in den import.

Hoe is het te verklaren, dat, terwijl het bevolkingscijfer snel steeg, de waarde van den import van voedingsmiddelen in verhouding tot de waarde van den totalen import niet sterk toenam? Allereerst moet er op gewezen worden, dat Korea en Formosa voor de voedselvoorziening van het eigenlijke Japan belangrijker zijn geworden. Aangezien de handel van deze eilanden met Japan niet in de gegeven cijfers begrepen is, komt de invoer van voedingsmiddelen uit die gebieden niet in de tabellen II en III tot uiting. Ten tweede bleek het landbouwareaal van Japan nog voor uitbreiding vatbaar te zijn, terwijl bovendien de productie toenam door intensievere landbouwmethoden.

Volgens Roos ¹⁾ steeg de binnenlandsche productie van rijst (het hoofdvoedsel van den Japanner) van 0,85 koku in 1880 tot 1,06 koku per hoofd der bevolking in 1920, maar de consumptie van rijst steeg eveneens en wel van 0,95 koku per hoofd der bevolking in 1890 tot 1,15 koku in 1920 (een koku 1,8 hl).

¹⁾ H. Roos JR., Japan in den Grooten Oceaan; academisch proefschrift.

Roos verklaart het feit, dat Japan in de behoeften van het volk kan voorzien, aldus: „Japan kan de behoeften van de stijgende bevolking bevredigen hoofdzakelijk doordat die behoeften nog gering en uniform blijven.”

Dit geeft evenwel nog niet de verkaring van den relatief geringen invoer van voedingsmiddelen en dranken en de daartegenover staande stijging van grondstoffen in den import. De sterke stijging van het laatste kan niet anders dan voor een goed deel het gevolg zijn van een verandering in de behoeften van het Japansche volk (Het is hier onverschillig, welke die nieuwe behoeften zijn; de middelen, die Japan gebruikt ter verhooging van het politieke prestige, zijn in dezen zin ook nieuwe behoeften.)

De industrialisatie, die invoer van grondstoffen eischt, geeft de mogelijkheid om behoeften te bevredigen, die men zich bewust werd door de aanraking met het Westen, en leert bovendien nieuwe behoeften kennen. De behoefte aan voedingsproducten steeg natuurlijk ook naarmate het bevolkingscijfer rees, maar lang niet zoo sterk als de vraag naar industrieproducten. Dat is ook zeer begrijpelijk, immers men kan wel meer eischen aan toebereiding en grootere variatie van het voedsel gaan stellen, maar de hoeveelheid zal per hoofd van de bevolking niet sterk toenemen. Daarentegen is de vraag naar nijverheidsproducten steeds voor uitbreiding vatbaar.

Aan deze vraag naar meer fabrikaten kan slechts door verdere industrialisatie worden voldaan. Het land is echter arm aan grondstoffen, zoodat groote hoeveelheden van deze goederen geïmporteerd moeten worden. Een gedeelte van de industrieproducten, die uit de grondstoffen vervaardigd worden, dient tot betaling van de geïmporteerde goederen, terwijl een ander deel voorziet in de eigen behoefte. In „Deutschland als Industriestaat” lezen wij, dat slechts $\frac{1}{9}$ deel van de productie der textielindustrie dient voor de betaling van de benodigde grondstoffen ¹⁾. Tengevolge van de lage prijzen van de geëxporteerde goederen betaalt Japan de voor de industrie benodigde grondstoffen duurder dan het Westen. Natuurlijk niet wat betreft den prijs der grondstoffen, die Japan invoert, die zal ongeveer dezelfde zijn als de prijs, die de Europeesche landen moeten besteden. Japan geeft echter in ruil voor een zekere hoeveelheid geïmporteerde goederen een grootere hoeveelheid andere goederen (meest industrieproducten) terug als betaling.

¹⁾ Dr HUBER, Deutschland als Industriestaat, 1901, pag. 213.

Het zou voor Japan natuurlijk voordeliger zijn, als de prijzen der uitgevoerde artikelen even hoog waren als die van de artikelen, die het Westen exporteert, maar dat voordeel zou ten koste gaan van een minder snelle ontplooiing der industrie. Om dit goed te verstaan moet men bedenken, dat het land zelf arm is aan grondstoffen. Uit de stijging van den invoer van grondstoffen, welke men met behulp van tabel II en III na kan gaan, blijkt, dat Japan voor de voor de industrie benoodigde grondstoffen in steeds sterkere mate op het buitenland is aangewezen. De invoer van grondstoffen is echter niet mogelijk als daar geen prestaties aan het buitenland in den vorm van goederen of diensten tegenover staan.

Japan staat op de internationale markt echter niet alleen. Ook andere landen wenschen goederen of diensten te ruilen. Hierin ligt opgesloten, dat een land moet kunnen concurreren, indien het buitenslandschen handel wil drijven.

Zou Japan dus op de wereldmarkt dezelfde prijzen vragen als andere industrielanden, dan zou zijn afzetgebied ten zeerste verminderen, hetgeen automatisch tot een geringeren import van grondstoffen en dus tot een vermindering van de industriële productie zou leiden.

Ondanks het bovenstaande kan men zich afvragen of de buitensporig lage prijzen, waartegen Japan zijn producten aan het buitenland levert, de welvaart van het land ten goede komen. Hierboven werd reeds gewezen op de behoefte aan een ruim afzetgebied, dat slechts door middel van lage prijzen kan worden verkregen. Het lijkt ons echter waarschijnlijk, dat Japan, ook al waren de prijzen aanmerkelijk hooger, de concurrentie met andere landen best zou kunnen doorstaan. Wellicht zou zelfs de totale waarde van den export, ondanks de kans, dat de hoeveelheid uitgevoerde goederen zou verminderen, dientengevolge grooter worden en dus ook de mogelijkheid van import, hetgeen de binnenlandsche productie ten goede zou komen. De zeer lage prijzen moeten dan ook gedeeltelijk verklaard worden uit de zucht naar een zoo groot mogelijk afzetgebied, waarvan het land later de vruchten zal kunnen plukken, maar waarvoor het zich voorloopig nog groote offers getroost.

Hoe is het mogelijk, zoo zal men vragen, dat Japan goederen kan exporteeren tegen prijzen, die door andere landen niet zijn te benaderen? Dit is een gevolg van het feit, dat de verandering van het behoeftencomplex van het Japansche volk geen gelijken tred heeft gehouden met de snel gestegen en nog voortdurend groeiende producti-

viteit van den arbeid van het volk.

Het grootere voortbrengingsvermogen van Japan is het resultaat van de aanvaarding van de Westersche productietechniek. Aangezien de behoeften van den Japanschen arbeider zich niet zoo snel hebben ontwikkeld, is hij met een, van Westersch standpunt beschouwd, buitengewoon laag loon tevreden.

Het is ook niet mogelijk, dat de Japansche arbeider nu reeds hooge loonen zou verdienen. Als oorzaken daarvan noemen wij:

- 1e De lage prijzen van de geëxporteerde artikelen. De ontwikkeling van den Japanschen export is gebaseerd op lage prijzen voor de uitgevoerde goederen. De exportindustrieën kunnen de goederen slechts goedkoop aan het buitenland leveren, als de productiekosten laag zijn. Daar het arbeidsloon een belangrijk element van de productiekosten is, is het duidelijk, dat de arbeider, die in de exportindustrieën werkt, geen hooge loonen kan verdienen.
- 2e De noodzakelijkheid van kapitaalvorming. De industriële opbouw eischt groote kapitalen, die slechts verkregen kunnen worden ten koste van zekere offers, waartoe ook de arbeider het zijne bijdraagt. Kapitaalvorming beteekent in wezen niets anders dan sparen en het behoeft geen nadere toelichting, dat men zich daarvoor tijdelijk bepaalde behoeften moet onzeggen. In den tijd van de opkomst van de Westersche industrieën zag men ook het verschijnsel dat de fabrieksarbeider zeer lang werkte voor weinig loon.

De toenemende industrialisatie van Japan weerspiegelt zich, zooals we zagen, zeer duidelijk in de wijzigingen, die de Japansche buitenlandsche handel onderging. Het onderstaande overzicht geeft van de voortgaande industrialisatiecijfers voor enkele belangrijke industrieproducten. Het is zeer moeilijk om van de fluctuaties der industriële productie een juist beeld te geven, omdat de statistieken hiervan zeer moeilijk zijn samen te stellen, terwijl tusschen de landen onderling groote verschillen in de methoden van registratie bestaan. Toch hebben de onderstaande cijfers een zekere algemeene waarde. Zij geven allereerst voor acht belangrijke Japansche industrieproducten de kwantiteit der productie aan en verder een algemeene index van de industriële productie van Japan en bovendien ter vergelijking van de Vereenigde Staten en België.

Als de gemiddelde industriële productie over de jaren 1921 tot

1925 = 100 gesteld wordt, krijgen we de volgende cijfers voor Japan: ¹⁾

JAPAN

Industriële productie van:	'24	'25	'26	'27	'28	'29	'30	'31	'32
Katoenen garens ...	97	114	122	118	114	130	118	120	131
Katoenen weefsels ..	108	123	134	135	145	161	145	147	160
Ruwe zijde	109	125	135	154	158	177	175	180	160
Steenkool	106	111	111	119	121	121	111	98	99
Koper.....	106	110	110	106	110	125	137	131	124
Papier.....	112	128	143	158	179	195	188	183	180
Bleekpoeder.....	125	128	111	130	143	186	149	123	144
Soda	115	136	126	135	151	180	177	197	225
Generale index	110	122	124	132	140	159	149	147	153

VEREENIGDE STATEN. Basis : 1923 — 1925 = 100

Generale index | 95 | 104 | 108 | 106 | 111 | 119 | 96 | 81 | 64

BELGIË. Basis : 1923 — 1925 = 100

Generale index | 104 | 102 | 116 | 127 | 135 | 136 | 121 | 106 | 91

De cijfers van U.S.A. zijn het gemiddelde van ongeveer 50 industrie-producten, die tezamen plus minus 80% van de totale industriële productie omvatten. De algemeene index van de Japansche industriële productie toont een voortdurend stijgende lijn, alleen eenigszins onderbroken in de crisisjaren. Als wij de cijfers voor de Vereenigde Staten en België ermee vergelijken, blijkt er een groot verschil ten gunste van de Japansche industrie te bestaan.

De veranderingen in den Japanschen import en export opgetreden sedert 1900, worden ook duidelijk door de volgende tabel aangetoond. Zij geeft aan, welke producten Japan respectievelijk in 1900 en 1931 exporteerde en importeerde, benevens de waarde in millioenen yen (alleen de belangrijkste goederen, die werden ingevoerd resp. uitgevoerd, zijn vermeld).

¹⁾ Zie *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1932-1933*, pag. 148 en volg.

TABEL IVa.

EXPORT 1900		IMPORT 1900	
Artikelen	Waarde	Artikelen	Waarde
Rijst	3,6	Rijst	9,0
Agarwieren	0,9	Meel	3,9
Plantenlijm	1,0	Peulvruchten	4,8
Lèches	1,2	Versche eieren	1,2
Thee	8,1	Zalm en forel	2,2
Geraffineerde kamfer	3,0	Witte suiker	15,6
Sigaretten	0,7	Bruine suiker	11,0
Ruwe zijde	44,7	Indigo	3,9
Zijde	1,0	Aniline	1,3
Uitschot van zijde	3,2	Ruwe katoen	58,5
Zijden weefsels	17,4	Katoenen garens	7,0
Taffetas	0,9	Katoen linnen	5,6
Zijden zakdoeken	4,3	Gebleekte katoen	1,3
Katoenen garens	20,6	Bedrukt katoen	2,0
Wit katoenlinnen	1,8	Katoen-satijn	3,7
Katoenlinnen	1,8	Wol	3,9
Tenjiku (katoenlinnen)	0,5	Wollen garens	1,8
Vlechtwerk	4,0	Laken	3,0
Koper (ruw en bewerkt)	12,7	Wol-mousseline	7,4
Lucifers	5,8	Satijn	1,1
Europeesche parapluies	0,9	Hennep	1,7
Lakwerk	1,0	Leer en geprepareerde hui- den	2,1
Porcelein en aardewerk	2,5	IJzeren staven	1,0
Traan	0,9	IJzeren platen	6,2
Steenkool	13,7	Rails	4,8
		IJzeren staven	5,2
		IJzeren spijkers	2,2
		IJzeren buizen	3,0
		Weefmachines	0,8
		Locomotieven	1,1
		Stoomschepen	2,6
		Vensterglas	1,0
		Papier	2,0
		Petroleum	14,2
		Oliekoeken uit planten	3,7
		Oliekoeken uit traan	1,2
		Steenkool	2,1

TABEL IVb.

EXPORT 1931		IMPORT 1931	
Artikelen	Waarde	Artikelen	Waarde
Rijst.....	16,0	Rijst.....	7,0
Erwten	5,0	Tarwe	32,9
Agarwieren	10,2	Erwten	37,3
Tarwemeel	9,5	Suiker	15,6
Thee.....	8,0	Vogeleieren.....	3,0
Geraffineerde suiker	15,0	Leer.....	7,2
Bier	3,0	Oliehoudende artikelen ...	14,5
Conserven.....	19,0	Rubber.....	13,2
Afval van zijde	2,4	Ruwe soda	2,7
Steenkool	15,0	Ruwe ammoniumsulfaat ..	15,9
Hout en planken.....	10,0	Phosfaten	7,2
Plantaardige oliën	5,2	Koolzaadkoeken	44,3
Kamfer (geraffineerd)	3,0	Ruwe en gesponnen katoen	296,3
Ruwe zijde	355,0	Andere plantenvezels	13,7
Katoenen garens	8,5	Wol	86,1
IJzer	7,0	Steenkool	28,3
Vlechtwerk voor hoeden...	1,8	IJzer- en andere ertsen ...	14,6
Traan	1,9	Hout en planken.....	43,4
Lucifers	1,4	Leer.....	4,4
Zijden weefsels	83,0	Chin. eetwaren (fu)	7,9
Katoenen weefsels	199,0	Bijtende soda	8,2
Linnen weefsels	1,4	Teer-kleurstoffen.....	7,3
Katoen flanel	1,5	Wollen garens	12,4
Foelards	1,6	Papier pulp.....	11,8
Katoenen handdoeken	2,0	Gegoten metaal	11,2
Tricot.....	21,0	Rails en spalken.....	0,5
Hoeden	10,5	Andere ijzerwaren	36,3
Knoopen	4,7	Lood (blokken en platen) .	8,1
Papier.....	21,0	Zink (blokken en platen) .	3,1
Cement	9,0	Tin	3,5
Porcelein en aardewerk	19,0	Essences.....	0,8
Glas- en glaswerk	6,5	Petroleum	36,0
Geel koper.....	3,0	Katoenen stoffen	4,4
Manufacturen	10,0	Wollen weefsels	10,0
Luchtbanden.....	5,9	Papier.....	5,4
Machines en onderdeelen ..	13,6	Horloges en onderdeelen ..	2,5
Parapluijes	0,4	Automobielen.....	16,3
Borstels	2,3	Machines	50,9
Lompen en onderdeelen...	7,8		
Speelgoed	10,0		

Bij een beschouwing van tabel IV valt op, dat de export in 1931 industrieproducten omvat, die in 1900 nog niet werden uitgevoerd, of althans toen een dergelijk geringe waarde vertegenwoordigden, dat ze niet afzonderlijk in de statistieken werden vermeld. De export omvat in 1931 een veel grooter aantal artikelen dan in 1900. De import bestaat in 1931 voor een groot deel uit grondstoffen en andere materialen, die Japan behoeft voor de industriële productie en welke het land zelf niet, of nog niet in voldoende mate, vervaardigt.

Hiervóór werd duidelijk gemaakt, dat de groote groei van den buitenlandschen handel een gevolg is van de industrialisatie. We willen er hier nog op wijzen, dat een ander gevolg van de Japansche industrialisatie is, dat dit land minder afhankelijk is geworden van Europa. (Daartoe heeft de toenemende beteekenis van andere landen, die ook industrieproducten leveren en waarvan in de eerste plaats de Vereenigde Staten genoemd moeten worden, eveneens bijgedragen.) Daar Japan zelf industrieproducten is gaan fabricceeren kan het voorzien in behoeften, die het vroeger door middel van ruil met de Europeesche industrielanden moest bevredigen.

Aangezien Japan vele en goedkoope industrieproducten aan de andere Aziatische landen wil leveren, zijn ook deze landen voor den ruil van hun agrarische producten tegen fabrikaten in veel mindere mate dan voorheen op het Westen aangewezen. *In het feit, dat zoowel Japan als het overige Oosten onafhankelijker van het Westen zijn geworden, moet men de ruimere beteekenis van de Japansche industrialisatie voor den tegenwoordigen tijd zien.*

Daar in de toekomst ook in het economisch bestel van andere Oostersche landen verdere veranderingen zijn te verwachten (de toenemende industrialisatie van China en Britsch-Indië wijst reeds daarop), zal op het gebied van het internationale ruilverkeer, naar het ons voorkomt, een tijdperk van onevenwichtigheid ontstaan, omdat de Oostersche industriearbeider, zolang zijn behoeftencomplex niet sterk verandert, met lage loonen genoegen neemt. De ruil van Westersche goederen tegen Oostersche producten zal daardoor bemoeilijkt worden. Vele factoren kunnen deze ontwikkeling in tegengestelden zin beïnvloeden. Wij zullen daarop echter later nog terug komen.

DE EXPORT EN IMPORT VAN DE GOEDEREN, DIE IN DEN
JAPANSCHEN BUITENLANDSCHEN HANDEL DE BELANG-
RIJKSTE PLAATS INNEMEN

Merkwaardig is voor den Japanschen handel de groote plaats, welke de ruwe zijde en de textielproducten in den uitvoer en de ruwe katoen in den invoer innemen.

In 1899 bedroeg de export van zijde, thee, koper en steenkool 52% van de waarde van den totalen uitvoer. ¹⁾

De ruwe zijde alleen besloeg in 1900 ongeveer 23% van den totalen export. In de jaren daarop is de belangrijkheid van de zijde in den uitvoer, in procenten van den totalen uitvoer, nog aanmerkelijk grooter geworden, terwijl het aandeel van de thee, koper en steenkool terugliep.

Het is wenschelijk op de beteekenis van den zijdeuitvoer eenigszins dieper in te gaan. In de laatste jaren is naast de productie van ruwe zijde die van kunstzijde ontstaan, hetgeen voor de positie van de Japansche boeren, die nog steeds een zeer groot percentage van de bevolking uitmaken, zeer pijnlijk is. Want uit de zijderupsenteelt trekt de Japansche boer een belangrijk deel van zijn inkomsten, dat hij zeer noode kan missen.

Hieronder volgt de jaarlijksche productie van ruwe zijde en kunstzijde van het jaar 1923 af en bovendien de wereldproductie van deze artikelen in metrieke tonnen. ²⁾

PRODUCTIE VAN RUWE ZIJDE

Totale productie van Azië en Europa

Jaar	Ton	Jaar	Ton
1923.....	39.900	1928.....	58.395
1924.....	43.970	1929.....	61.410
1925.....	47.210	1930.....	59.750
1926.....	50.380	1931.....	58.090
1927.....	53.675	1932.....	50.500

Productie van Japan

Jaar	Ton	Jaar	Ton
1923.....	25.335	1928.....	39.691
1924.....	28.414	1929.....	42.346
1925.....	31.066	1930.....	42.619
1926.....	34.349	1931.....	43.811
1927.....	37.051	1932.....	40.300

¹⁾ Vgl. het reeds aangehaalde werk van VAN KOL, pag. 168.

²⁾ Annuaire Statistique de la Société des Nations, 1932-1933, pag. 98.

Voor sommige landen van Azië, o.a. China, zijn niet de productie-, maar de exportcijfers genomen, wegens gebrek aan volledige productiecijfers. Wat Japan betreft, zijn het de productiecijfers. De exportcijfers van ruwe zijde zijn voor de Aziatische landen aanmerkelijk lager dan de productiecijfers. Bovendien hebben wij hier in sommige gevallen met schattingen te doen.

PRODUCTIE VAN KUNSTZIJDEN

Wereldproductie

Jaar	Ton	Jaar	Ton
1923.....	49.900	1928.....	174.390
1924.....	66.350	1929.....	208.480
1925.....	86.000	1930.....	199.630
1926.....	101.420	1931.....	224.180
1927.....	140.250	1932.....	232.490

Productie van Japan

Jaar	Ton	Jaar	Ton
1923.....	354	1928.....	7.494
1924.....	620	1929.....	11.961
1925.....	1.451	1930.....	16.311
1926.....	2.268	1931.....	21.212
1927.....	4.763	1932.....	29.204

We zien, dat de totale wereldproductie van ruwe zijde is gestegen, echter niet zoo snel als het aandeel van Japan daarin.

Als men de prijzen van de zijde in 1932 met die van voorafgaande jaren vergelijkt, valt een enorme daling waar te nemen, tot ongeveer één vierde van de prijzen der goede jaren. ¹⁾ De prijs van ruwe zijde is nog sterker gedaald dan die van kunstzijde, hetgeen begrijpelijk is, daar de ruwe zijde eenige malen (drie, vier of vijf maal) duurder is dan de kunstzijde, terwijl er in de laatste jaren vooral vraag naar goedkope producten is.

De productie van kunstzijde in Japan, die in 1923 nog slechts 354 ton bedroeg, is in een tiental jaren tot bijna 30.000 ton gestegen. De beteekenis van deze groote productiestijging wordt nader onderzocht bij de bespreking over de zeer voorname plaats, die de uitgevoerde zijde en textielproducten in den Japanschen export innemen, en welke volgt, nadat eerst de uitvoer van deze goederen in cijfers is vastgelegd.

¹⁾ Vgl. *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1932-1933*, pag. 98.

TABEL V

DE WAARDE VAN DE UITGEVOERDE ZIJDE VAN 1900 AF EN HET
AANDEEL DAARVAN (IN PROCENTEN) IN DE WAARDE VAN
DEN TOTALEN EXPORT VAN JAPAN ¹⁾

Jaar	Waarde (mill. yen)	%	Jaar	Waarde (mill. yen)	%
1900	45	23	1917	355	22
1901	75	30	1918	370	19
1902	77	30	1919	624	30
1903	74	26	1920	383	20
1904	89	28	1921	417	34
1905	72	22	1922	670	42
1906	110	26	1923	566	40
1907	117	27	1924	685	39
1908	109	29	1925	880	40
1909	124	30	1926	734	37
1910	131	29	1927	742	37
1911	129	29	1928	733	38
1912	150	29	1929	784	37
1913	189	30	1930	417	29
1914	162	28	1931	355	32
1915	152	22	1932	382	28
1916	267	24	1933	391	21

Duidelijk blijkt uit deze tabel de groote belangrijkheid van de zijde in den export over de geheele periode. In de oorlogsjaren valt een daling waar te nemen in de procenten, hoewel de absolute waarde van den zijdeexport in dien tijd zeer sterk is gestegen. Deze daling valt aldus te verklaren: In de oorlogsjaren waren de Europeesche landen voor een goed deel van de Oostersche markten uitgeschakeld. Daardoor ontstond voor Japan een gunstige gelegenheid om den export van nijverheidsproducten naar de Aziatische en andere landen sterk uit te breiden. Aangezien de Europeesche landen ook vóór den oorlog geen leveranciers van beteekenis van zijde (van de zijderups) waren, is het begrijpelijk, dat de zijdeuitvoer van Japan minder van den wereldoorlog heeft geprofiteerd dan andere industrieproducten. In de Aziatische landen, waar Japan een groot deel van zijn export afzet, is vooral een groote vraag naar textielgoederen. De textieluitvoer van Japan is in de jaren van den wereldoorlog dan ook sterk gestegen, naar verhouding nog veel meer dan die van de zijde.

¹⁾ Deze cijfers zijn afkomstig uit de betreffende „Résumés”.

In de jaren 1912-1920 bedroeg de waarde van de uitgevoerde textielproducten ongeveer:

Jaar	Millioenen yen	Jaar	Millioenen yen
1912.....	105	1917.....	340
1913.....	140	1918.....	510
1914.....	150	1919.....	550
1915.....	180	1920.....	550
1916.....	210		

Deze cijfers zullen in werkelijkheid nog hoger geweest zijn, aangezien de bronnen, waaruit ze zijn berekend, slechts de uitvoerwaarde van de voornaamste artikelen vermelden. ¹⁾

De uitvoer van textielproducten

In den uitvoer van textielproducten valt op, dat het aandeel van de katoenen garens daarin zeer snel is gedaald en dat van katoenen weefsels zeer sterk is gestegen, hetgeen wijst op een verdere afwerking, dat wil zeggen verdere industrialisatie in dezen tak van nijverheid.

Het is niet onaardig ook hiervan eenige cijfers te geven. ²⁾ We gaan daarvoor over eenige jaren het aandeel van de katoenen garens en van katoenen weefsels, uitgedrukt in procenten, in den totalen export (naar de waarde), na.

TABEL VI

Jaar	Garens %	Weefsels %	Jaar	Garens %	Weefsels %
1912	10,0	5,0	1925	5,5	19,5
1913	11,3	5,3	1926	3,6	21,1
1919	5,5	13,5	1927	2,0	19,0
1920	8,0	17,0	1928	1,4	18,5
1921	6,5	16,5	1929	1,3	19,7
1922	7,2	13,9	1930	1,1	19,1
1923	5,5	16,6	1931	0,8	17,8
1924	6,2	18,5	1932	1,6	21,2

Dit tabelletje spreekt voor zich zelf en heeft dan ook weinig commentaar noodig. Alleen moet erop gewezen worden, dat het aandeel

¹⁾ Zie de verschillende jaargangen van het „Résumé”.

²⁾ Zie dezelfde bronnen als die van de vorige tabel en „Mémorandum sur les Balances des Paiements et sur les Balances du Commerce Extérieur 1910-1923, Vol. 3, pag. 354 en 355.

Verschillende cijfers zijn afgerond.

van garens en weefsels tezamen in den totalen export, in procenten uitgedrukt, is gestegen. Als men b.v. het jaar 1912 vergelijkt met 1930, valt een groei van 15% tot plus minus 20% waar te nemen.

We geven tenslotte ook nog de cijfers van 1900 en 1901.

In „Résumé Statistique de l'Empire du Japon”, 1904, pag. 46 en 47 staat het volgende vermeld over den uitvoer van katoenen artikelen voor de jaren 1900 en 1901.

	Export 1900 (in millioenen yen)	Export 1901 (in millioenen yen)
Coton filé	20,6	21,5
Toile blanche de coton	1,8	1,4
Toile de coton	1,8	1,3
Toile de coton dit Tenjiku	0,5	0,8
Totaal	24,7	25,0

De waarde van de uitgevoerde textielgoederen bedroeg in 1900 ongeveer 13% van de waarde van den totalen export en in 1901 bijna 10%. Zooals men ziet, neemt de coton filé in deze jaren het leeuwen-aandeel in in den export van textielproducten. Bovendien blijkt, dat het aandeel van katoenen artikelen in den totalen Japanschen uitvoer omstreeks het begin van deze eeuw slechts de helft bedroeg van dat der laatste jaren.

Nemen we den uitvoer van zijde en textielproducten tezamen, dan blijkt duidelijk de in 1900 reeds bestaande, maar nog steeds verder gegroeide eenzijdigheid van den Japanschen uitvoer.

Deze eenzijdigheid wordt geaccentueerd door het feit, dat Japan voor den zijdeuitvoer bijna geheel op de Vereenigde Staten is aangewezen, terwijl China en Engelsch-Indië een zeer groot deel van de afgewerkte katoenen stoffen koopen. De Vereenigde Staten nemen ongeveer 96% der zijde af en China bijna 46% der katoenen stoffen. ¹⁾

Voor al in den tegenwoordigen tijd is een dergelijke eenzijdigheid gevaarlijk. Dit geldt in de eerste plaats voor de zijde, die een kostbaar product is en in de gegeven omstandigheden afhankelijk, wat de

¹⁾ Dr H. N. TER VEEN: De sociale beteekenis der Industrialisatie van Japan. Amsterdam, 13 Nov. 1933, pag. 18.

exportwaarde betreft, van het conjunctuurverloop in een enkel land. ¹⁾

Het is daarom zeer begrijpelijk, dat de prijzen van de ruwe zijde nog sterker zijn gedaald dan die van de kunstzijde. De snelle productiestijging van kunstzijde bewerkstelligt natuurlijk eveneens een waardevermindering van de zijde, verkregen van de zijderups. De Japansche landbouwer, die een belangrijk deel van zijn inkomen trekt uit de zijderupsenteelt, komt door dit alles voor groote moeilijkheden te staan. In het „Algemeen Handelsblad” van 19 Aug. 1934 komt een artikel voor: „Japans landbouwzorgen”, dat zeer lezenswaardig is. De prijsdaling wordt daarin als volgt aangeduid: „De catastrofale prijsdaling van de zijde wordt het beste uitgedrukt door de prijsindex van witte cocons, die, het gemiddelde 1922-1926 op 100 gesteld, in Mei 1934 tot 26,4 was gedaald, na in 1933 nog 61 te zijn geweest.”

Het verbruik van Japansche zijde in de Vereenigde Staten daalde van 1927 tot 1933 van 500.093 balen tot 432.993, dit is met 14%, terwijl daarentegen het verbruik van kunstzijde in de Unie in dezelfde jaren een stijging van meer dan 100% vertoont. Uit deze cijfers blijkt, dat de ruwe zijde de concurrentie met de kunstzijde niet vol kan houden. Het wil ons voorkomen, dat de ruwe zijde ook in de toekomst het onderspit zal moeten delven. Indien dat inderdaad het geval mocht zijn, gaat de Japansche landbouw een zeer moeilijken tijd tegemoet. En hoewel verandering in de productie van den Japanschen landbouw op den duur geen achteruitgang van de welvaart behoeft te beteekenen, zal daarvan toch gedurende de overgangsperiode een nadeeligen invloed uitgaan op de materiele welvaart van het land. Immers, iedere verandering van productie gaat gepaard met een zeker kapitaalverlies en eischt bovendien nieuwe kapitaalvorming, hetgeen niet anders dan met offers gepaard kan gaan.

De positie van den export van ruwe zijde is dus tengevolge van de beide factoren: concurrentie van de kunstzijde en eenzijdige oriëntering op de Vereenigde Staten, niet sterk.

De positie van den textielexport is aanmerkelijk beter, doordat die ten eerste veel meer markten omvat, terwijl er bovendien in de landen waarop de uitvoer is aangewezen, een stijgende behoefte aan de goedkoope Japansche textielproducten bestaat (we denken hier onder anderen aan den snellen groei van den uitvoer van deze artikelen naar Nederlandsch-Indië).

¹⁾ Hetzelfde werk, pag. 31: „The decreased export to the United States was mainly caused by the smaller export of raw silk due to the depression in that country...” (Japan Times yearbook, 1933, pag. 214).

Naast den uitvoer van ruwe zijde, kunstzijde en textielgoederen is eveneens van beteekenis die van zijden weefsels. Wij zullen het aandeel daarvan in den totalen export van goederen eveneens in procenten, naar de waarde, uitdrukken (waarde in millioenen yen).

TABEL VII *Export van zijden weefsels* ¹⁾

Jaar	Waarde	%	Jaar	Waarde	%
1900	17	8,0	1924	126	7,1
1905	28	8,8	1925	117	5,3
1912	30	5,7	1926	133	6,7
1913	40	6,3	1927	140	7,0
1919	162	8,0	1928	134	7,0
1920	158	8,3	1929	150	7,1
1921	90	7,3	1930	101	7,0
1922	108	6,7	1931	82	7,4
1923	92	6,5	1932	110	8,2

Het aandeel van de zijden weefsels blijkt ongeveer op dezelfde hoogte te zijn gebleven. Men moet echter bedenken, dat voor de laatste jaren, in het gegeven percentage, ook het deel, dat de uitvoer van kunstzijden weefsels omvat, is begrepen. De kunstzijde-export bedroeg in 1930, 1931 en 1932 respectievelijk 2,4; 3,6 en 4,5% van de waarde van den totalen export.

Alles bij elkaar genomen blijkt het totale aandeel van zijden en katoenen artikelen in het begin van de twintigste eeuw minder dan 50% te bedragen; in de jaren vóór den oorlog is dat aandeel gestegen tot ruim 50%, terwijl het na den oorlog van bijna 60% tot soms 70% stijgt. In den allerlaatsten tijd (1931 enz.) daalt dat percentage weer beneden de 60%, hetgeen er op wijst, dat Japan een groeiende afzet heeft van de nieuwe artikelen, waarmee het in den laatsten tijd op de markt verschijnt. ²⁾

Deze nieuwe exportproducten verhoogden de stabiliteit van den Japanschen handel, temeer daar Japan ook nieuwe markten voor zijn uitvoer heeft verkregen. We zullen daarop echter later nog terug komen en willen er hier alleen nog op wijzen, dat deze verandering in den export van groote beteekenis is, zoowel voor Japan zelf als

¹⁾ Dezelfde bronnen als die van de vorige tabel.

²⁾ Dr TER VEEN noemt in zijn reeds genoemde werk op pag. 31: wollen goederen, kunstzijde, bier, glas, gloeilampen, papier, speelgoed, rijwielen, chemicaliën, cement en schepen.

voor andere landen en daarvan wel in de eerste plaats voor de Europeesche landen.

Een land als Japan, waarvan de bevolking steeds nieuwe behoeften leert kennen, die alleen bevredigd kunnen worden door bij de productie gebruik te maken van de moderne technische hulpmiddelen, is voor een groot deel aangewezen op ruilverkeer met andere gebieden, aangezien het zelf niet voldoende beschikt over de grondstoffen, benodigd voor de nieuwe takken van nijverheid. Het areaal, waarover de Japansche landbouw beschikt, is te klein om, door middel van ruil van agrarische producten tegen industrieproducten, te voorzien in de nieuw gevoelde behoeften. ¹⁾ Het land zou zelf, indien noodig, misschien ondanks de toenemende bevolking, in de behoefte van voedingsmiddelen kunnen voorzien, want, zooals we vroeger reeds zagen, is het verschil tusschen de ingevoerde en uitgevoerde voedingsartikelen naar de waarde betrekkelijk gering. Doordat het land echter andere eischen is gaan stellen, eischen, die door de regeering worden aangemoedigd niet alleen om, naar het ons voorkomt, tot verhooging van de materiele welvaart van de individuen te dienen, maar ook om daardoor de kans te krijgen politieke idealen te verwezenlijken, kon het land zelf niet meer in de behoefte aan agrarische producten voorzien. Japan werd daardoor hoe langer hoe meer voor de voorziening hiervan en van andere grondstoffen afhankelijk van den buitenlandschen handel.

Er werd reeds op gewezen, dat import niet mogelijk is, indien daar geen export (van goederen, diensten of kapitaal, waarvan voor Japan de beide eersten slechts in aanmerking komen), tegenover staat. Dus, als Japan de goederen, die het noodig heeft, in voldoende mate wil blijven importeeren, moet het zorgen dat het goederen kan exporteeren.

Het is daarom voor Japan van groot belang over een zoo stabiel mogelijken export te beschikken, welke stabiliteit door een grootere variatie van uitvoerproducten verhoogd wordt. Dit kan de ruil van de Westersche industrielanden met de Aziatische landen echter niet ten goede komen, immers het vermindert, althans tijdelijk, de mogelijkheid van den uitvoer van industrieproducten uit het Westen, hetgeen impliceert een moeilijkeren import van Oostersche agrarische producten. De aanwezigheid van veel Westersch kapitaal in de Aziatische landen is daarom, in het belang van de Europeesche landen,

¹⁾ Volgens Dr TER VEEN is slechts 15,4% van den bodem voor landbouw geschikt, pag. 7.

wenschelijk, temeer daar de ontwikkeling van het Oosten steeds verder voortschrijdt. Want uit het in het Oosten belegde kapitaal trekt Europa inkomsten in den vorm van uit het Oosten geïmporteerde goederen, die voor de welvaart van de Europeesche landen onmisbaar zijn.

Het is in verband met het hierboven besproken beperkte agrarische productievermogen van Japan en de snel groeiende bevolking duidelijk, dat Japan is voorbestemd om steeds meer een industrieland te worden. Deze industrialisatie is door de regeering ter hand genomen. Politieke motieven speelden daarbij een groote rol. En nog steeds stellen de leidende figuren de industrie in dienst van de politieke expansie.

De imperialistische neigingen van Japan vinden steun bij de ideologieën, die in het volk, of althans in een deel daarvan, leven. ¹⁾

Het is echter onvermijdelijk, dat het volk op den duur aan de nieuw gevoelde behoeften zal wenschen te voldoen. Er zijn reeds teekenen, die daarop wijzen. ²⁾ De taak van de Japansche industrie zal dan ook steeds meer moeten worden: voorzien in de nieuwe behoeften en in de behoeften van het belangrijke bevolkingsaccres.

Het probleem van de voorziening in de nieuwe behoeften is het voornaamste, dat van den bevolkingsgroei komt ons inziens pas op de tweede plaats. Wij brengen dit naar voren, omdat verschillende schrijvers den indruk wekken alsof deze verhouding andersom zou zijn, of te weinig nadruk leggen op de veranderingen, die plaats vinden in het behoeftencomplex van een volk, dat in voortdurende aanraking met de Westersche beschaving staat en wat Japan betreft, de Westersche methoden van voortbrenging heeft overgenomen. ³⁾

We zullen nu den invoer van enkele belangrijke Japansche importproducten nagaan. Verreweg het voornaamste importartikel is de ruwe katoen.

¹⁾ Zie o.a. GRONDIJS: Wat wil Japan.

²⁾ Vgl. het reeds genoemde werkje van Dr TER VEEN, pag. 16.

³⁾ Zie o.a. H. ROOS Jr: Japan in den Grooten Oceaan. J. WITTE: Japan zwischen zwei Kulturen, pag. 147, Leipzig, 1928.

TABEL VIII

De import van ruwe katoen ¹⁾

Jaar	Waarde (in mill. yen)	%	Jaar	Waarde (in mill. yen)	%
1900	59	21	1917	330	32
1901	60	24	1918	514	31
1902	79	29	1919	666	31
1903	70	23	1920	721	31
1904	73	20	1921	438	28
1905	111	23	1922	428	23
1906	83	20	1923	513	26
1907	116	24	1924	605	25
1908	90	21	1925	923	36
1909	108	27	1926	726	31
1910	159	34	1927	625	28
1911	157	31	1928	550	25
1912	200	32	1929	573	26
1913	233	32	1930	362	23
1914	220	37	1931	296	24
1915	217	40	1932	447	31
1916	274	36	1933	604	32

Bij het beschouwen van deze tabel valt op, dat de waarde van de ingevoerde ruwe katoen, uitgedrukt in procenten van de waarde van den totalen import, in de oorlogsjaren grooter is dan in de meeste andere jaren. Dit correspondeert met den grooteren uitvoer van textielproducten in dien tijd (verg. tabel VI).

Als men tabel I bekijkt, ziet men, dat de waarde van den export in de oorlogsjaren sneller is gestegen dan die van den import (wat zeer begrijpelijk is), maar verder is over de geheele periode, waarover ons onderzoek zich uitstrekt, de waarde van export en import bijna steeds in ongeveer dezelfde mate toegenomen. Daarom is het opmerkelijk, dat het aandeel van de waarde der ruwe katoen in de totale waarde van den invoer lang niet zoo sterk is gestegen in den loop der jaren als dat van de textielproducten in den uitvoer.

Vergelijkt men b.v. de procenten van de eerste jaren van deze tabel met die van andere jaren, dan valt daarin, in het algemeen, geen groot verschil waar te nemen. Doet men datzelfde echter met tabel VI, dan vindt men een duidelijk verschil in percentage. (Zie pag. 34 en 35).

Hoe is die snellere stijging van de waarde der geëxporteerde

¹⁾ Dezelfde bronnen als die van de vorige tabellen.

¹⁾ Vgl. Annual return of the foreign trade of Japan, 1933, part. I, pag. 373.

textielproducten ten opzichte van de waarde der geïmporteerde ruwe katoen te verklaren?

Het is niet onwaarschijnlijk, dat de behoefte aan katoenen artikelen van het Japansche volk minder snel is gegroeid dan de productie daarvan, zoodoende bleef er een grootere hoeveelheid van die goederen voor export beschikbaar.

Een andere en concretere factor is echter de wijziging in den export van textielproducten zelf. Bij tabel VI werd er reeds op gewezen, hoe de export in de latere jaren veel meer weefsels en veel minder garens is gaan omvatten. Dit wijst op een verdere afwerking der producten, wat een grootere waarde van de uitgevoerde textiel beteekent.

De belangrijkste landen voor den import van ruwe katoen zijn de Vereenigde Staten, Britsch-Indië en China. Uit deze landen werd in 1932 voor respectievelijk ongeveer 321, 92 en 19 miljoen yen ingevoerd. In 1933 waren deze cijfers respectievelijk 382, 169 en 24 miljoen yen.

De import van suiker ¹⁾

Een ander artikel, dat in het begin van deze eeuw behoorde tot de beide belangrijkste importproducten van Japan, is de suiker. Ook hiervan gaan we op de bekende manier de veranderingen na die tusschen 1900 en 1933 in den import zijn opgetreden.

TABEL IX

Jaar	Waarde (in mill. yen)	%	Jaar	Waarde (in mill. yen)	%
1900	27	9,4	1917	12	1,1
1901	33	13,0	1918	34	2,0
1902	14	5,2	1919	58	2,7
1903	21	6,6	1920	60	2,6
1904	23	6,2	1921	70	4,3
1905	14	2,9	1922	64	3,4
1906	24	5,7	1923	53	2,7
1907	20	4,1	1924	64	2,6
1908	20	4,6	1925	75	3,0
1909	13	3,3	1926	84	3,5
1910	13	2,8	1927	76	3,5
1911	9	1,8	1928	65	3,0
1912	16	2,6	1929	31	1,4
1913	37	5,1	1930	26	1,7
1914	22	3,7	1931	16	1,3
1915	15	2,8	1932	3	0,2
1916	13	1,7	1933	13	0,7

¹⁾ Dezelfde bronnen als die van de vorige tabellen. De percentages zijn hoofdzakelijk door ons zelf berekend.

De in het begin der twintigste eeuw belangrijke beteekenis van den import van suiker is in de latere jaren verminderd en in de allerlaatste jaren zeer miniem geworden. (Men moet bij de beschouwing van den buitenlandschen handel bedenken, dat de ruil tusschen Japan en Korea en Formosa en de ruil van deze laatste gebieden met het buitenland in deze tabellen niet is begrepen.) Nederlandsch-Indië, dat van 1905 af bijna in den geheelen Japanschen import van suiker voorziet, ondervindt daarvan de pijnlijke gevolgen. In de laatste jaren voert Japan veel suiker in uit Formosa. Maar om de hierboven reeds aangeduide reden komt dat niet in de statistieken tot uiting. ¹⁾

Het is onmogelijk en ook niet noodig om van alle import- en export-artikelen afzonderlijke tabellen te geven voor alle jaren. We zullen van den Japanschen rijstimport en petroleumimport nog een volledig overzicht geven, terwijl voor de andere belangrijke artikelen van den Japanschen buitenlandschen handel met een beknopter schema zal worden volstaan. (Zie pag. 45 en volg.).

TABEL X *De import van rijst*

Jaar	Waarde (in mill. yen)	%	Jaar	Waarde (in mill. yen)	%
1900	9	3,1	1917	6	0,6
1901	12	4,7	1918	90	5,3
1902	18	6,6	1919	162	7,4
1903	52	16,4	1920	18	0,8
1904	60	16,0	1921	28	1,8
1905	48	9,8	1922	61	3,2
1906	26	6,2	1923	31	1,5
1907	31	6,3	1924	71	2,9
1908	23	5,3	1925	121	4,7
1909	14	3,5	1926	51	2,1
1910	9	2,0	1927	79	3,6
1911	18	3,5	1928	34	1,5
1912	30	4,8	1929	23	1,0
1913	48	6,6	1930	20	1,3
1914	25	4,2	1931	7	0,6
1915	5	1,0	1932	12	0,8
1916	3	0,4	1933	12	0,6

¹⁾ De waarde van de hier gegeven cijfers wordt soms beïnvloed door de moeilijkheid om over een aantal jaren uit de verschillende jaargangen der verschenen statistieken zuiver vergelijkbare gegevens te krijgen. Immers er bestaat

Rijst is nog steeds het hoofdvoedsel van den Japanner, hoewel de tarwe in de laatste jaren aan beteekenis wint. De rijstbouw is voor de boeren, die een groot deel der bevolking uitmaken, het voornaamste middel van bestaan. De productie van rijst per cho (= 0,9917 ha) is gestegen, evenals het verbruik per hoofd der bevolking.

In de eerste jaren bestond er naast den import van rijst een, in verhouding daarmede, nog vrij belangrijke export van rijst. Deze export is van steeds geringere beteekenis geworden.

Over de verschillende jaren vertoont de rijstimport groote variaties, wat verklaard zal moeten worden uit een beteren of slechteren oogst in een bepaald jaar.

Uit de cijfers blijkt, dat Japan voor zijn hoofdvoedsel niet afhankelijker van het buitenland is geworden. Ook dit wijst, evenals de tabellen II en III, op een mindere afhankelijkheid ten opzichte van de voedselvoorziening van het buitenland dan verschillende schrijvers willen doen gelooven (die als oorzaak ervan dan de toename der bevolking noemen). Er zij hier nogmaals op gewezen, dat de afhankelijkheid van Japan ten opzichte van het buitenland hoofdzakelijk de grondstoffenvoorziening betreft.

In de oorlogsjaren was de rijst-import zeer gering. In dien tijd zal er dus, wegens stagnatie in den import, inderdaad een tekort aan rijst geweest zijn. In 1918 en 1919 zien wij dientengevolge een grooten import van rijst, welke in 1920 weer tot zeer geringe proporties terugloopt.

Sedert 1928 is de import van rijst vrij onbelangrijk in vergelijking met de waarde van den totalen import.

De rijstimport is hoofdzakelijk afkomstig uit Siam. In 1932 en 1933 voerde Siam ongeveer voor respectievelijk 10 en 11 miljoen yen in. ¹⁾

De import van petroleum

De invoer van petroleum wordt op dezelfde manier nagegaan als de invoer van de vorige artikelen. Hieronder volgen dubbele cijfers voor sommige jaren. Deze cijfers geven afzonderlijk den invoer

wel eens verschil in de categorieën waarin de goederen in den loop der jaren werden ondergebracht. Zooveel mogelijk is getracht door vergelijking van verschillende statistische gegevens aan dit bezwaar te ontkomen. Mochten de gegevens van een bepaald jaar niet geheel zuiver zijn, dan zal het verschil echter niet van dien aard zijn, dat het afbreuk zal doen aan de conclusies, die getrokken werden.

¹⁾ Vgl. Annual return of the Foreign trade of Japan, 1933, Part. I, pag. 330.

van kerosene en van benzine plus petroleum aan. In de eerste jaren bestaat de geheele petroleumimport bijna uitsluitend uit kerosene, dit is gezuiverde petroleum. Na 1918 is echter het aandeel van benzine en ruwe petroleum veel grooter geworden.

TABEL XI¹⁾

Jaar	Waarde (in mill. yen)	%	Jaar	Waarde (in mill. yen)	%
1900	14	4,9	1917	5	0,5
1901	15		1918	7	
1902	15		1919	22 (7)	
1903	11		1920	21 (8)	
1904	18		1921	17 (7)	
1905	12	2,5	1922	19 (17)	1,0 (0,9)
1906	12		1923	15 (21)	
1907	14		1924	14 (31)	
1908	15		1925	13 (33)	
1909	12	3,0	1926	12 (38)	0,5 (1,6)
1910	14		1927		
1911	13		1928	31 (52)	
1912	12		1929	35 (51)	
1913	11	1,5	1930	38 (46)	
1914	9		1931	36 (45)	
1915	8		1932	37 (55)	6,4 (totaal)
1916	6		1933	35 (68)	5,4 (totaal)

Speciaal in de laatste jaren is de petroleumimport aanzienlijk gestegen.

De afhankelijkheid van het buitenland ten aanzien van de olie is Japan een doorn in het oog, wat te begrijpen is, want bij eventueele conflicten met andere mogendheden zal de olievoorziening een groote rol spelen.

In verband hiermee geven wij een overzicht van den Japanschen petroleumimport uit verschillende landen. In „Résumé Statistique de l'Empire du Japon" van 1904 en 1933 vinden wij respectievelijk op pag. 52 en 77 de volgende cijfers van den Japanschen keroseneimport (waarde in duizenden yen):

¹⁾ Dezelfde gegevens van de vorige tabellen en „Mémorandum sur les balances des Paiements... 1910-1923", Vol. 2, pag. 352 en 253 en Mémorandum sur le Commerce International... 1912-1926, Vol. 2, pag. 518 en 519.

Deze cijfers zijn vergeleken met die van het Statesman's Yearbook.

	1900	1901	1902
Colonies russes de l'Asie.....	2.412	1.932	2.840
Etats-Unis	10.775	11.789	12.097
Colonies Hollandaises de l'Inde	976	1.222	
Autres Pays			
Total	14.136	14.943	14.937
	1930	1931	1932
Indes Neerlandaises	12.645	12.636	14.512
Etats-Unis	21.206	19.522	18.703
Autres Pays	4.016	3.836	3.319
Total	37.867	35.993	36.533

Van den totalen olieimport, die in 1933 ongeveer 100 millioen yen bedroeg, was plus minus voor 59 millioen yen afkomstig uit de Vereenigde Staten; uit Nederlandsch-Indië ongeveer 22 millioen en uit Aziatisch Rusland omstreeks 10 millioen yen. ¹⁾

DE EXPORT EN IMPORT VAN ANDERE BELANGRIJKE GOEDEREN

De reeds behandelde goederen zijn hier, om een gemakkelijker vergelijking mogelijk te maken, nogmaals vermeld.

TABEL XII GEËXPORTEERDE GOEDEREN ²⁾

Jaren:	1900		1907		1908		1913		1919		1920	
Artikelen	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%
Visch etc.....	8		3		12		14	2,2	16		17	
Thee			12		13		10	1,6				
Suiker			2,6		8,5		16	2,5	22		31	
Hout			9		7,5		10	1,6	24		29	
Koper	13		29		25		28	4,5				
Steenkool			19		20		24	3,8	38		45	
Zijde	45		117		150		189	30,0	624		383	
Uitschot van zijde.	3,2		6		11		11	1,7				
Katoenen garens ..	21		30		54		71	11,3	114		152	
Zijden Weefsels ..	17		29		30		40	6,3	162		158	
Katoenen Weefsels					26		34	5,4	280		335	
Bonneterie					9		11	1,7	39		36	
Vlechtwerk			9,5				9	1,5				
Papier					2,8		3	0,5	25		23	
Aardewerk	2,5		7		5,5		7	1,1	23		31	
Mach. en onderd.					2,6		2,5	0,4	17		17	
Lucifers	5,8		9,4		12		12	1,9	33		28	

¹⁾ Vergelijk Annual return of the Foreign trade of Japan, Part. I, pag. 354.

²⁾ Zoowel naar de absolute waarde als in procenten van den totalen export. Waarde in millioenen yen.

Vervolg van TABEL XII

Jaren:	1921		1922		1924		1925		1926	
	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%
Artikelen										
Visch etc.	15	1,2	16	1,0	23	1,3	23	1,0	23	1,2
Thee			18	1,1	13	0,7	15	0,7	12	0,6
Suiker.....	16	1,3	19	1,2	28	1,6	32	1,5	34	1,7
Hout	15	1,2	14	0,9	14	0,8	20	0,9	18	0,9
Koper			0,3		0,3		0,2		0,1	
Steenkool	36	3,1	24	1,5	22	1,3	33	1,5	31	1,6
Zijde	417	33,7	670	41,9	685	38,9	880	39,6	734	37,2
Uitschot van zijde .			13	0,8	19	1,1	28	1,3	15	0,7
Katoenen Garens ..	81	6,5	115	7,2	110	6,2	123	5,5	71	3,6
Zijden Weefsels....	90	7,3	108	6,7	126	7,1	117	5,3	133	6,7
Katoenen Weefsels .	204	16,5	222	13,9	327	18,6	433	19,5	416	21,1
Bonneterie	13	1,0	18	1,1	22	1,3	31	1,4	26	1,3
Vlechtwerk			6	0,4	5	0,3	6	0,3	5	0,3
Papier	19	1,5	16	1,0	16	0,9	20	0,9	19	0,9
Aardewerk	21	1,7	22	1,3	25	1,4	35	1,6	33	1,7
Mach. en Onderd. .	13	1,0	14	0,9	10	0,6	10	0,5	9	0,5
Lucifers	16	1,3	16	1,0	9	0,5	9	0,4	7	0,4

Opmerking: Sommige cijfers zijn in deze tabel niet ingevuld. Dit vindt zijn oorzaak in het feit, dat wij onze gegevens uit verschillende bronnen moesten halen. Daardoor werd een zuivere vergelijking soms onmogelijk. Open plaatsen beteekenen dus lang niet altijd dat een bepaald goed in zeker jaar in het geheel niet werd uitgevoerd.

Doordat de cijfers werden afgerond, zijn zij niet altijd absoluut nauwkeurig.

Opmerkingen waartoe de cijfers van Tabel XII aanleiding geven.

De koperexport, vóór den oorlog belangrijk, is daarna tot zeer geringe proporties teruggelopen.

Het aandeel van steenkool in den uitvoer is eveneens verminderd.

Op de verandering, ingetreden in den export van katoenen garens en katoenen weefsels, werd reeds vroeger gewezen.

Een product, dat zich zeer snel een plaats van beteekenis in den export heeft verworven, is de kunstzijde.

Belangrijk in den uitvoer zijn in de laatste jaren ook de kleedingstukken, terwijl verder de beteekenis van chemische en pharmaceutische producten grooter is geworden.

Vervolg van TABEL XII

Jaren:	1928		1929		1930		1931		1932	
	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%
Visch etc.	17	0,9	22	1,1	18	1,3	10	0,9	8	0,6
Graan- en Peulgew.	37	2,0	44	2,1	29	2,0	31	2,8	32	2,3
Gecons. Voedingsart.	23	1,2	26	1,2	22	1,5	19	1,7	23	1,7
Thee	12	0,6	12	0,6	8	0,6	8	0,7	8	0,6
Suiker	38	2,0	30	1,4	27	1,9	15	1,3	8	0,6
Voedsel en Dranken	28	1,5	27	1,3	25	1,7	20	1,8	25	1,8
Hout	18	0,9	21	1,0	15	1,0	10	0,9	11	0,8
Oliën, Vetten en Was	25	1,3	27	1,3	30	2,1	14	1,2	20	1,5
Steenkool	25	1,3	23	1,1	22	1,5	15	1,3	13	1,0
Zijde	733	38,4	784	37,3	419	29,2	357	31,8	383	28,0
Uitschot van zijde..	10	0,5	8	0,4	3	0,2				
Chem. en Pharm.										
Prod.	33	1,7	31	1,5	26	1,8	21	1,9	29	2,1
Katoenen Garens ..	26	1,4	27	1,3	15	1,1	9	0,8	22	1,6
Vezels en Garens ..	15	0,8	17	0,8	14	1,0	10	0,9	17	1,2
Zijden Weefsels....	134	7,0	150	7,1	66	4,6	43	3,8	50	3,7
Kunstzijden Weefsels					35	2,4	40	3,6	61	4,5
Katoenen Weefsels .	355	18,5	415	19,7	274	19,1	200	17,8	290	21,2
And. Weefsels	40	2,1	44	2,1	36	2,5	25	2,2	34	2,5
Bonneterie	33	1,7	37	1,7	30	2,1	21	1,9	27	2,0
And. Kleeding.....	51	2,6	67	3,2	54	3,7	53	4,7	63	4,6
Vlechtwerk	8	0,4	9	0,4	7	0,5	4	0,4	6	0,4
Papier	26	1,3	26	1,2	28	1,9	21	1,9	14	1,0
Aardewerk	35	1,8	37	1,8	27	1,9	19	1,7	23	1,7
Glas- en Glaswerk .	13	0,7	13	0,6	10	0,7	7	0,6	9	0,6
Metalen	36	1,9	44	2,1	58	4,1	39	3,5	49	3,6
Mach. en Onderd. .	11	0,6	15	0,7	15	1,0	14	1,2	11	0,8
Schepen	14	0,7	19	0,9	16	1,1	12	1,1	19	1,4
Lucifers	5	0,3	4	0,2	3	0,2	1	0,1	1	0,1
Speelgoed	11	0,6	14	0,6	12	0,8	10	0,9	15	1,1
Postpakketten	29	1,5	30	1,4	21	1,4	16	1,4	23	1,7
And. Artikelen	71	3,8	81	3,9	71	5,1	58	5,2	72	5,3

Hoewel uit deze tabel duidelijk blijkt, dat de Japansche export vooral in de laatste jaren meer artikelen is gaan omvatten en daardoor sterker is geworden, valt toch het groote aandeel van enkele producten in den totalen uitvoer op. Zooals reeds eerder werd opgemerkt, is het voor de toekomst van den Japanschen buitenlandschen handel wenschelijk, dat hierin ook verder een verandering blijft optreden.

TABEL XIII

GEIMPORTEERDE GOEDEREN

Jaren:	1900		1907		1913		1919		1920	
	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%
Rijst	9		31		48	6,6	162		18	
Boonen en Erwtten .	4,8				10	1,4	35		48	
Suiker.....	27		20		37	5,0	58		60	
Oliekoeken.....	5		21		40	5,4	135		151	
Hout.....					3	0,4	11		23	
IJzer (gegoten etc.).	1				12	1,7	58		42	
And. Metalen					14	1,9				
Kerosene.....	14		14		11	1,5	22		21	
Benzine en ruwe Petroleum					0,4		7		8	
Wol.....	4		14		16	2,2	61		122	
Katoen (ruw).....	59		116		234	32,0	668		721	
Wollen Weefsels ...				totaal	12	1,7	12		31	
IJzer (staven etc.) ..	16		35		44	6,1	170		216	
Constr. Materiaal ..					8	1,1	24		23	
Mach. en Onderd. .					37	5,1	89		111	
Tarwe.....			4		12	1,7				
Dranken.....					7	1,0				
Steenkool.....					4	0,6				
Wollen Garens	2		5		10	1,4				
Chem. Prod.					40	5,4				
Papier.....	2				12	1,6				
Art. van Papier					1	0,2				
Meel.....	4				2	0,4				

Opmerkingen bij Tabel XIII

Als men de cijfers van den invoer van de verschillende artikelen nagaat, valt een stijging van het aandeel van sommige voedingsartikelen op, o.a. van tarwe. Daartegenover staat echter een daling van den invoer van rijst en suiker, speciaal in de laatste jaren.

Het aandeel van petroleum in den totalen import is aanmerkelijk gestegen, evenals dat van wol. Belangrijk in den Japanschen import zijn verder, naast de ruwe katoen, o.a. boonen en erwten, oliekoeken, hout, metalen (speciaal ijzer), petroleum, mineralen, chemische en

Vervolg van TABEL XIII

Jaren: Artikelen	1921		1922		1924		1925		1926	
	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%
Rijst	29	1,8	61	3,2	71	2,9	121	4,7	51	2,2
Boonen en Erwtten .	25	1,5	40	2,1	61	2,5	70	2,7	61	2,6
Suiker.....	70	4,4	64	3,4	64	2,6	75	2,9	84	3,5
Oliekoeken.....	94	5,9	99	5,2	103	4,2	107	4,2	124	5,2
Hout.....	43	2,7	85	4,5	129	5,3	77	3,0	104	4,4
IJzer (gegoten etc.).	19	1,2	20	1,0	25	1,0	18	0,7	21	0,9
And. Metalen			53	2,8	50	2,0	52	2,0	72	3,0
Kerosene.....	17	1,0	19	1,0	14	0,6	13	0,5	12	0,5
Benzine en ruwe Petr.	7	0,5	17	0,9	31	1,3	33	1,3	37	1,6
Wol.....	32	2,0	55	2,9	88	3,6	121	4,7	86	2,6
Katoen (ruw).....	438	27,3	428	22,7	605	24,7	923	35,9	726	30,6
Wollen Weefsels ...	31	1,9	50	2,7	62	2,5	57	2,2	29	1,2
IJzer (staven etc.) ..	126	7,9	134	7,1	171	7,0	81	3,2	102	4,3
Constr. Materiaal ..	20	1,2	19	1,0	18	0,7	8	0,3	10	0,4
Mach. en Onder. ...	120	7,5	114	6,1	129	5,3	89	3,5	90	3,8
Tarwe.....			59	3,1	74	3,0	71	2,7	93	3,9
Dranken.....			46	2,5	47	1,9	33	1,3	36	1,5
Steenkool.....			17	0,9	29	1,2	25	1,0	28	1,2
Wollen Garenen			49	2,6	63	2,6	56	2,2	32	1,4
Chem. Prod.			78	4,1	112	4,6	131	5,1	155	6,5
Papier.....			31	1,6	38	1,6	32	1,2	31	1,3
Art. van Papier			6	0,3	8	0,3	5	0,2	4	0,2

pharmaceutische producten, machines en onderdeelen en verder enkele voedingsartikelen. ¹⁾

¹⁾ De cijfers van Tabel XII en XIII zijn uit verschillende bronnen afkomstig. De gegevens vanaf 1912 zijn overgenomen uit verschillende Volkenbondsuitgaven:

a. Mémorandum sur les Balances des Paiements et sur les Balances du Commerce Extérieur 1910-1923, Vol. 2, pag. 352-355.

b. Mémorandum sur le Commerce International et sur les Balances des Paiements 1912-1926, pag. 520 en volg.

c. Statistiques du Commerce Extérieur 1930, Vol. 3, pag. 169 en volg.

d. Statistiques du Commerce Extérieur 1931-1932, Vol. 3, pag. 166 en volg.

Verder zijn gebruikt de verschillende Jaargangen van Résumé Statistique de l'Empire du Japon, en Statesman's Yearbook. Statistical and historical annual of the States of the World.

Sommige cijfers konden niet worden ingevuld om de reden, die reeds werd aangeduid bij Tabel XII.

Vervolg van TABEL XIII

Jaren:	1928		1929		1930		1931		1932	
Artikelen	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%
Vleesch en Melkprod.	24	1,1	24	1,1	34	2,2	32	2,6	24	1,7
Tarwe.....	68	3,1	71	3,2	42	2,7	33	2,7	50	3,5
Rijst.....	34	1,5	23	1,0	20	1,3	7	0,6	12	0,8
Boonen en Erwtten .	68	3,1	79	3,6	50	3,2	37	3,0	42	2,9
Suiker.....	65	3,0	31	1,4	26	1,7	16	1,3	3	0,2
Dranken en Voedsel	25	1,1	26	1,2	22	1,4	19	1,5	21	1,5
Huiden en Leer....	19	0,8	20	0,9	14	0,9	12	1,0	12	0,8
Ammonium Sulfaat	36	1,6	48	2,2	30	1,9	16	1,3	7	0,5
And. Meststoffen ..	11	0,5	17	0,8	11	0,7	7	0,6	4	0,3
Oliekoecken.....	87	3,9	76	3,4	66	4,3	44	3,6	35	2,5
Zaden.....	26	1,2	35	1,6	24	1,6	18	1,5	17	1,2
Ruwe Rubber.....	28	1,3	34	1,5	18	1,2	13	1,0	16	1,1
Hout.....	111	5,1	88	4,0	53	3,4	43	3,5	35	2,5
IJzer (gegoten etc.).	33	1,5	42	1,9	21	1,4	13	1,0	14	1,0
And. Metalen.....	68	3,1	59	2,7	38	2,5	25	2,0	42	2,9
Kerosene.....	31	1,4	35	1,6	38	2,5	36	2,9	37	2,6
Benzine en ruwe Petroleum.....	52	2,4	51	2,3	46	3,0	45	3,6	55	3,8
And. Oliën.....	27	1,2	26	1,2	21	1,3	17	1,4	20	1,4
Steenkool.....	37	1,7	43	1,9	34	2,2	28	2,3	27	1,9
And. Mineralen....	44	2,0	51	2,3	46	3,0	29	2,4	35	2,5
Wol.....	112	5,1	102	4,6	74	4,8	86	7,0	88	6,2
Katoen (ruw).....	550	25,1	573	25,9	362	23,5	296	24,0	447	31,3
And. Vezelstoffen ..	28	1,3	29	1,3	16	1,1	14	1,1	17	1,2
Chem. en Pharm.										
Producten.....	63	2,9	63	2,8	47	3,0	46	3,7	54	3,8
Wollen Garens....	32	1,5	19	0,8	14	0,9	12	1,0	5	0,3
Wollen Weefsels...	31	1,4	20	0,9	11	0,7	10	0,8	10	0,7
Papier.....	25	1,1	25	1,1	22	1,4	23	1,9	26	1,8
Papieren Artikelen .	6	0,4	6	0,3	5	0,3	4	0,3	6	0,4
IJzer (staven etc.) ..	101	4,6	98	4,4	54	3,5	27	2,2	35	2,5
Bewerkte Metalen ..	20	0,9	23	1,0	15	1,0	12	1,0	8	0,6
Mach. en Onderd. .	92	4,2	121	5,5	86	5,5	51	4,1	61	4,3
Schepen.....	49	2,2	41	1,8	23	1,5	18	1,5	16	1,1
Instr. en Uurwerken	26	1,2	25	1,1	16	1,1	12	1,0	17	1,2
And. Artikelen....	167	7,6	188	8,7	143	9,3	131	10,6	129	9,0

DE HANDEL VAN JAPAN MET DE VERSCHILLENDE CONTINENTEN

We hebben den export en import van goederen behandeld, zonder speciaal te letten op de plaats van bestemming der geëxporteerde goederen en op den oorsprong van de geïmporteerde goederen. Het is noodig nu daaraan de aandacht te besteden, immers het is ook van belang te weten met welke landen Japan handel drijft.

We gaan eerst den handel van Japan met de verschillende continenten na en daarna den handel met de verschillende landen.

Om den export naar en den import uit de verschillende deelen der wereld te bepalen, wordt de volgende verdeeling toegepast:

Continent	I	omvat Azië (ook Aziatisch Rusland).
„	II	„ Europa (ook Europeesch Rusland).
„	III	„ Noord-Amerika (ook Cuba en Centraal-Amerika).
„	IV	„ Zuid-Amerika.
„	V	„ Afrika.
„	VI	„ Oceanië (o.a. Australië, Nieuw-Zeeland en Hawaii).

De cijfers hebben alleen betrekking op goederen (dus het goud daarin niet begrepen).

We geven, zooals steeds gedaan werd, naast de cijfers van de absolute waarde, de waarde van den export naar (respectievelijk import uit) de verschillende continenten, uitgedrukt in procenten van de totale waarde van den export (respectievelijk import).

De gegevens werden hoofdzakelijk gevonden in de betrekkelijke „Résumé's" en verder in enkele Volkenbonds-uitgaven. Het was onmogelijk bij ieder jaar de pagina's van deze werken te noemen. Getracht werd voor ieder continent de cijfers vanaf het jaar 1900 te verschaffen. Het was echter niet mogelijk de gegevens voor Zuid-Amerika en Afrika van 1900 af tot 1913 afzonderlijk te vermelden. Voor Zuid-Amerika geldt, dat van 1900 af tot 1913 de cijfers van dat continent zijn begrepen in die van Noord-Amerika. Hetzelfde geldt voor Afrika ten opzichte van Oceanië.

We gaan eerst den export van Japansche goederen naar de verschillende continenten na.

TABEL XIVa

EXPORT (waarde in miljoenen yen) ¹⁾

Jaar	Totale Export		Azië		Europa		Noord-Amerika		Zuid-Amerika		Afrika		Oceanië	
	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%
1900	198	94	47,5	43	22,0	56	28,3						6	3,0
1901	252	108	42,8	59	23,4	76	30,1						8	3,2
1902	258	98	38,0	66	26,0	84	32,5						7	2,7
1903	289	131	44,7	70	23,0	86	29,4						8	2,8
1904	319	131	41,0	72	22,5	105	33,0						9	2,7
1905	322	159	49,3	54	17,0	97	30,0						9	2,6
1906	424	194	45,6	86	20,3	130	30,7						10	2,4
1907	432	191	44,0	94	21,7	136	31,5						11	2,6
1908	378	153	40,5	84	22,0	126	33,0						13	3,4
1909	413	169	41,0	96	23,0	136	33,0						10	2,5
1910	458	186	40,6	109	24,0	149	32,0						11	2,5
1911	447	177	39,5	105	23,5	148	33,0						13	3,0
1912	527	219	41,5	114	22,0	176	33,4						15	2,9
1913	632	276	43,6	147	23,3	190	30,0	1,7	0,3	2	0,3		14	2,1
1914	591	277	47,0	92	15,5	202	34,0	0,5	0,08	2	0,4		16	2,7
1915	708	342	48,0	126	18,0	212	30,0	1,5	0,2	2	0,3		25	3,5
1916	1127	505	45,0	216	19,0	353	31,0	3	0,3	10	0,9		39	3,4
1917	1603	704	44,0	335	21,0	496	31,0	7,6	0,5	21	1,3		39	2,4
1918	1962	936	47,7	298	15,2	560	28,5	37	1,9	48	2,5		83	4,2
1919	2099	955	45,5	195	9,3	857	40,8	21	1,0	25	1,2		46	2,2
1920	1948	998	51,2	196	10,0	593	30,4	39	2,0	40	2,0		83	4,2
1921	1253	620	49,5	175	6,0	512	40,9	4,5	0,4	9	0,7		32	2,5
1922	1637	672	41,1	148	9,0	748	45,7	10,4	0,6	12	0,7		47	2,9
1923	1448	587	40,6	80	5,5	623	43,0	12	0,8	25	1,7		42	2,9
1924	1807	757	42,0	175	9,7	765	42,3	18	1,0	41	2,3		51	2,8
1925	2306	1001	43,4	153	6,6	1033	44,8	18	0,8	43	1,9		59	2,6
1926	2045	903	44,2	129	6,3	890	43,5	17	0,8	43	2,1		62	3,0
1927	1992	845	42,4	148	7,4	867	43,5	21	1,0	51	2,6		61	3,0
1928	1972	835	42,3	160	8,1	859	43,5	21	1,1	44	2,2		53	2,7
1929	2149	915	42,6	147	6,9	948	44,0	23	1,1	60	2,8		55	2,6
1930	1470	704	48,0	125	8,5	529	36,0	16,4	1,1	57	3,9		36	2,4
1931	1147	505	44,0	102	8,9	442	38,5	10	0,9	59	5,1		27	2,3
1932	1409	678	48,0	126	8,9	459	32,5	13	0,9	86	6,1		47	3,4

¹⁾ Voor de meeste jaren geldt, dat de plaats van bestemming van een klein deel der goederen niet bekend is. De cijfers, die daarop betrekking hebben, zijn hier evenwel niet vermeld.

Als men den export van Japan naar de verschillende deelen der aarde aan de hand van tabel XIV bestudeert, komt men tot de volgende conclusies:

De export uit Japan naar Europa is tot in de oorlogsjaren, wat de absolute waarde betreft, aanzienlijk gestegen. Het percentage, dat aangeeft welk deel van de waarde van den totalen Japanschen export werd uitgevoerd naar Europa, bleef in dien tijd echter op ongeveer dezelfde hoogte. Na den oorlog daalde de waarde van den uitvoer naar Europa zeer snel.

De waarde van de naar Noord-Amerika uitgevoerde goederen, in het jaar 1900 reeds belangrijk, is sedert dien nog zeer sterk toegenomen, zoo zelfs, dat ook in de procenten een vermeerdering valt waar te nemen. De export naar Zuid-Amerika, Afrika en Oceanië is in den loop der jaren belangrijker geworden; vooral de uitvoer naar Afrika heeft snel aan beteekenis gewonnen.

Het voornaamste afzetgebied voor de Japansche goederen vormen de Aziatische landen. In de jaren waarover ons onderzoek zich uitstrekt, betrok Azië voor ongeveer 40 à 50 % van de totale waarde van de door Japan geëxporteerde goederen. Percentsgewijs liep het aandeel, dat dit continent afnam, na de eerste jaren van deze eeuw tot aan de oorlogsjaren, eenigszins terug. In de oorlogsjaren steeg dat aandeel, maar het verminderde omstreeks 1922 weer eenigermate, om in de allerlaatste jaren opnieuw te stijgen. Het percentage, dat aangeeft welk deel van de waarde van den totalen Japanschen export naar Azië ging, vertoont in den loop der jaren echter geen groote schommelingen. Daarentegen zijn, zooals later zal blijken, de procenten, die aangeven welk deel van de waarde van den totalen import der voornaamste Aziatische landen afkomstig was uit Japan, in denzelfden tijd, aanmerkelijk gestegen (zie pag. 62 e.v.). Hieruit kan men afleiden, dat de waarde van Japanschen export naar verhouding sneller is toegenomen dan die van den import der Aziatische landen. Indien de import van deze landen in dezelfde mate gestegen was als de Japansche export, zou de Japansche concurrentie in het Oosten natuurlijk lang niet zoo sterk gevoeld worden als nu het geval is.

Bleek uit tabel XIVa, dat de Aziatische landen het belangrijkste afzetgebied voor den Japanschen export zijn, uit tabel XIVb volgt, dat een groot deel van den Japanschen import uit deze landen afkomstig is. De waarde van de goederen, die Japan uit Azië invoerde, vormde een percentage, varierende tusschen de 30 en 50 van de waarde van den totalen Japanschen import (in 1915 zelfs 56,7%). In de oorlogs-

IMPORT (waarde in millioenen yen)

Jaren	Totale import	Azië		Europa		Noord-Amerika		Zuid-Amerika		Afrika		Oceanië		
	Waarde	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	Waarde	%	
1900	287	88	30,7	126	43,9	63	21,9						6	
1901	256	106	41,4	97	38,0	43	16,8						7	
1902	272	119	43,8	94	34,6	49	18,0						5,5	
1903	317	166	52,3	96	30,3	47	14,8						7	
1904	371	180	48,5	120	32,3	59	15,9						9	
1905	489	186	38,0	183	37,4	105	21,5						10	
1906	419	165	39,4	170	40,6	80	19,1						7	
1907	494	190	38,5	195	39,5	82	16,6						13,5	
1908	436	167	38,3	176	40,4	79	18,1						10	
1909	394	177	44,9	148	37,6	57	14,4						9	2,2
1910	464	226	48,7	164	35,3	57	12,4						12	2,5
1911	514	217	42,3	194	37,7	84	16,4						13	2,6
1912	619	260	42,0	203	32,9	130	21,0						19	3,1
1913	729	348	47,7	220	30,2	127	17,0	3	0,4	7	1,0		15	2,1
1914	596	305	51,1	159	26,7	98	16,5	3	0,4	7	1,1		15	2,5
1915	532	302	56,7	79	14,8	104	19,5	3	0,6	6	1,2		32	6,0
1916	756	368	48,7	108	14,3	206	27,2	7	0,9	9	1,1		48	6,3
1917	1036	476	46,0	82	8,0	362	35,0	14	1,4	40	3,8		40	3,9
1918	1668	813	48,7	83	5,0	634	38,0	21	1,3	39	2,4		58	3,5
1919	2173	1074	49,4	163	7,5	773	35,6	18	0,8	55	2,5		66	3,0
1920	2336	943	40,4	305	13,1	879	37,6	32	1,4	88	3,8		75	3,2
1921	1614	665	41,2	282	17,5	590	36,6	5	0,3	17	1,0		45	2,8
1922	1890	738	39,2	414	22,0	620	32,8	8	0,4	17	0,9		90	4,8
1923	1982	814	41,1	437	22,0	537	27,0	10	0,5	23	1,1		101	5,1
1924	2453	999	40,7	581	23,7	713	29,0	9	0,4	22	0,9		128	5,2
1925	2573	1214	47,2	448	17,4	705	27,4	8	0,3	41	1,6		154	6,0
1926	2377	1018	42,8	416	17,5	755	31,8	12	0,5	41	1,7		132	5,6
1927	2179	873	40,0	388	17,8	740	34,0	10	0,5	36	1,7		127	5,8
1928	2196	903	41,0	404	18,4	694	31,6	12	0,6	32	1,5		137	6,2
1929	2216	858	38,7	420	19,0	724	32,7	14	0,6	43	1,9		139	6,3
1930	1546	633	41,0	280	18,1	490	31,7	7	0,4	24	1,6		98	6,4
1931	1236	494	40,0	200	16,2	378	30,6	7	0,6	18	1,5		117	9,5
1932	1431	451	31,5	225	15,7	550	38,4	5	0,3	27	2,0		140	9,8
1933	1917													

jaren nam de import uit Azië percentsgewijs toe. Toch was die stijging, behalve in de jaren 1914 en 1915, niet zoo erg groot. Dat is ook begrijpelijk, want toen in de oorlogsjaren de invoer uit Europa, waaruit Japan in de eerste plaats industrieproducten betreft, snel terugliep, konden de Aziatische landen, die leveranciers van grondstoffen zijn, Europa's plaats niet innemen.

Het is daarom logisch, dat de snelle daling van den invoer uit Europa in de oorlogsjaren niet gepaard is gegaan met een evenredige stijging van het aandeel van Aziatische goederen in den Japanschen invoer, maar correspondeert met een groote toename van den import uit Noord-Amerika. Want Noord-Amerika levert, behalve grondstoffen, ook industrieproducten. Men moet daarom aannemen dat, toen Europa in den oorlogstijd grootendeels voor den internationalen handel verloren was, Noord-Amerika voor Europa in de plaats getreden is wat betreft den invoer van bepaalde industrieproducten in Japan.

Na den oorlog heeft Europa terrein terug kunnen winnen, maar dit continent heeft niet meer zoo'n groote beteekenis voor den Japanschen import als vroeger. Het blijkt dus dat de oorlog het proces van de groeiende onafhankelijkheid van Japan ten opzichte van Europa heeft versneld. De oorlog heeft dus niet alleen den groei van het Japansche ruilverkeer bevorderd, maar heeft dat verkeer bovendien, voor een deel, in nieuwe banen gestuwd.

Niet alleen Japan is door den oorlog onafhankelijker van Europa geworden, maar ook de andere Aziatische landen. Deze landen zijn meer goederen uit Japan gaan betrekken, terwijl verder de handel tusschen het Oosten en de Vereenigde Staten is toegenomen.

Men kan in het algemeen zeggen, dat door den oorlog, tengevolge van de uitschakeling van Europa, de gebieden rondom den Grooten Oceaan meer met elkaar handel zijn gaan drijven.

De grootere onafhankelijkheid van deze landen ten opzichte van Europa blijkt uit het feit, dat Europa tegenwoordig een grooter percentage van zijn goederen naar de Vereenigde Staten, Canada, Britsch-Indië, Japan, China en Australië zendt, terwijl daarentegen deze landen een geringer percentage van hun import koopen in Europa. Dat wil zeggen, dat Europa voor zijn invoer meer op deze landen is aangewezen, terwijl dezelfde streken voor hun import minder van Europa afhankelijk zijn. ¹⁾

Hoewel de Japansche invoer uit Europa in procenten aanzienlijk is

¹⁾ Mémorandum sur le Commerce International et sur les Balances des Paiemens, 1912-1926, Vol. I, pag. 53 en 54.

gedaald, is de absolute waarde van den invoer uit Europa in de jaren na den oorlog veel hooger dan in de eerste jaren. Alleen in de crisis-jaren valt ook daarin een zeer sterke vermindering waar te nemen, die nog beter opvalt als men de geringere goudwaarde van de yen in 1932 in rekening brengt.

Hoewel deze daling gedeeltelijk voortvloeit uit den slechten toestand van den wereldhandel, moet men ook letten op de Japansche industriële ontwikkeling, die in de allerlaatste jaren geleid heeft tot productie van artikelen, die vroeger niet of slechts in geringe mate werden geproduceerd. Deze goederen, die Japan nu zelf fabriceert, moesten voorheen worden geïmporteerd en het land was daarvoor grootendeels op het industriële Europa aangewezen.

Uit de tabel kan men tenslotte nog aflezen hoe, naast den invoer uit Noord-Amerika, de import uit Oceanië belangrijker is geworden. Zoowel in absolute waarde als in procenten valt een constante vermeerdering waar te nemen. In de laatste jaren komt zelfs bijna 10% van de totale waarde van den import uit Oceanië. Zooals men later zal zien is Australië verreweg het belangrijkste gebied voor dezen import.

De invoer uit Afrika vertoont een, zij het niet groote, stijging, die uit Zuid-Amerika is daarentegen eenigszins gedaald.

De export en import van Japan tezamen beschouwd, komt men tot de conclusie, dat de buitenlandsche handel van Japan zich meer en meer oriënteert op de gebieden, gelegen rondom den Grooten Oceaan, welke rijk zijn aan grondstoffen. De toenemende industrialisatie van Japan, die den invoer van groote hoeveelheden grondstoffen eischt, werkt dezen gang van zaken in de hand. Azië, Noord-Amerika en Oceanië zijn voor den buitenlandschen handel van Japan verreweg het belangrijkste. De beteekenis van Azië is voor den Japanschen export nog grooter dan voor den import. Hetzelfde geldt voor den handel met Noord-Amerika.

Werd vroeger een groot deel van den Japanschen uitvoer naar Europa geëxporteerd, in de laatste jaren is dat deel zeer sterk teruggegaan. Europa's deel in den totalen Japanschen uitvoer daalde ook gevoelig, maar naar verhouding lang niet zoo sterk als de export van Japan naar de Europeesche landen.

DE HANDEL VAN JAPAN MET DE VERSCHILLENDE LANDEN

Alleen van de landen, die voor den buitenlandschen handel van Japan belangrijk zijn, worden door mij cijfers gegeven.

Voor ieder land wordt nagegaan hoeveel de waarde van den export naar (resp. import uit) dat land in een bepaald jaar was. Bovendien wordt vermeld hoeveel die waarde bedroeg, uitgedrukt in procenten van de totale waarde van den Japanschen export (resp. import).

Men zal moeten bedenken, dat vergelijking over een aantal jaren altijd eenigszins moeilijk is. Hierover werd reeds aan het begin van dit hoofdstuk een opmerking gemaakt.

De explicaties, gegeven bij de behandeling van den handel tusschen Japan en de continenten, gelden in vele gevallen ook hier. Veel commentaar zal bij deze cijfers dan ook niet worden gegeven.

TABEL XV

EXPORT (waarde in miljoenen yen)

Jaren	1900		1901		1912		1913		1919		1920		1921		1922		1923		1924		1925		1926		1929		1930		1931		1932	
	Landen	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	
Duitschland	3,5	1,8	5	2,0	13	2,6	13	2,1			1		2	0,2	4	0,2	3	0,2	9	0,5	12	0,5	8	0,4	13	0,6	11	0,8	8	0,7	9	0,6
België	0,3		0,5		3	0,6	4	0,6	3	0,1	4	0,2	2		2	0,1	1	0,1	3	0,2	2	0,1	1	0,1	3	0,1	2	0,1	2	0,2	4	0,3
Frankrijk	19	9,6	27	10,7	44	8,3	60	9,5	67	3,2	72	3,7	35	2,8	79	4,8	26	1,8	86	4,8	59	2,6	42	2,1	44	2,1	26	1,8	16	1,4	21	1,5
Italië	7	3,5	13	5,2	18	3,5	29	4,7	6	0,3	6	0,3	2	0,2	5	0,3	3	0,2	6	0,3	8	0,4	5	0,3	6	0,3	6	0,4	3	0,3	6	0,4
Nederland	0,1		0,3		0,5	0,1	1	0,1																								
Gr. Britannië.....	11	5,6	11	4,4	30	5,7	33	5,2	111	5,3	98	5,0	33	2,6	54	3,3	40	2,8	61	3,4	60	2,6	59	2,9	63	2,9	61	4,1	52	4,5	60	4,3
Europeesch Rusland.....	1		1		2,5	0,5	5	0,8																								
China	32	16,2	43	17,1	115	21,8	155	24,5	477	22,7	410	21,0	287	22,9	334	20,4	272	18,8	348	19,3	468	20,3	422	20,6	347	16,1	261	17,7	156	13,6	155	11,0
Hongkong.....	39	19,7	42	16,7	29	5,5	34	5,3	59	2,8	74	3,8	59	4,7	65	4,0	55	3,8	79	4,4	74	3,2	53	2,6	61	2,8	56	3,8	37	3,2	18	1,3
Philippijnen	1		2,5	1,0	6	1,1	6	1,0	19	0,9	34	1,7	18	1,4	18	1,1	18	1,2	24	1,3	29	1,3	28	1,4	31	1,4	28	1,9	20	2,7	22	1,6
Britsch-Indië	9	4,5	10	4,0	24	4,5	30	4,7	117	5,6	192	9,8	85	6,8	97	5,9	100	6,9	135	7,5	173	7,5	156	7,6	198	9,2	129	8,8	110	9,6	192	13,6
Fransch Achter Indië	0,1		0,1		0,3	0,1	1	0,2	2	0,1	3	0,1	1	0,1	1	0,1	1	0,1	2	0,1	4	0,2	6	0,3	3	0,1	2	0,2	2	0,2	2	0,1
Ned. Indië	0,4		0,7		4	0,8	5	0,8	57	2,7	107	5,5	54	4,3	47	2,9	41	2,8	59	3,3	86	3,7	75	3,7	87	4,1	66	4,5	63	5,5	100	7,1
Kwantung					28	5,2	30	4,7	150	7,1	114	5,8	78	6,2	72	4,4	68	4,7	73	4,0	102	4,4	100	4,9	124	5,8	87	5,9	66	5,8	121	8,6
Aziatisch Rusland	3,5	1,8	2	0,8	4	0,7	4	0,7	71	3,4	23	1,2	14	1,1	11	0,7	5	0,3	4	0,2	3	0,1	5	0,3	15	0,7	27	1,8	15	1,3	13	0,9
Siam					0,2	1	0,2	3	0,1	4	0,2	3	0,2	6	0,3	4	0,3	4	0,2	8	0,3	9	0,5	11	0,5	9	0,6	5	0,4	9	0,6	
Straits Settlements					9	1,7	10	1,6	30	1,5	36	1,8	22	1,7	21	1,3	21	1,5	23	1,3	45	2,0	41	2,0	28	1,3	27	1,8	19	1,6	26	1,8
Australië	3	1,5	3	1,2	9	1,7	9	1,4	31	1,5	58	3,0	22	1,7	37	2,2	33	2,3	42	2,3	47	2,1	52	2,5	44	2,1	25	1,7	18	1,6	37	2,6
De Kaap en Natal					0,5	0,1	0,5	0,1	8	0,4	8	0,4	4	0,3	5	0,3	5	0,3	6	0,3	10	0,4	11	0,5	13	0,6	14	1,0	19	1,6	16	1,1
Egypte	0,3		0,3		1	0,2	1	0,2	16	0,8	31	1,6	5	0,4	6	0,4	18	1,3	27	1,5	25	1,1	23	1,1	31	1,5	29	2,0	23	2,0	42	3,0
Argentinië					1	0,2	1	0,2	11	0,5	24	1,2	2	0,2	7	0,4	7	0,5	8	0,5	8	0,4	6	0,3	9	0,4	4	0,3	5	0,4	8	0,6
Canada.....	3	1,5	3	1,2	5	0,9	5	0,8	25	1,2	22	1,1	13	1,1	14	0,9	14	1,0	15	0,9	21	0,9	25	1,2	27	1,3	18	1,2	13	1,1	9	0,6
Chili.....					0,2		0,1		3	0,1	2	0,1	0,3		0,3		1	0,1	2	0,1	2	0,1	2	0,1	3	0,1	2	0,2	1	0,1		
Vereenigde Staten	53	26,8	72	28,5	169	32	184	29,2	828	39,5	565	29,0	496	39,6	732	44,7	606	41,8	745	41,2	1006	43,6	861	42,1	914	42,5	506	34,4	425	37,1	445	31,6

Opmerkingen naar aanleiding van tabel XV.

De export van Japan naar de Europeesche landen is, naar verhouding, sterk gedaald. Engeland is voor den Japanschen uitvoer het belangrijkste van deze landen.

De export naar China is in het algemeen gegroeid, ook in procenten. In de allerlaatste jaren valt evenwel een aanzienlijke vermindering van den export naar China te constateeren.

Men mag echter aannemen, dat deze daling tijdelijk zal zijn, omdat ze veroorzaakt wordt door politieke moeilijkheden. Nog veel sterker dan naar China is de export naar Britsch-Indië gestegen. In het jaar 1900 ging 4,5% van den totalen export van Japan naar Britsch-Indië, terwijl in 1932 dat percentage 13,6 bedroeg.

De export naar Kwantung is zeer aanzienlijk toegenomen.

In Nederlandsch-Indië vond Japan een afzetgebied, dat vooral in de laatste jaren snel aan beteekenis won. In 1912 ging 0,8% van de waarde van den totalen Japanschen uitvoer naar Nederlandsch-Indië. In de jaren 1922 en 1932 bedroeg dat percentage resp. 2,9 en 7,1. Zeer belangrijk voor den Japanschen uitvoer zijn de Vereenigde Staten. In de jaren 1900, 1922 en 1932 ging resp. 26,8%, 44,7% en 31,6% van de waarde van den totalen export van Japan naar de Vereenigde Staten. Verschillende landen zooals Egypte, De Kaap en Natal, Siam, Straits-Settlements en Argentinië, die in het begin van de twintigste eeuw nog geen beteekenis hadden voor den Japanschen export, zijn in den loop der jaren in meerdere of mindere mate afnemers van Japansche goederen geworden.

TABEL XV

EXPORT (waarde in miljoenen yen)

Jaren	1900		1901		1912		1913		1919		1920		1921		1922		1923		1924		1925		1926		1929		1930		1931		1932	
	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%
Duitschland	3,5	1,8	5	2,0	13	2,6	13	2,1			1		2	0,2	4	0,2	3	0,2	9	0,5	12	0,5	8	0,4	13	0,6	11	0,8	8	0,7	9	0,6
België	0,3		0,5		3	0,6	4	0,6	3	0,1	4	0,2	0,4		2	0,1	1	0,1	3	0,2	2	0,1	1	0,1	3	0,1	2	0,1	2	0,2	4	0,3
Frankrijk	19	9,6	27	10,7	44	8,3	60	9,5	67	3,2	72	3,7	35	2,8	79	4,8	26	1,8	86	4,8	59	2,6	42	2,1	44	2,1	26	1,8	16	1,4	21	1,5
Italië	7	3,5	13	5,2	18	3,5	29	4,7	6	0,3	6	0,3	2	0,2	5	0,3	3	0,2	6	0,3	8	0,4	5	0,3	6	0,3	6	0,4	3	0,3	6	0,4
Nederland	0,1		0,3		0,5	0,1	1	0,1																								
Gr. Brittannië.....	11	5,6	11	4,4	30	5,7	33	5,2	111	5,3	98	5,0	33	2,6	54	3,3	40	2,8	61	3,4	60	2,6	59	2,9	63	2,9	61	4,1	52	4,5	60	4,3
Europeesch Rusland....	1		1		2,5	0,5	5	0,8																								
China	32	16,2	43	17,1	115	21,8	155	24,5	477	22,7	410	21,0	287	22,9	334	20,4	272	18,8	348	19,3	468	20,3	422	20,6	347	16,1	261	17,7	156	13,6	155	11,0
Hongkong	39	19,7	42	16,7	29	5,5	34	5,3	59	2,8	74	3,8	59	4,7	65	4,0	55	3,8	79	4,4	74	3,2	53	2,6	61	2,8	56	3,8	37	3,2	18	1,3
Philippijnen	1		2,5	1,0	6	1,1	6	1,0	19	0,9	34	1,7	18	1,4	18	1,1	18	1,2	24	1,3	29	1,3	28	1,4	31	1,4	28	1,9	20	2,7	22	1,6
Britsch-Indië	9	4,5	10	4,0	24	4,5	30	4,7	117	5,6	192	9,8	85	6,8	97	5,9	100	6,9	135	7,5	173	7,5	156	7,6	198	9,2	129	8,8	110	9,6	192	13,6
Fransch Achter Indië....	0,1		0,1		0,3	0,1	1	0,2	2	0,1	3	0,1	1	0,1	1	0,1	1	0,1	2	0,1	4	0,2	6	0,3	3	0,1	2	0,2	2	0,2	2	0,1
Ned. Indië	0,4		0,7		4	0,8	5	0,8	57	2,7	107	5,5	54	4,3	47	2,9	41	2,8	59	3,3	86	3,7	75	3,7	87	4,1	66	4,5	63	5,5	100	7,1
Kwantung					28	5,2	30	4,7	150	7,1	114	5,8	78	6,2	72	4,4	68	4,7	73	4,0	102	4,4	100	4,9	124	5,8	87	5,9	66	5,8	121	8,6
Aziatisch Rusland	3,5	1,8	2	0,8	4	0,7	4	0,7	71	3,4	23	1,2	14	1,1	11	0,7	5	0,3	4	0,2	3	0,1	5	0,3	15	0,7	27	1,8	15	1,3	13	0,9
Siam					0,2	1	0,2	3	0,1	4	0,2	3	0,2		6	0,3	4	0,3	4	0,2	8	0,3	9	0,5	11	0,5	9	0,6	5	0,4	9	0,6
Straits Settlements					9	1,7	10	1,6	30	1,5	36	1,8	22	1,7	21	1,3	21	1,5	23	1,3	45	2,0	41	2,0	28	1,3	27	1,8	19	1,6	26	1,8
Australië	3	1,5	3	1,2	9	1,7	9	1,4	31	1,5	58	3,0	22	1,7	37	2,2	33	2,3	42	2,3	47	2,1	52	2,5	44	2,1	25	1,7	18	1,6	37	2,6
De Kaap en Natal					0,5	0,1	0,5	0,1	8	0,4	8	0,4	4	0,3	5	0,3	5	0,3	6	0,3	10	0,4	11	0,5	13	0,6	14	1,0	19	1,6	16	1,1
Egypte	0,3		0,3		1	0,2	1	0,2	16	0,8	31	1,6	5	0,4	6	0,4	18	1,3	27	1,5	25	1,1	23	1,1	31	1,5	29	2,0	23	2,0	42	3,0
Argentinië					1	0,2	1	0,2	11	0,5	24	1,2	2	0,2	7	0,4	7	0,5	8	0,5	8	0,4	6	0,3	9	0,4	4	0,3	5	0,4	8	0,6
Canada	3	1,5	3	1,2	5	0,9	5	0,8	25	1,2	22	1,1	13	1,1	14	0,9	14	1,0	15	0,9	21	0,9	25	1,2	27	1,3	18	1,2	13	1,1	9	0,6
Chili					0,2		0,1		3	0,1	2	0,1	0,3		0,3		1	0,1	2	0,1	2	0,1	2	0,1	3	0,1	2	0,2	1	0,1		
Vereenigde Staten	53	26,8	72	28,5	169	32	184	29,2	828	39,5	565	29,0	496	39,6	732	44,7	606	41,8	745	41,2	1006	43,6	861	42,1	914	42,5	506	34,4	425	37,1	445	31,6

Opmerkingen naar aanleiding van tabel XV.

De export van Japan naar de Europeesche landen is, naar verhouding, sterk gedaald. Engeland is voor den Japanschen uitvoer het belangrijkste van deze landen.

De export naar China is in het algemeen gegroeid, ook in procenten. In de allerlaatste jaren valt evenwel een aanzienlijke vermindering van den export naar China te constateeren.

Men mag echter aannemen, dat deze daling tijdelijk zal zijn, omdat ze veroorzaakt wordt door politieke moeilijkheden. Nog veel sterker dan naar China is de export naar Britsch-Indië gestegen. In het jaar 1900 ging 4,5% van den totalen export van Japan naar Britsch-Indië, terwijl in 1932 dat percentage 13,6 bedroeg.

De export naar Kwantung is zeer aanzienlijk toegenomen.

In Nederlandsch-Indië vond Japan een afzetgebied, dat vooral in de laatste jaren snel aan beteekenis won. In 1912 ging 0,8% van de waarde van den totalen Japanschen uitvoer naar Nederlandsch-Indië. In de jaren 1922 en 1932 bedroeg dat percentage resp. 2,9 en 7,1. Zeer belangrijk voor den Japanschen uitvoer zijn de Vereenigde Staten. In de jaren 1900, 1922 en 1932 ging resp. 26,8%, 44,7% en 31,6% van de waarde van den totalen export van Japan naar de Vereenigde Staten. Verschillende landen zooals Egypte, De Kaap en Natal, Siam, Straits-Settlements en Argentinië, die in het begin van de twintigste eeuw nog geen beteekenis hadden voor den Japanschen export, zijn in den loop der jaren in meerdere of mindere mate afnemers van Japansche goederen geworden.

TABEL XVI ¹⁾.

Jaren	1900		1901		1912		1913		1919		1920		1921	
	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%
Landen														
Duitschland	29	10,1	28	10,9	61	9,8	68	9,4	0,3		12	0,5	48	3,0
België	8	2,8	6	2,3	9	1,5	9	1,3			4	0,2	8	0,5
Frankrijk	8	2,8	4	1,6	5	0,8	6	0,8	9	0,4	14	0,6	12	0,7
Italië	0,5	0,2	0,2	0,1	0,8	0,1	1	0,15	0,7		2	0,1	2	0,1
Nederland	0,8	0,3	0,4	0,2										
Groot-Brittannië	72	25	51	20	116	18,7	123	16,8	128	6,0	235	10,0	184	11,4
Europeesch Rusland	0,2	0,1	0,3	0,1										
China	30	10,4	27	10,5	55	8,9	61	8,4	322	14,8	218	9,4	192	11,9
Hongkong	11	3,8	11	4,3	0,9	0,1	1,3	0,2	2	0,1	2	0,1	1	0,1
Philippijnen	2	0,7	3	1,2	5	0,8	8	1,1	16	0,8	16	0,7	18	1,1
Britsch-Indië	24	8,3	43	16,8	135	21,8	173	23,7	319	14,7	395	17,8	210	13,0
Fransch Achter Indië	4	1,4	4	1,6	11	1,8	25	3,4	124	5,8	21	0,9	19	1,2
Nederlandsch-Indië	5	1,7	5	2,0	19	3,1	37	5,1	66	3,0	69	2,9	70	4,4
Kwantung					26	4,2	31	4,2	162	7,5	197	8,4	120	6,9
Aziatisch Rusland	6	2,1	5	2,0	0,7	0,1	0,8	0,1	5	0,2	4	0,2	7	0,4
Siam	0,5	0,2	1	0,4	4	0,7	6	0,8	30	1,4	3	0,1	11	0,7
Straits Settlements					5	0,8	5	0,7	28	1,3	17	0,8	24	1,5
Australië	2,5	0,9	1,8	0,7	13	2,1	15	2,1	57	2,6	62	2,7	36	2,2
De Kaap en Natal									37	1,7	74	3,2	3	0,2
Egypte	1,5	0,5	2	0,8	6		7	1,0	16	0,8	13	0,6	12	0,7
Argentinië									2	0,1	4	0,2	0,8	0,1
Canada							2	0,3	6	0,3	5	0,2	9	0,6
Chili					2		3	0,4	14	0,6	25	1,1	3	0,2
Vereenigde Staten	63	21,9	43	16,8	127	20,5	122	16,8	766	35,2	873	37,4	574	35,6

Opmerkingen naar aanleiding van tabel XVI

De Japansche invoer uit de Europeesche landen is, sedert den wereldoorlog, percentsgewijs aanzienlijk gedaald. Van deze landen zijn Groot-Brittannië en Duitschland belangrijk voor den Japanschen import.

Uit China voert Japan ongeveer 10% van den totalen invoer in. Britsch-Indië is voor den import eveneens van groote beteekenis, hoewel in den laatsten tijd een geringer percentage van den import uit dat land afkomstig is.

¹⁾ Verg. de bronnen bij de vorige tabellen vermeld en verder Mémorandum sur les Balances des Paiements et sur..., 1910-1923, Vol. 2, pag. 349-351.

Mémorandum sur le Commerce International et sur... 1912-1926, Vol. 2, pag. 515-517.

²⁾ Vgl. Statistiques du commerce extérieur, 1931 en 1932, pag. 165. en Statistiques du commerce extérieur, 1930, Vol. III, pag. 168.

IMPORT uit de verschillende landen (waarde in mill. yen)

Jaren	1922		1923		1924		1925		1926		1929		1930		1931		1932	
	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%
111	5,9	120	6,1	145	5,9	124	4,8	145	6,1	157	7,1	106	6,9	73	5,9	72	5,0	
15	0,8	19	1,0	29	1,2	12	0,5	14	0,6	16	0,7	8	0,5	5	0,4	6	0,4	
18	1,0	22	1,1	33	1,3	33	1,3	25	1,0	26	1,2	17	1,1	12	1,0	21	1,5	
3	0,3	4	0,2	4	0,2	3	0,1	7	0,3	8	0,3	4	0,3	4	0,3	4	0,3	
										5	0,2	3	0,3	3	0,2	4	0,3	
232	12,3	237	12,0	313	12,8	227	8,8	170	7,2	153	6,9	93	6,0	63	5,1	79	5,5	
										3	0,1	3	0,2	4	0,3	1	0,1	
186	9,9	205	10,3	238	9,7	215	8,3	239	10,1	210	9,5	162	10,4	146	11,8	129	9,0	
0,7		2	0,1	1				1	0,1	0,6						1	0,1	
15	0,8	13	0,7	18	0,7	17	0,7	19	0,8	18	0,8	11	0,7	9	0,7	10	0,7	
254	13,4	306	15,4	388	15,8	574	22,3	391	16,5	288	13,0	180	11,7	133	10,8	117	8,2	
17	0,9	10	0,5	18	0,7	49	1,9	25	1,0	10	0,4	8	0,5	6	0,5	6	0,4	
72	3,8	73	3,7	92	3,8	103	4,0	103	4,3	77	3,5	60	3,9	46	3,7	40	2,8	
131	6,9	149	7,5	176	7,2	177	6,9	157	6,6	166	7,5	121	7,9	90	7,3	77	5,4	
18	1,0	17	0,8	15	0,6	15	0,6	24	1,0	23	1,0	37	2,4	31	2,5	31	2,2	
23	1,2	12	0,6	18	0,7	24	0,9	14	0,6	21	0,9	19	1,2	7	0,6	11	0,8	
19	1,0	25	1,3	31	1,3	37	1,4	40	1,7	42	1,9	29	1,9	22	1,8	25	1,7	
82	4,3	97	4,9	120	4,9	150	5,8	128	5,4	133	6,0	94	6,1	113	9,1	134	9,3	
4	0,2	0,7		1		1	0,1	1		1	0,1	2	0,1	1	0,1	3	0,2	
11	0,6	21	1,0	17	0,7	33	1,3	32	1,3	26	1,2	16	1,0	14	1,1	20	1,4	
0,5		2	0,1	3	0,1	2	0,1	2	0,1	3	0,1	3	0,2	3	0,2	3	0,2	
17	0,9	24	1,2	40	1,6	37	1,4	64	2,7	69	3,1	46	3,0	36	2,9	40	2,8	
7	0,4	7	0,4	5	0,2	5	0,3	9	0,4	10	0,5	3	0,2	3	0,2	1	0,1	
596	31,4	512	25,8	671	27,4	665	25,9	680	28,6	654	29,5	443	28,6	342	27,7	510	35,6	

De import uit Kwantung is aanzienlijk en percentsgewijs ongeveer op dezelfde hoogte gebleven, in tegenstelling tot den import uit Nederlandsch-Indië. (In 1913 was 5,1% van de waarde van den totalen import uit Nederlandsch-Indië afkomstig, in 1932 was dat percentage nog slechts 2,8).

De invoer uit Australië is snel gestegen (In 1913 ongeveer 2,1% en in 1932 reeds 9,3%).

Verschillende andere landen, o.a. Canada, hebben meer beteekenis gekregen voor den Japanschen import.

Verreweg het belangrijkste is de invoer uit de Vereenigde Staten.

De goederen uit dit land afkomstig vormen bovendien een steeds grooter deel van de waarde van den totalen invoer.

TABEL XVI 1).

IMPORT uit de verschillende landen (waarde in mill. yen)

Jaren	1900		1901		1912		1913		1919		1920		1921		1922		1923		1924		1925		1926		1929		1930		1931		1932		
	Landen	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%	waar- de	%		
Duitsland	29	10,1	28	10,9	61	9,8	68	9,4	0,3		12	0,5	48	3,0	111	5,9	120	6,1	145	5,9	124	4,8	145	6,1	157	7,1	106	6,9	73	5,9	72	5,0	
Belgie	8	2,8	6	2,3	9	1,5	9	1,3			4	0,2	8	0,5	15	0,8	19	1,0	29	1,2	12	0,5	14	0,6	16	0,7	8	0,5	5	0,4	6	0,4	
Frankrijk	8	2,8	4	1,6	5	0,8	6	0,8	9	0,4	14	0,6	12	0,7	18	1,0	22	1,1	33	1,3	33	1,3	25	1,0	26	1,2	17	1,1	12	1,0	21	1,5	
Italië	0,5	0,2	0,2	0,1	0,8	0,1	1	0,15	0,7		2	0,1	2	0,1	3	0,3	4	0,2	4	0,2	3	0,1	7	0,3	8	0,3	4	0,3	4	0,3	4	0,3	
Nederland	0,8	0,3	0,4	0,2																													
Groot-Brittannië	72	25	51	20	116	18,7	123	16,8	128	6,0	235	10,0	184	11,4	232	12,3	237	12,0	313	12,8	227	8,8	170	7,2	153	6,9	93	6,0	63	5,1	79	5,5	
Europeesch Rusland	0,2	0,1	0,3	0,1																													
China	30	10,4	27	10,5	55	8,9	61	8,4	322	14,8	218	9,4	192	11,9	186	9,9	205	10,3	238	9,7	215	8,3	239	10,1	210	9,5	162	10,4	146	11,8	129	9,0	
Hongkong	11	3,8	11	4,3	0,9	0,1	1,3	0,2	2	0,1	2	0,1	1	0,1	0,7		2	0,1	1														
Philippijnen	2	0,7	3	1,2	5	0,8	8	1,1	16	0,8	16	0,7	18	1,1	15	0,8	13	0,7	18	0,7	17	0,7	19	0,8	18	0,8	11	0,7	9	0,7	10	0,7	
Britsch-Indië	24	8,3	43	16,8	135	21,8	173	23,7	319	14,7	395	17,8	210	13,0	254	13,4	306	15,4	388	15,8	574	22,3	391	16,5	288	13,0	180	11,7	133	10,8	117	8,2	
Fransch Achter Indië	4	1,4	4	1,6	11	1,8	25	3,4	124	5,8	21	0,9	19	1,2	17	0,9	10	0,5	18	0,7	49	1,9	25	1,0	10	0,4	8	0,5	6	0,5	6	0,4	
Nederlandsch-Indië	5	1,7	5	2,0	19	3,1	37	5,1	66	3,0	69	2,9	70	4,4	72	3,8	73	3,7	92	3,8	103	4,0	103	4,3	77	3,5	60	3,9	46	3,7	40	2,8	
Kwantung					26	4,2	31	4,2	162	7,5	197	8,4	120	6,9	131	6,9	149	7,5	176	7,2	177	6,9	157	6,6	166	7,5	121	7,9	90	7,3	77	5,4	
Aziatisch Rusland	6	2,1	5	2,0	0,7	0,1	0,8	0,1	5	0,2	4	0,2	7	0,4	18	1,0	17	0,8	15	0,6	15	0,6	24	1,0	23	1,0	37	2,4	31	2,5	31	2,2	
Siam	0,5	0,2	1	0,4	4	0,7	6	0,8	30	1,4	3	0,1	11	0,7	23	1,2	12	0,6	18	0,7	24	0,9	14	0,6	21	0,9	19	1,2	7	0,6	11	0,8	
Straits Settlements					5	0,8	5	0,7	28	1,3	17	0,8	24	1,5	19	1,0	25	1,3	31	1,3	37	1,4	40	1,7	42	1,9	29	1,9	22	1,8	25	1,7	
Australië	2,5	0,9	1,8	0,7	13	2,1	15	2,1	57	2,6	62	2,7	36	2,2	82	4,3	97	4,9	120	4,9	150	5,8	128	5,4	133	6,0	94	6,1	113	9,1	134	9,3	
De Kaap en Natal									37	1,7	74	3,2	3	0,2	4	0,2	0,7		1		1	0,1	1		1	0,1	2	0,1	1	0,1	3	0,2	
Egypte	1,5	0,5	2	0,8	6		7	1,0	16	0,8	13	0,6	12	0,7	11	0,6	21	1,0	17	0,7	33	1,3	32	1,3	26	1,2	16	1,0	14	1,1	20	1,4	
Argentinië									2	0,1	4	0,2	0,8	0,1	0,5		2	0,1	3	0,1	2	0,1	2	0,1	3	0,1	3	0,2	3	0,2	3	0,2	
Canada							2	0,3	6	0,3	5	0,2	9	0,6	17	0,9	24	1,2	40	1,6	37	1,4	64	2,7	69	3,1	46	3,0	36	2,9	40	2,8	
Chili					2		3	0,4	14	0,6	25	1,1	3	0,2	7	0,4	7	0,4	5	0,2	5	0,3	9	0,4	10	0,5	3	0,2	3	0,2	1	0,1	
Vereenigde Staten	63	21,9	43	16,8	127	20,5	122	16,8	766	35,2	873	37,4	574	35,6	596	31,4	512	25,8	671	27,4	665	25,9	680	28,6	654	29,5	443	28,6	342	27,7	510	35,6	

Opmerkingen naar aanleiding van tabel XVI

De Japansche invoer uit de Europeesche landen is, sedert den wereldoorlog, percentsgewijs aanzienlijk gedaald. Van deze landen zijn Groot-Brittannië en Duitschland belangrijk voor den Japanschen import.

Uit China voert Japan ongeveer 10% van den totalen invoer in. Britsch-Indië is voor den import eveneens van groote beteekenis, hoewel in den laatsten tijd een geringer percentage van den import uit dat land afkomstig is.

¹⁾ Verg. de bronnen bij de vorige tabellen vermeld en verder Mémorandum sur les Balances des Paiements et sur..., 1910-1923, Vol. 2, pag. 349-351.

Mémorandum sur le Commerce International et sur... 1912-1926, Vol. 2, pag. 515-517.

¹⁾ Vgl. Statistiques du commerce extérieur, 1931 en 1932, pag. 165. en Statistiques du commerce extérieur, 1930, Vol. III, pag. 168.

De import uit Kwantung is aanzienlijk en percentsgewijs ongeveer op dezelfde hoogte gebleven, in tegenstelling tot den import uit Nederlandsch-Indië. (In 1913 was 5,1% van de waarde van den totalen import uit Nederlandsch-Indië afkomstig, in 1932 was dat percentage nog slechts 2,8).

De invoer uit Australië is snel gestegen (In 1913 ongeveer 2,1% en in 1932 reeds 9,3%).

Verschillende andere landen, o.a. Canada, hebben meer beteekenis gekregen voor den Japanschen import.

Verreweg het belangrijkste is de invoer uit de Vereenigde Staten.

De goederen uit dit land afkomstig vormen bovendien een steeds grooter deel van de waarde van den totalen invoer.

DE HANDEL TUSSCHEN DE VOORNAAMSTE AZIATISCHE LANDEN EN JAPAN

Om de beteekenis van Japan voor den buitenlandschen handel van de Aziatische landen duidelijker te doen uitkomen, gaan we voor de meeste van deze landen na, hoeveel de waarde van de goederen, geïmporteerd uit (resp. geëxporteerd naar) Japan bedroeg, uitgedrukt in procenten van de waarde van den totalen import (resp. export).

Door dit te bepalen krijgt men eveneens inzicht in de belangrijkheid van de Japansche concurrentie in het Oosten (die in het bijzonder den Europeeschen handel met Azië treft), want hoe grooter de import van Japansche artikelen in de Aziatische landen is, hoe minder ruimte er voor den import van goederen uit andere landen overblijft. ¹⁾

Als eerste land nemen we China.

De cijfers hebben alleen betrekking op goederen en geven aan, hoeveel de waarde van de import uit en de export naar Japan bedroeg en bovendien, hoeveel procent van den totalen Chineeschen invoer afkomstig was uit Japan en hoeveel procent van de waarde van den totalen uitvoer Japan als land van bestemming had.

CHINA

Waarde in millioenen haikwan taels

Jaar	Import		Export	
	Waarde	%	Waarde	%
1913	119,3	20,3	65,5	15,9
1923	211,0	22,3	198,5	26,3
1926	336,9	29,4	211,7	24,5
1929	323,1	25,2	256,4	25,3
1930	327,2	24,6	216,6	24,2
1931	295,7	20,4	265,0	29,2
1932	151,0	14,2	114,6	23,2

De import van Japansche goederen is in 1931 en 1932, ook percentsgewijs, aanzienlijk gedaald. Dit moet verklaard worden uit de conflicten tusschen China en Japan. Overigens was het aandeel van Japansche goederen in den totalen Chineeschen invoer tot 1931 grooter dan in 1913. De uitvoer uit China naar Japan is sedert 1913, ook in procenten, aanmerkelijk toegenomen.

¹⁾ De cijfers die hieronder volgen zijn afkomstig uit verschillende Volkenbondsuitgaven.

CEYLON

Waarde in millioenen Rupees¹⁾

Jaar	Import		Export	
	Waarde	%	Waarde	%
1913	4,1	2,1	0,9	0,4
1923	5,4	1,9	1,8	0,5
1926	9,8	2,4	1,7	0,3
1929	10,8	2,5	2,1	0,5
1930	9,3	2,9	1,5	0,5
1931	10,7	4,7	1,3	0,6
1932	13,2	6,7	1,2	0,7

Het aandeel van Japansche goederen in den totalen import is, vooral sedert 1930, sterk toegenomen.

BRITSCH-INDIË

Waarde in millioenen rupees

Jaren	Import		Export	
	Waarde	%	Waarde	%
1913	47,8	2,6	226,7	9,2
1923	140,0	6,2	431,0	13,2
1926	168,5	7,2	435,4	13,6
1929	228,7	9,2	339,4	10,6
1930	168,9	9,1	263,6	10,5
1931	138,6	10,2	177,2	10,8
1932	192,8	14,4	116,8	8,7

Van Nederlandsch-Indië gaan we eerst na hoeveel dit gebied invoerde uit (resp. uitvoerde naar) het Moederland en daarna hetzelfde ten opzichte van Japan.

¹⁾ In Febr. 1920 werd de waarde van 1 rupee vastgesteld op 0,48666 dollar. Sedert 1 April 1927 is de goudwaarde van 1 rupee gelijk aan 0,36499 goud-dollar. Vóór het jaar 1920 was de waarde van 1 rupee gelijk aan 0,32444 dollar.

NEDERLANDSCH-INDIË

Waarde in millioenen guldens

Jaren	Import		Export	
	Waarde	%	Waarde	%
	Nederlandsch-Indië ten opzichte van het Moederland			
1913	145,3	33,3	172,6	28,0
1921	269,7	25,0	214,2	18,0
1925	150,0	18,3	276,0	15,5
1929	187,0	17,8	231,0	16,0
1930	139,0	16,7	177,0	15,3
1931	83,8	15,4	130,1	17,4
1932	58,1	15,7	103,5	19,1
	Nederlandsch-Indië ten opzichte van Japan			
1913	6,8	1,6	35,8	5,8
1921	86,1	8,0	109,1	9,2
1925	90,1	11,0	94,9	5,3
1929	115,0	10,9	48,0	3,3
1930	100,0	12,0	46,0	4,0
1931	92,6	17,0	33,1	4,4
1932	78,4	21,3	23,7	4,4

Zoowel voor Britsch-Indië als voor Nederlandsch-Indië geldt, dat de import van Japansche goederen in den loop der jaren zeer aanzienlijk is toegenomen. Dat blijkt het duidelijkst uit de procenten.

De handel tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië is aanzienlijk verminderd, hetgeen de groeiende onafhankelijkheid van het Oosten ten opzichte van de Europeesche landen weerspiegelt. Uit de hierboven vermelde cijfers volgt dat dat voor een niet gering deel aan de opkomst van Japan is te danken.

BRITSCH-MALAKA

Waarde in millioenen S.S. dollars (1 S.S. dollar = 0,845 gulden [momenteel])

Jaren	Import		Export	
	Waarde	%	Waarde	%
1913	12,9	3,5	5,4	1,7
1923	18,1	3,1	29,6	4,4
1926	34,9	3,3	40,0	3,1
1929	23,2	2,6	38,7	4,2
1930	24,9	3,5	41,8	6,2
1931	17,9	3,9	49,7	11,6
1932		4,5		12,5

De export uit Britsch-Malaka naar Japan is enorm gestegen, hetgeen verband zal houden met het feit, dat Britsch-Malaka grondstoffen levert, waaraan Japan behoefte heeft. De invoer uit Japan vertoont in de procenten geen groote veranderingen.

FILIPPIJNEN

Waarde in millioenen Peso (1 peso = 0,5 dollar)

Jaren	Import		Export	
	Waarde	%	Waarde	%
1913	6,8	6,4	7,8	8,2
1922	17,2	10,7	11,8	6,2
1926	23,2	9,7	14,6	5,4
1929	23,9	8,1	14,3	4,3
1930	25,9	10,5	8,7	3,3
1931	22,0	11,1	7,2	3,4
1932		7,8		2,7

De import uit Japan is procentsgewijs toegenomen, evenwel niet veel. De export naar Japan is zeer aanmerkelijk gedaald, doordat de export van de Filippijnen, meer nog dan de import, zich hoe langer hoe meer oriënteerde op de Vereenigde Staten.

SIAM

Waarde in millioenen Baths¹⁾

Jaren	Import		Export	
	Waarde	%	Waarde	%
1913/14	2,1	2,3	0,6	0,5
1926/27	9,2	5,2	14,5	7,3
1929/30	16,6	8,1	15,9	7,2
1930/31	11,4	7,4	8,2	5,1
1931/32	5,8	5,8	8,0	6,0

De waarde van de eerste drie jaren staat uitgedrukt in millioenen ticals¹⁾.

Japan is voor den buitenlandschen handel van Siam van grootere beteekenis geworden, hetgeen het duidelijkst uitkomt als men het jaar 1913 vergelijkt met de volgende jaren.

¹⁾ In 1913 was de waarde van 13,123 ticals = 1 pond sterling. In April 1927 werd de waarde van 11 ticals = 1 pond sterling. Sedert Mei 1932 is de waarde van 11 bath = 1 pond sterling.

Als men den import van de verschillende Aziatische landen tezamen beschouwt, blijkt, dat de waarde van de Japansche goederen, die deze landen invoeren, sedert het jaar 1913 zeer aanzienlijk is gestegen. Dit geldt niet alleen voor de absolute waarde, maar in het algemeen ook voor de procenten. Men kan zich afvragen hoe dat mogelijk is met het oog op de, in verhouding tot de waarde van den totalen wereldhandel, nog steeds betrekkelijk geringe waarde van den Japanschen buitenlandschen handel. (De Japansche export bedroeg in 1932 nog slechts 3,05% van de waarde van den wereldexport; de Japansche import 2,84% van den wereldimport). Van de waarde van den totalen Japanschen export gaat ongeveer de helft naar de Aziatische landen (zie tabel XIV).

Men krijgt dus de volgende schijnbare tegenstrijdigheid: Japan voert in 1932 goederen uit naar Azië voor een bedrag gelijk aan slechts ongeveer 1,5% van de waarde van den totalen wereldexport, terwijl desniettemeenstaande blijkt, dat de Japansche goederen een zeer belangrijk deel van de waarde van den totalen import der Aziatische landen uitmaken. De verklaring hiervan is eenvoudig als men bedenkt, dat het Oosten betrekkelijk weinig importeert. Daardoor is het mogelijk, dat Japan met een relatief geringen uitvoer naar Azië een groot deel van dit afzetgebied voor industrieproducten veroverde. De betrekkelijk geringe importcapaciteit van Azië blijkt uit de volgende cijfers: De totale import van alle Aziatische landen (dus ook Japan) bedroeg in 1928 tezamen 4.584 miljoen dollar (d.i. 13,3% van den wereldimport), de import der Europeesche landen daarentegen bedroeg 19.464 miljoen dollar (d.i. 56,5% van den wereldimport)¹⁾.

Vroeger werd er reeds op gewezen, dat de Japansche concurrentie in het Oosten voor Europa benauwend is door de lage Japansche prijzen. Door het geringe importvermogen van het Oosten wordt deze concurrentie nog gevaarlijker, immers die geringe importcapaciteit maakt de mogelijkheid voor Europa om fabriekaten te ruilen tegen Oostersche grondstoffen etc., die Europa niet kan missen, kleiner.

Behalve van bovenstaande Aziatische landen geven wij ook nog de cijfers van Australië en de Vereenigde Staten.

¹⁾ Deze cijfers zijn overgenomen uit: *Mémoire sur le commerce international et sur les balances des paiements*, Vol. III, 1926-1928.

AUSTRALIË

Waarde in millioenen Pond Sterling

Jaren	Import		Export	
	Waarde	%	Waarde	%
1913	1,0	3,2	1,4	2,4
1921/22	3,6	3,5	8,0	6,2
1925/26	4,4	2,9	11,0	7,4
1928/29	4,7	3,3	11,5	8,0
1929/30	4,2	3,2	6,6	5,2
1930/31	2,4	4,0	9,5	9,1
1931/32	2,4	5,5	11,7	10,8

De handel tusschen Australië en Japan is zeer belangrijk gegroeid, vooral de export naar Japan is snel gestegen (men vergelijkte de procenten), doordat Australië een belangrijke leverancier is van grondstoffen en voedingsmiddelen, welke Japan noodig heeft.

DE VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA

Waarde in millioenen dollars

Jaren	Import		Export	
	Waarde	%	Waarde	%
1913	99	5,5	63	2,5
1923	346	9,2	264	6,3
1926	401	9,0	261	5,4
1928	432	9,8	259	4,9
1930	279	9,1	165	4,3
1931	206	9,8	156	6,4
1932	134	10,1	135	8,4

Het blijkt dat de handel tusschen de Vereenigde Staten en Japan zeer sterk is toegenomen, ondanks de snelle industrialisatie van Japan en den lagen levensstandaard ervan. Men ziet hier dus, dat een land, dat gebruik maakt van de moderne techniek bij de productie en daarbij een lagen levensstandaard behoudt (niet voor altijd) nog zeer goed kan ruilen met een land, waar de levensstandaard zeer hoog is. Het is zelfs zoo, dat naarmate de industrialisatie van Japan verder gaat, de ruil snel in omvang toeneemt.

Is dit feit niet in strijd met de vroeger geponeerde stelling, dat de industriele ontwikkeling van het Oosten nadeelig moet zijn voor de ruil tusschen de Westersche landen en het Oosten?

Wij meenen van niet. De groei van de ruil van goederen tusschen Japan, met bijzonder lage loonen, en de Vereenigde Staten met zeer hooge loonen, is gevolg van het feit, dat deze beide landen elkaar noodig hebben om in de wederzijdsche behoeften te voorzien. Japan kan momenteel niet of moeilijk de goederen produceeren, die de Vereenigde Staten leveren, terwijl het voor het laatste land voordeliger is zekere goederen uit Japan te importeeren.

Er zijn wel bijzondere factoren, die den handel tusschen Japan en de Vereenigde Staten begunstigen, nl.

- 1e Het hooge peil, waarop de Amerikaansche industrie staat. Hierdoor is het mogelijk, ondanks hooge loonen, toch betrekkelijk goedkoop te produceeren en dus ook te exporteeren.
- 2e De natuurlijke ligging van de beide landen.
- 3e Het feit dat de Vereenigde Staten, in tegenstelling met Europa, behalve industrieproducten ook grondstoffen leveren, waaraan Japan behoefte heeft ¹⁾).

Als gevolg van deze omstandigheden kunnen de Vereenigde Staten de concurrentie van de Europeesche landen in het Oosten gemakkelijk doorstaan. En het is dus te begrijpen, dat de Vereenigde Staten in den wereldoorlog en daarna de plaats van de Europeesche landen gedeeltelijk hebben ingenomen, voorzover betreft den handel met Japan en andere Oostersche landen.

Uit het voorgaande is gebleken, dat het Oosten in steeds grooteren omvang goederen uit Japan is gaan betrekken, waarvan het gevolg is geweest, dat Europa afzetgebied verloor.

De goederen, die het Oosten importeert zijn hoofdzakelijk industrieproducten. Hier komt de vraag op, welke de gevolgen zijn van een verdere industrialisatie van de Aziatische landen voor Europa.

Europa zet in het Oosten industrieproducten af. Iedere industrialisatie van andere, en dus ook van Aziatische landen, beteekent een nieuwe concurrentie. De concurrentie van een geïndustrialiseerd Oosten is gevaarlijk vanwege de lage loonen, waarmee de Oostersche arbeider tevreden is. De Japansche concurrentie van den tegenwoordigen tijd geeft daarvan een voorbeeld.

Het Oosten is niet genegen van Europa industrieproducten te be-

¹⁾ Zoo werd in de jaren 1930, 1931 en 1932 resp. ongeveer 50; 50 en 70% van de geïmporteerde ruwe katoen uit de Vereenigde Staten betrokken.

trekken, indien het die goederen zelf goedkooper kan maken. Slechts wanneer het Westen in staat is tegen lagere prijzen te leveren of als het producten fabriceert, die het Oosten, ook nadat de industrie tot ontwikkeling is gekomen, niet kan voortbrengen, is ruil van Europeesche industrieproducten tegen Oostersche grondstoffen mogelijk.

Dit houdt in, dat tengevolge van de industrialisatie van het Oosten verschillende Europeesche industrieproducten ten opzichte van Aziatische grondstoffen goedkooper worden. Dat wil zeggen, dat Europa voor een gegeven hoeveelheid Oostersche agrarische producten een grootter kwantum fabrikaten moet afstaan dan voorheen.

We moeten hierbij opmerken, dat er verschillende factoren zijn, die deze voor Europa ongunstigen invloed van de industrialisatie van het Oosten in tegenstelden zin kunnen beïnvloeden:

Als eerste factor noemen we de aanwezigheid van veel Westersch kapitaal in het Oosten. Hoe grootter de deelname daarvan bij de industriele ontwikkeling van het Oosten is, hoe minder de nadeelige invloed van ontwikkeling gevoeld zal worden. Want de vruchten, die het in de Aziatische landen belegde kapitaal afwerpt, komen in den vorm van geïmporteerde Oostersche grondstoffen etc., het Westen binnen.

Deze factor is evenwel eenigszins onzeker, daar de kapitaalbeleggers in de eerste plaats rendement van hun kapitaal verwachten en bovendien niet te groote risico's willen loopen. Daardoor hangt de grootte van het kapitaal, dat gestoken wordt in Oostersche ondernemingen ten nauwste samen met de prijzen op de wereldmarkt, etc.

Een tweede factor, die kan maken dat op den duur de industriele ontwikkeling van het Oosten ook gunstig op de welvaart van Europa zal werken, is de te verwachten verdere industrialiseering van de landbouw en grondstoffen-voorziening in het Oosten. De diensten van de moderne techniek komen ook de productie van landbouwartikelen en grondstoffen ten goede. Er zijn in het Oosten nog groote, dun bevolkte gebieden, die zich bijzonder goed leenen voor de productie van grondstoffen. Komt de bevolking van deze gebieden tot aanvaarding van het Westersche productiesysteem, dan zal de voortbrenging van grondstoffen aanmerkelijk stijgen, hetgeen tot gevolg moet hebben, dat de grondstoffen ten opzichte van de fabrikaten goedkooper worden.

Een derde factor, die de ruil van Westersche industrieproducten tegen Oostersche grondstoffen, ook in de toekomst, ten gunste van het Westen kan beïnvloeden, is de vindingrijkheid van den Westerschen geest.

De nieuwe uitvindingen, die gedaan worden op het gebied van de techniek en die in dienst van de productie worden gesteld, zijn nog steeds in hoofdzaak afkomstig van Westersche wetenschappelijke onderzoekingen.

Dit feit moet in de ruil van goederen voor het Westen een voor-sprong beteekenen, indien het Westen aan het „kunnen” het „werken” paart.

We hebben gezien, dat het groote gevaar van de Japansche concurrentie voor het Westen schuilt in het feit dat Japan het Westersche productiesysteem aanvaardde, zonder dat de levensstandaard van het volk naar evenredigheid steeg. De veel grootere voortbrenging, die een gevolg is van de industrialisatie, dient voor een belangrijk deel tot verhooging van het concurrentievermogen en niet tot verhooging van den levensstandaard. Toch moet uiteindelijk de grootere productiecapaciteit in dienst gesteld worden van de welvaart van het volk. We weten niet hoe snel het proces van de verandering van het behoeftencomplex zal verlopen en welke factoren den gang van dat proces zullen vertragen of versnellen. Het is echter duidelijk, dat zoolang de lage levensstandaard van het Japansche volk blijft bestaan, daarvan een voor het Westen nadeeligen invloed zal uitgaan. Het is daarom te verwachten dat het Westen een minder prettigen overgangstijd zal moeten doormaken. Hoe lang die tijd zal duren, is natuurlijk onmogelijk te zeggen, temeer daar er ook verdere industrialisatie van andere Aziatische landen plaats heeft.

DE BUITENLANDSCHE HANDEL VAN KOREA EN FORMOSA

De handel van Korea en Formosa met andere landen dan het eigenlijke Japan is niet erg belangrijk. De export en import van deze gebieden hebben hoofdzakelijk betrekking op het eigenlijke Japan.

Om eenig idee te krijgen van de belangrijkheid van Japan voor den Overzeeschen handel van Korea en Formosa, geven we de waarde van de goederen resp. geïmporteerd uit en geëxporteerd naar Japan in de jaren 1928 en 1932.

KOREA

	1929	1932
Export naar Japan	310 miljoen yen	282 miljoen yen
Import uit Japan	315 miljoen yen	259 miljoen yen

FORMOSA

Export naar Japan	239 miljoen yen	223 miljoen yen
Import uit Japan	140 miljoen yen	133 miljoen yen

Belangrijke uitvoerproducten van Korea zijn:

Rijst, boonen, visch, meststoffen, ruwe zijde, ijzer, suiker, steenkool, enz. (verreweg het voornaamste is de rijst-export).

Belangrijke invoerproducten zijn:

Katoenen weefsels, gi erst, ijzer, zijden weefsels, machineriën, tussorzijde, meststoffen, suiker, rijst enz. (De laatste jaren is de rijstimport vrij onbelangrijk).

Belangrijke exportgoederen van Formosa zijn:

Thee, suiker, kampfes, steenkool, visch, katoenen weefsels, enz.

Belangrijke importgoederen zijn:

Meststoffen, petroleum, tarwe, soyaboonen, opium, zakken, ijzer, steenkool, enz.

Van de vreemde landen is China voor den export en import van Korea het belangrijkste. Daarnaast zijn de Vereenigde Staten voor den import in Korea van beteekenis.

Voor den buitenlandschen handel van Formosa met landen, andere dan Japan is China ook verreweg het belangrijkste.

Voor den export van Formosa zijn verder van beteekenis de Vereenigde Staten en ook Nederlandsch-Indië. (in 1929 werd voor een bedrag van ruim 4 miljoen yen naar Nederlandsch-Indië uitgevoerd). Naast den import uit China voert Formosa voor een bedrag van eenige

beteekenis uit Duitschland, Britsch-Indië en de Vereenigde Staten in. ¹⁾

We gaan de waarde van den overzeeschen handel van Korea en Formosa met landen, andere dan het eigenlijke Japan na, vanaf het jaar 1900. De cijfers van den buitenlandsche handel van Korea van vóór 1911 zijn begrepen in die van het eigenlijke Japan. ²⁾

Waarde in millioenen yen

Jaren	Korea		Formosa	
	Export	Import	Export	Import
1900			11	14
1901			8	13
1902			14	10
1903			11	11
1904			12	13
1905			11	11
1906			10	13
1907			10	11
1908			9	17
1909			12	13
1910			12	20
1911	6	20	13	20
1912	6	26	15	19
1913	6	31	13	18
1914	6	24	13	13
1915	9	18	15	13
1916	14	22	32	15
1917	19	30	40	21
1918	17	41	33	34
1919	20	96	36	64
1920	23	96	35	60
1921	21	76	24	40
1922	17	96	31	37
1923	20	98	29	39
1924	22	98	43	46
1925	24	105	48	56
1926	25	124	49	62
1927	28	114	45	66
1928	32	118	34	58
1929	36	108	33	65
1930	26	89	23	45
1931	13	53	19	31
1932	29	62	18	31

¹⁾ Vgl. Financial and Economic Annual of Japan, 1933, pag. 226 en 227 en 249 en volg.

²⁾ Zie de betreffende Jaargangen van Résumé Statistique de l'Empire du Japon.

DE IMPORT EN EXPORT VAN EDELE METALEN

In de verschillende statistieken vinden we de volgende cijfers vermeld over den ruil van edele metalen tusschen Japan en het buitenland. ¹⁾

TABEL XVII.

IMPORT EN EXPORT VAN GOUD EN ZILVER

Jaren	Goud		Zilver		Totaal		Balans
	Import	Export	Import	Export	Import	Export	
1900	9	52	3	5	12	57	+ 45
1901	11	11	-	3	11	14	+ 3
1902	30	-	2	2	32	2	- 30
1903	25	17	3	2	28	19	- 9
1904	5	106	29	2	34	108	+ 74
1905	20	15	11	2	31	17	- 14
1906	37	23	10	3	47	26	- 21
1907	7	19	1	-	8	19	+ 11
1908	17	4	1	-	18	4	- 14
1909	79	6	1	-	80	6	- 74
1910	17	22	-	3	17	25	+ 8
1911	5	22	1	3	6	25	+ 19
1912	10	21	1	7	11	28	+ 17
1913	1	21	-	6	1	27	+ 26
1914	7	26	2	4	9	30	+ 21
1915	24	41	-	4	24	45	+ 21
1916	100	22	1	6	101	28	- 73
1917	387	151	5	3	392	154	- 238
1918	1	1	4	-	5	1	- 4
1919	326	1	2	4	328	5	- 323
1920	392	-	12	4	404	4	- 400
1921	130	-	9	-	139	-	- 139
1922	1	-	1	2	2	2	-
1923	-	-	-	5	-	5	+ 5
1924	-	-	4	-	4	-	- 4
1925	-	22	-	-	-	22	+ 22
1926	-	32	1	4	1	36	+ 35
1927	-	36	9	14	9	50	+ 41
1928	-	-	2	3	2	3	+ 1
1929	-	-	-	3	-	3	+ 3
1930	9	309	1	2	10	311	+ 301
1931	9	420	2	2	11	422	+ 411
1932	-	112	-	9	-	121	+ 121

¹⁾ Vgl. Statistique du commerce extérieur, 1931 en 1932, pag. 168.

Statistique du commerce extérieur, 1912-1926, pag. 522. Verder de verschillende jaargangen van het „Résumé”.

Bij de beschouwing van tabel XVII vallen twee perioden van groote goudverschuivingen op.

In de eerste periode, tijdens de oorlogs- en naoorlogsjaren, valt een grooten import van goud te bespeuren. Zooals we vroeger reeds zagen, steeg de waarde van den Japanschen export van goederen in de oorlogsjaren zeer snel. De Japansche handelsbalans, in de meeste jaren passief, was in dien tijd sterk actief. Men kan aannemen, dat het buitenland in deze periode het groote exportoverschot van goederen van Japan in goud betaalde.

De tweede periode, die we bedoelen, dateert van het jaar 1930 af en valt samen met den crisistijd, waarin Japan den gouden standaard verliet. In deze periode exporteert Japan echter veel goud, doordat het voor de Japanners in dezen tijd voordeelig is zekere betalingen aan het buitenland in goud te doen.

Hieronder volgt een tabelletje, dat aangeeft, in welke mate de goudvoorraad van de Bank van Japan is verminderd. Ter vergelijking geven we ook de cijfers van de goudreserves en van het tegoed in het buitenland van Nederland. ¹⁾ (De cijfers gelden voor het eind van het jaar).

GOUDDRESERVES
(Waarde in millioenen)

	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
<i>Japan (gouden yen):</i>									
Goud in het land (Bank van Japan) .	1175	1155	1127	1087	1085	1087 ²⁾	826	470	425
Goud in het buitenl. en tegoed in 't buiten- land	326	258	230	186	114 ³⁾	83	-	-	-
<i>Nederland (gulden):</i>									
Nederl. Bank	505	443	414	400	435	447	426	887	1083
Buitenl. tegoed	112	247	187	168	220	220	247	86	71

¹⁾ Zie *Annuaire Statistique de la Société des Nations*, 1932-1933, pag. 221.

²⁾ Provisorische Cijfers.

³⁾ Op 30 Juni.

Deze goudreserves zijn die van de centrale banken. Er zijn in het land ook nog andere voorraden.

DE BUITENLANDSCHE HANDEL EN DE POLITIEKE EXPANSIE VAN JAPAN

De politieke expansie van Japan wordt dikwijls beschouwd als een absolute noodzakelijkheid voor de welvaart van het land. Ook wordt wel beweerd, dat het land nieuwe gebieden nodig heeft, om een deel van de talrijke bevolking te spuien.

De snelle bevolkingsgroei, het geringe landbouwareaal en het feit dat het land arm is aan grondstoffen, vereischt, zoo meent men, uitbreiding van het territorium met gebieden, die rijk zijn aan allerlei producten.

Is deze redeneering geheel juist? Wij meenen van niet. (Hierbij moet direct worden opgemerkt, dat er wel andere redenen kunnen zijn, die politieke expansie wenschelijk maken, maar het gaat hier over de vraag of die expansie voor de welvaart van het Japansche volk onvermijdelijk is).

De omstandigheden, die tot politieke expansie zouden moeten leiden, werden hierboven genoemd. Om de noodzakelijkheid daarvan te kunnen beoordeelen, moet men echter letten op de gevolgen van de politieke activiteit. Deze zijn niet onverdeeld gunstig voor de welvaart van het land. In de eerste plaats zijn zeer groote uitgaven voor het in stand houden van leger en vloot nodig, hetgeen speciaal voor een kapitaalarm land als Japan zeer bezwaarlijk mag worden genoemd.

Indien de pogingen tot politieke expansie slagen, blijft steeds het gevaar van repressaillemaatregelen van andere mogendheden aanwezig. Om dit gevaar af te wenden is een sterke defensie nodig, hetgeen blijvend vele kosten met zich meebrengt. Bovendien moeten de veroverde gebieden gedeeltelijk nog worden ontgonnen, waarvoor eveneens groote kapitalen nodig zijn, die hoofdzakelijk door Japan verschaft moeten worden. Dus voor en aler het land uit het nieuwe territorium de begeerde goederen kan betrekken, staat het voor groote offers, die voor Japan zeer zwaar zijn.

Indien het nu onmogelijk was om, anders dan via politieke expansie te voorzien in de goederen, waaraan het volk behoefte heeft, zou ondanks de bovengenoemde bezwaren die expansie ook uit economisch oogpunt onvermijdelijk zijn.

Er is echter nog een andere wijze waarop het land de beschikking over de benodigde goederen kan verkrijgen, nl. de buitenlandsche handel. De buitenlandsche handel dient te groeien, zoowel de import

als de export. Deze groei is niet anders te verkrijgen dan door middel van verdere industrialisatie.

De industrialisatie schept vele bestaansmogelijkheden, zelfs in landen, waar de bodem den mensch betrekkelijk weinig heeft aan te bieden. De welvaart van een land hangt dan ook lang zoo nauw niet meer samen met den rijkdom van den bodem als vroeger. De economische geschiedenis van Japan sedert de tweede helft van de 19e eeuw bewijst dat reeds. De snelle economische expansie van Japan was het gevolg van de industrialisatie van het land, waarmee de groei van den buitenlandschen handel ten nauwste samenhangt. Of de welvaart van het Japansche volk door uitbreiding van het territoir, hetgeen zooals we zagen, met zeer veel kosten gepaard gaat, sneller zal toenemen, is zeer de vraag. Immers de energie, die vereischt is, voordat Japan de vruchten van zijn politieke activiteit kan plukken, kan ook gebruikt worden voor de uitbreiding van de industrie, landbouw, etc. van het eigen land, hetgeen de eigen productie ten goede moet komen.

Een voorbeeld van de kosten, die de exploitatie van nieuwe gebieden medebrengt, geeft Mandsjoerije. Mandsjoerije, het gebied, dat Japan sedert korten tijd binnen zijn politieke machtsfeer heeft getrokken, is rijk aan verschillende delfstoffen (o.a. steenkool en ijzer). Toch houdt deze rijkdom niet in, dat exploitatie van Mandsjoerije voor de welvaart van Japan gunstiger is dan ruil van goederen met het buitenland, waardoor Japan ook de beschikking over deze grondstoffen kan krijgen. Zoo is het gehalte van het ijzererts laag, slechts 35% ¹⁾, hetgeen de productiviteit van de ondernemingen natuurlijk niet ten goede komt. De oliewinning uit olieeijen gaat in Mandsjoerije ook veel moeilijker dan in andere streken van de aarde; desniettemin nemen de Japanners de exploitatie van de olieeijen daar met energie ter hand.

De welvaart van het Japansche volk is, zooals we zagen, sterk afhankelijk van den ruil met het buitenland. Indien deze ruil goed functionneert, is politieke expansie geen levensvoorwaarde.

Het is echter denkbaar, dat de buitenlandsche handel, hetzij ten gevolge van oorlog, hetzij door andere oorzaken, stagneert.

Hoe zouden de behoeften van het Japansche volk bevredigd moeten worden, als de import uit het buitenland, tengevolge van oorlog, on-

¹⁾ W. E. BOERMAN, Overdruk uit de „Volkenbond”, pag. 2.

mogelijk zou zijn geworden en Japan geen politieke zeggenschap zou hebben over grondstoffenrijke gebieden?

Het antwoord op deze vraag kan kort zijn. Vele behoeften zouden in dat geval niet bevredigd kunnen worden, want wegens gebrek aan grondstoffen zou een groot deel van de Japansche industrie niet kunnen produceeren. Het is echter zeer twijfelachtig, of zelfs bij een ruime grondstoffenvoorraad de behoeftenbevrediging van het volk in oorlogstijd verzekerd zou zijn. Immers, in tijd van oorlog zou een groot deel van het productieapparaat in dienst van leger en vloot gesteld worden; op de behoeften van het volk zou pas in de tweede plaats gelet worden.

Eén der grootste gevaren, die een volk in tijden van oorlog te duchten heeft, is de mogelijkheid van voedselgebrek. Loopt de voedselvoorziening van Japan vast, als, tengevolge van oorlog, de import van goederen gestaakt zou worden? Hiervoor werd reeds met cijfers aangetoond, dat Japan voor de voedselvoorziening niet in zeer sterke mate van het buitenland afhankelijk is.

Het is in dit verband wel interessant den import van voedingsmiddelen en dranken van Japan te vergelijken met dien van Duitschland, een land, dat, evenals Japan, streeft naar economische onafhankelijkheid ten opzichte van het buitenland en dus ook zoo weinig mogelijk voedingsmiddelen importeert.

In de jaren 1931 en 1932 importeerde Duitschland resp. voor 2024 en 1528 millioen mark aan voedingsmiddelen, d.i. 28,4% en 30% van de waarde van den totalen import in die jaren. Daartegenover stond een export van resp. 403 en 217 millioen mark, d.i. 3,7% en 3,5% van de waarde van den totalen export.¹⁾

Als men den Japanschen import van voedingsmiddelen (zie tabel II en III) met deze cijfers vergelijkt, blijkt duidelijk, dat in tijden van nood het Japansche volk niet, zooals Duitschland in den wereldoorlog, aan hongersnood is blootgesteld.

Werd hierboven gezegd, dat een voldoende beschikking over grondstoffen het Japansche volk niet kan vrijwaren voor een zeker gebrek aan allerlei artikelen in oorlogstijd, hier moet er nog op gewezen worden, dat de kans op gewapende conflicten in het Oosten door de politieke activiteit van Japan zelf ten zeerste vergroot wordt.

De onrust, die teweeggebracht wordt door de politieke aspiraties, blijkt duidelijk uit de achterdocht, die de Japansche kapitaalbeleggingen in het buitenland wekken. In hoeverre men terecht achter deze

¹⁾ Vgl. Statistique du Commerce Extérieur, 1931 en 1932, pag. 20.

economische expansie politieke bijbedoelingen zoekt, is moeilijk te zeggen. Het kan echter niet ontkend worden, dat in het algemeen die beleggingen kritisch beschouwd moeten worden, want Japan is een kapitaal-arm land en kan zich dus niet, zooals verschillende Westersche landen, een belangrijken export van kapitaal veroorloven. De economische opbouw van het eigen land vraagt nog veel kapitaal en het is daarom verwonderlijk, dat Japan belangrijke kapitalen steekt in ondernemingen in den vreemde, die lang niet altijd behoorlijke rendementen in het uitzicht stellen.

Behalve tengevolge van oorlog kan de Japansche import door andere oorzaken stagneeren. In onzen tijd doet zich eenigermate een dergelijk geval voor. De algemeene depressie gaat gepaard met een vermindering van den handel tusschen de volken. De handel van Japan met het buitenland ondervindt daarvan ook de nadeelen. De waarde van de geëxporteerde en de geïmporteerde goederen is in de crisisjaren zeer veel gedaald. Dit houdt echter niet in, dat de hoeveelheid van de ingevoerde goederen, die het Japansche volk voor zijn behoeftenbevrediging noodig heeft, in dezelfde mate is verminderd, want de prijzen der goederen zijn ook zeer sterk gedaald.

Het volgende tabelletje geeft een indruk van de daling van den Japanschen handel, wat de waarde betreft en wat aangaat de vermindering van den buitenlandschen handel naar het gewicht der goederen. Ter vergelijking geven we ook de cijfers van Nederland en Nederlandsch-Indië.

In „Annuaire Statistique de la Société des Nations 1932-1933”, pag. 162-168 vindt men de volgende cijfers:

Importations et exportations de marchandises, lingots et espèces.
Commerce special (en millions).

Pays et unité monétaire		1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Japon (yen)	Import	2411	2487	2307	2107	2136	2169	1517	1218*	1383*
	Export	1761	2242	2008	1961	1913	2104	1742	1539	1483
	Balance	-650	-245	-299	-146	-223	-65	+225	+321	+100
Indes néerlandaises (gulden)	Import	703	863	924	927	1030	1166	922	610*	395*
	Export	1557	1813	1599	1656	1590	1488	1191	798	577
	Balance	+854	+950	+675	+729	+560	+322	+296	+188	+182
Pays Bas (gulden)	Import	2378	2535	2471	2576	2726	2782	2460	2501	1947*
	Export	1802	1915	1766	1942	1995	2048	1780	1426	1201
	Balance	-576	-620	-705	-634	-731	-734	-686	-1075	-746

Importations et exportations de marchandises, lingots et espèces.
Commerce en poids (en milliers de tonnes métriques).

Pays		1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Japan	Import	16795	14731	16987	17772	20181	21181	18635	18263	17733
	Export	4351	5918	6090	5785	6485	6206	6246	5295	5955
Indes Néerlandaises	Import					2926	3461	2866	2221	1726*
	Export				7741	9829	10466	10223	8342	8571
Pays Bas	Import	22654	25398	28347	28619	29851	30989	31395	29900*	24589*
	Export	10126	12336	15822	14338	15725	16302	16606	16819	13992

Men ziet, hoe zelfs in de moeilijke tijdsomstandigheden van tegenwoordig de import en export van goederen naar het gewicht groter is dan in de jaren 1924 en 1925. Natuurlijk kan een wijziging in den aard der geruilde goederen mede invloed gehad hebben op dezen gang van zaken. Maar dit neemt niet weg, dat men uit de cijfers in het algemeen mag concluderen, dat ook in den crisistijd de voorziening van Japan met goederen van vreemden oorsprong vrij normaal is verlopen.

De noodzakelijkheid, dat het land grootendeels „selfsupporting” zou moeten zijn, om de behoeften van het volk te kunnen bevredigen, is ook in deze jaren niet gebleken. In verband hiermee dient nog opgemerkt te worden, dat ook in andere landen, die wel in meer of mindere mate „selfsupporting” zijn, de tegenwoordige economische moeilijkheden gevoeld worden. De depressie vertoont zich over de geheele wereld, hetgeen een aanwijzing is, dat politieke expansie de moeilijkheden van een land in onzen tijd niet kan opheffen.

Tenslotte geven wij nog een weerlegging van de gedachte, dat Japan nieuwe gebieden voor emigratie noodig zou hebben. De practijk bewijst, dat de Japanner slechts ongaarne het eigen land verlaat. Korea en Formosa huisvesten betrekkelijk weinig Japanners. Mandsjoerije trekt wel ieder jaar honderdduizenden Chineezzen, maar de Japanners blijven achterwege.

Klaarblijkelijk moeten de bestaansmogelijkheden van het Japanse volk op eigen bodem worden gezocht. Zooals reeds werd gezegd, is verdere industrialisatie daartoe het voornaamste middel.

¹⁾ Chiffres provisoires ou estimés.

Ons inziens is met de gegeven beschouwingen voldoende aange-
toond, dat de noodzakelijkheid van politieke expansie, uit welvaarts-
oogpunt, in het geheel niet evident is.

Al mogen er aan die expansie voor de behoeftenbevrediging van
het Japansche volk in sommige gevallen zekere voordeelen verbonden
zijn (o.a. een gemakkelijker afzetgebied voor de Japansche fabrikaten),
de nadeelen zijn voor Japan zeer groot, vooral, omdat het land
financieel zwak staat, terwijl het productievermogen in verhouding
met dat van andere mogendheden ook nog niet zeer groot is, wat niet
behoeft te verwonderen, want de economische opkomst van Japan
dateert tenslotte van nog betrekkelijk korten tijd.

Het is dan ook zeer de vraag of Japan financieel en economisch
sterk genoeg is, om politiek op een dergelijken grooten voet te blijven
leven als het tegenwoordig doet.

Indien de waarde van politieke expansie voor de nationale welvaart
van Japan zeer twijfelachtig is, doet zich de vraag voor, waaruit deze
expansiezucht dan verklaard moet worden.

Twee oorzaken zijn, naar het ons wil voorkomen, daarvoor aan te
wijzen.

Ten eerste: De lange tijd van afzondering van het buitenland, voor-
dat met het verschijnen van Perry's vloot in 1853 Japan gedwongen
werd de havens te openen voor de Westersche mogendheden. Onge-
veer twee en een halve eeuw had Japan zoo goed als geen communi-
catie met het buitenland. Alleen de Hollanders dreven, zooals bekend
is, nog eenigen handel met het land.

In dien langen tijd was Japan in geen enkel opzicht afhankelijk van
het buitenland. Het volk werd, goed of slecht, gevoed met de op-
brengst van eigen bodem. Zodoende werd een geest van autarkie
geschapen. De economische opkomst van Japan sedert de laatste helft
van de negentiende eeuw, leidde echter tot een voortdurend groeiende
afhankelijkheid van het buitenland wat betreft de grondstoffenvoor-
ziening. Dit strijdt met de autarkische ideeën van de Japanners.
Slechts door politieke expansie is het mogelijk de vroegere economi-
sche zelfstandigheid, althans grootendeels, te herwinnen.

Het streven naar autarkie alleen kan echter de zucht naar politieke
grootheid niet verklaren. Immers, de politieke aspiraties strekken
zich veel verder uit. Een Groot-Japan, Japan de leider van het ont-
wakende Oosten, Japan heerschend over landen en zeeën, dat zijn
de idealen, die het Japansche volk hoe langer hoe meer bezielen. De

leidende personen, die deze idealen propageeren, vinden bij het Japansche volk een daarvoor ontvankelijk gemoed.

Dit streven naar politieke grootheid is eenigszins bevreemdend, als men bedenkt dat het land zich langen tijd moedwillig van den buitenwereld heeft afzonderd.

In Japan is echter steeds een krijgshaftige geest aanwezig geweest, die het duidelijkst tot uiting komt in de idealen der Samoerai's¹⁾.

Of deze geest echter een voldoende verklaring geeft voor de snel in omvang toenemende politieke wenschen, valt te betwijfelen, waarmee wij niet willen ontkennen, dat de oude ideologie van het feudalisme, die volledige gehoorzaamheid en overgave van den volgeling aan den leider eischt, een sterke kracht is waarop het Japansche volk steunt bij den bouw van het imperium. Het lijkt ons echter zeer waarschijnlijk, dat deze oude ideologie meer middel dan oorzaak is. De Japansche autoriteiten doen alles om deze oude Samoeraigeest bij het geheele volk te doen herleven en de volksziel raakt inderdaad hoe langer hoe meer daarvan doordrongen. Wat is de oorzaak van de gretigheid, waarmee het volk luistert naar de prediking dat Japan een groote politieke roeping heeft?

Dr RICHARD BEHRENDT wijst op de noodzakelijkheid van nieuwe zedelijke fundamenten, van nieuwe idealen voor het Japansche volk, dat door de snelle emancipatie in Westerschen zin haar oude levenswaarden verloren zag gaan.²⁾

Deze nieuwe idealen en levenswaarden vond men in de verkondiging, dat Japan een groote roeping heeft te vervullen, niet alleen voor de grootheid van de eigen natie, maar ook ten aanzien van andere Oostersche landen, die bevrijd moeten worden van de Westersche overheersching. Hiervoor te strijden en te sterven maakt het leven betekenisvol. Hierin vond het volk nieuwe zedelijke steunpunten voor de oude, die door den vloed van Westersche ideeën waren weggeslagen. Het Japansche volk heeft een zeer dringende behoefte aan nieuwe levenswaarden, want de verandering van Oud-Japan tot Nieuw-Japan is zeer snel gegaan. Welke groote spanningen moesten een dergelijken overgang in de ziel van het Japansche volk in het leven roepen!

Als men let op de wrijvingen en botsingen waartoe de industriali-

¹⁾ Vgl. o.a. J. J. L. DUYVENDAK, China tegen de Westerkim, pag. 71 en Dr L. N. GRONDIJS, Wat wil Japan? pag. 34 en volg.

²⁾ Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik 1933. I. Dr BEHRENDT: Japans politischer Aktivismus, pag. 82 e. v.

satie in het Westen leidde en nog leidt, mag het verwonderlijk heeten, dat het Japansche volk een dergelijk aanpassingsvermogen aan de nieuwe toestanden heeft getoond, dat het voor ontwrichting bewaard is gebleven. We meenen, dat BEHRENDT inderdaad goed heeft gedaan met de diepere oorzaken van de Japansche politieke expansiezucht te zoeken in de noodzakelijkheid van een uitlaat voor de spanningen, die veroorzaakt zijn door de intense aanraking van den Westerschen en Oosterschen geest. Zelfs HAUSHOFER „...ein Vertreter jener Richtung, die fest stets bereit ist politische Forderungen durch den Nachweis objektiv zwingender Notwendigkeiten zu rechtfertigen — moet — auf die Frage: Woher stammt die Energiequelle zu diesem Erweitern des Raumes? — antwoorden: Reiner Druck der Not; Übervölkerung ist es nicht.”¹⁾

Het was noodig eenige bladzijden aan de politiek van Japan te wijden, want de politieke gedachte beheerscht het economische leven van Japan en heeft dientengevolge ook invloed op den buitenland-schen handel.

De politieke idealen leiden er toe, dat de economische ontwikkeling in dienst gesteld wordt van de politieke expansie. Hoe sterker Japan economisch is, hoe grooter de kans op militaire successen.

De idee van autarkie, die zonder politieke expansie niet te vervullen is, is op haar beurt weer een voorwaarde voor de verwezenlijking van politieke idealen. Immers het is onmogelijk voor Japan om een oorlog vol te houden als het voor de grondstoffen op andere landen is aangewezen. Zoo gezien is de verovering van Mandsjoerije van groot gewicht, omdat daardoor den grondslag voor verdere expansie werd gelegd.

De noodzakelijkheid van politieke expansie terwille van de nationale welvaart hebben wij bestreden op grond van het feit, dat Japan voordeelijker door middel van vreedzame ruil de beschikking over de gewenschte grondstoffen kan krijgen. Er bestaat in het buitenland genoeg gelegenheid om de benoodigde goederen te importeeren.

In den tijd toen de Hollanders hun staatkundig gezag in verschillende deelen van het Oosten gingen vestigen, waren de toestanden geheel anders. De politiek van de Oost-Indische Compagnie was geheel gericht op bevordering van handelsbelangen. Men hoopte door middel van ruil de waardevolle Oostersche producten te verkrijgen. De historie van de Nederlandsche kolonisatie bewijst hoe men echter nolens volens gedwongen werd tot vestiging van het

¹⁾ HAUSHOFER, Japan und die Japanner, 1923, Seite 127.

Nederlandsche souvereine gezag in de koloniën. ¹⁾ Zonder dat gezag had de ruil niet plaats kunnen vinden en zouden de voordeelen, die de handel met het Oosten bracht, verloren zijn gegaan. De intriges van de Inlandsche grooten, de vele oorlogjes tusschen de verschillende stammen, het gevaar van verdringing door andere Westersche mogendheden maakte ruil zonder politieken invloed onmogelijk. De vestiging van het Nederlandsche gezag in de koloniën berustte dan ook gedeeltelijk op economische gronden. Ook in onzen tijd is de aanwezigheid van dat gezag, mede uit economische overwegingen, wenschelijk, nu echter in de eerste plaats uit oogpunt van de welvaart van de Inheemsche bevolking.

Om niet verkeerd te worden begrepen, leggen wij er nogmaals den nadruk op, dat het niet de bedoeling is geweest aan de politieke expansie van Japan alle waarde te ontzeggen. Slechts de economische zijde ervan werd bekeken en dan nog wel uit oogpunt van Japansche welvaart.

De Japansche politieke expansie is ongetwijfeld, zoowel voor Japan zelf als voor andere landen, van groote beteekenis. Voor de rust in Mandsjoerije b.v. hebben de Japansche troepen veel gedaan, wat wel blijkt uit de groote massa Chineezzen, die er in de laatste jaren heen trekken. Bovendien vormt de militaire macht van Japan in Mandsjoerije een belemmering voor de politieke activiteit van Sovjet-Rusland in China.

De politieke aspiraties van Japan houden evenwel ook vele gevaren in, vooral omdat ze hoe langer hoe grooter omvang aannemen. Allerlei verwickelingen en conflicten zijn daarvan het gevolg. Het gevaar is niet denkbeeldig, dat de politieke leuzen van Japan de tegenstellingen tusschen het Westen en Oosten verscherpen, hetgeen voor beide partijen nadeelig is te achten, maar in het bijzonder voor het Westen, dat voor de bevrediging van zijn behoeften in sterke mate op Oostersche producten is aangewezen, terwijl daarentegen de Aziatische landen door de voortgaande industrialisatie economisch onafhankelijker worden.

Aan het slot van deze paragraaf willen wij er nog op wijzen dat wij ons bewust zijn, dat aan het feit van de Japansche politieke expansie niets veranderd wordt, onverschillig of men daar economi-

¹⁾ Vgl. voor de vestiging van het Nederlandsch gezag in de koloniën o.a. A. D. A. DE KAT ANGELINO, Staatkundig beleid en bestuurszorg in Nederlandsch-Indië, Tweede Deel, pag. 2 en volg.

sche of andere verklaringen voor geeft. Het is echter wenschelijk de werkelijke oorzaken te kennen, om de juiste houding, die er tegenover gesteld moet worden, te kunnen bepalen. Indien men aanneemt, dat de voornaamste oorzaak van de Japansche politieke aspiraties gezocht moet worden in de geestesgesteldheid van het volk, dat met innerlijke conflicten worstelt — gevolg van de aanraking met de Westersche beschaving — zal men de kans op een plotselinge heftige uitbarsting ook grooter achten.

Het is zoowel voor Japan als voor de andere naties te hopen, dat het doorzettingsvermogen, de energie en de kennis van het Japansche volk in andere dan politieke banen geleid wordt.

De Japansche staatsschuld

Hierboven werden als een ernstig nadeel van de politieke expansie zucht van Japan de groote uitgaven voor het in stand houden van een groot leger en vloot genoemd. Grootendeels tengevolge van de groote uitgaven voor defensiedoeleinden is de staatsschuld van Japan in de laatste jaren zeer snel gestegen. Hiernaast volgen cijfers omtrent de staatsschuld, volledigheidshalve vanaf het jaar 1900.

De Japansche staatsschuld is sedert het jaar 1900 bijna steeds gestegen. Na den oorlog tusschen Rusland en Japan is zij meer dan verdubbeld. In de jaren van den wereldoorlog valt echter een lichte daling waar te nemen, die verband zal houden met den algemeenen voorspoed, dien het land toen tengevolge van de groote winsten van den buitenlandschen handel en scheepvaart genoot. Na den oorlog is de staatsschuld regelmatig grooter geworden, in de laatste jaren echter in een zeer versneld tempo.

In het „Algemeen Handelsblad” van 23 December 1934 vindt men een beschouwing over de Japansche begrooting voor het jaar 1935–1936. De begrooting voor dit jaar is vastgesteld op 2190 millioen yen. Daarvan zal 750,3 millioen of circa 35% geleend moeten worden. De totale Japansche staatsschuld zal dientengevolge tot boven de 10 milliard yen stijgen, terwijl in het jaar 1930–1931 de schuld nog geen 6 milliard yen bedroeg.

De zeer groote uitgaven voor de defensie blijken uit de volgende cijfers: In 1926 bedroegen de militaire uitgaven 443 millioen yen, of 27% van de begrooting; dat percentage bedraagt voor het begrotingsjaar 1935–1936 niet minder dan 47%. De „Japan Times” komt zelfs tot 56%, indien de indirecte uitgaven voor militaire doeleinden erbij gerekend worden.

TABEL XVIII.

DE JAPANSCHЕ STAATSSCHULD
(millioenen yen)

Jaren	Binnenlandsche leeningen	Buitenlandsche leeningen	Totaal
1900/01	389	98	487
1901/02	405	98	503
1902/03	433	98	531
1903/04	441	98	539
1904/05	661	605	1266
1905/06	900	970	1870
1906/07	1050	1146	2196
1907/08	1089	1166	2255
1908/09	1062	1166	2228
1909/10	1417	1166	2583
1910/11	1203	1447	2650
1911/12	1116	1437	2553
1912/13	1066	1428	2494
1913/14	1055	1529	2584
1914/15	992	1515	2506
1915/16	1028	1461	2489
1916/17	1097	1370	2468
1917/18	1160	1339	2499
1918/19	1269	1311	2580
1919/20	1482	1311	2794
1920/21	1820	1424	3244
1921/22	2185	1359	3544
1922/23	2450	1359	3809
1923/24	2576	1621	4197
1924/25	2833	1507	4330
1925/26	3520	1479	4999
1926/27	3711	1461	5172
1927/28	3744	1453	5397
1928/29	4380	1451	5831
1929/30	4513	1447	5960
1930/31	4477	1479	5956
1931/32	4715	1473	6188
1932/33	5664	1390	7055

Behalve door de uitgaven voor leger en vloot is de staatsschuld gestegen tengevolge van den steun, die verschillende takken van nijverheid, scheepvaart, enz. noodig hebben.

Zooals uit tabel XVIII blijkt, is de schuld aan het buitenland in de laatste jaren niet gestegen, maar zelfs eenigszins gedaald. Het Japansche

volk heeft dus de groote bedragen, die in den laatsten tijd door den staat zijn geleend, weten te verschaffen, hetgeen, gezien de over het algemeen gering financieele draagkracht van het volk, verwonderlijk mag heeten. De betrekkelijke armoede van het Japansche volk doet echter verwachten, dat de staatsschuld niet lang meer in het snelle tempo van de laatste jaren zal kunnen stijgen.

We wezen als oorzaak van de groote stijging der staatsschuld in de eerste plaats de militaire uitgaven aan.

Deze uitgaven zijn voor de welvaart van Japan fnuikend. Weliswaar geven zij tijdelijk een groote bedrijvigheid in verschillende takken van nijverheid, maar aangezien ze geheel improductief zijn, is er in de toekomst geen verhooging van de welvaart van te verwachten. Dit zou wel het geval zijn als deze gelden voor productieve doeleinden, zooals wegeaanleg, ontginningen, etc. werden besteed. Hoewel stijging van de staatsschuld dus lang niet altijd uit welvaarts oogpunt een nadeel behoeft te beteekenen, de uitgaven voor de defensie zijn dat wel.

Economisch zijn de subsidies, die de regeering in verschillende vormen geeft en die eveneens een stijging van de staatsschuld veroorzaken nog wel te verdedigen. Men kan zich nl. op het standpunt stellen, dat de Japansche handel en scheepvaart zich dientengevolge kunnen uitbreiden, waarvan de vruchten in latere jaren geplukt kunnen worden.

Men krijgt evenwel soms den indruk, dat de subsidies van de regeering niet louter op dergelijke motieven zijn gebaseerd, maar dat ook politieke overwegingen een rol spelen. De ongebreidelde concurrentie van Japan op de wereldmarkt, waarvan het volgende een beeld geeft, leidt tot een dusdanige opvatting. Britsch-Indië is, evenals Japan, een land met goedkoope werkkrachten. Er wordt ongeveer 15 à 20% duurder geproduceerd dan in Japan. Desniettenstaande klimt Japan lustig over tariefmuren van ongeveer 75% heen. ¹⁾

Er werd reeds op gewezen dat de motieven, die tot een dergelijken verliesaantbrengenden export leiden, wellicht tweërlei zijn, nl.:

1e De wensch van Japan om afzetgebied te veroveren.

2e Politieke overwegingen. Indien het Japan gelukt de Westersche mogendheden van het Aziatisch afzetgebied voor industrieproducten te verdrijven, is de kans op politieke Japansche penetratie in het Oosten grooter.

¹⁾ Rede van Prof. WISELING voor de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek. Alg. Handelsblad, 4 Nov. 1934.

HOOFDSTUK II

DE JAPANSCHЕ SCHEEPVAART

Behalve den ruil van goederen is ruil van diensten tusschen de verschillende landen mogelijk. Uit de diensten, die een land aan andere landen bewijst, trekt het inkomsten, die de materiele welvaart van het land ten goede komen. Deze diensten kunnen in allerlei vorm worden bewezen en ontvangen.

Belangrijk zijn in de eerste plaats de kapitaalverschaffingen aan het buitenland en ook de scheepvaart. Verschillende Westersche landen, o.a. Nederland, hebben veel kapitaal in het buitenland belegd en spelen ook op scheepvaartgebied een groote rol. De Oostersche landen daarentegen leenen in normale tijden in het buitenland, terwijl zij tevens voor de internationale scheepvaart van zeer geringe beteekenis zijn. Alleen Japan vormt, voor zoover het de scheepvaart betreft, op dezen regel een uitzondering. De Japansche scheepvaart is, sedert de openstelling van het land voor het Westen, snel gegroeid. Als oorzaken daarvan zijn aan te wijzen:

1e De bemoeiingen van regeeringswege. Evenals de opbouw van de industrie door het gouvernement werd ter hand genomen, werd door de regeering de stoot gegeven tot de opkomst van de Japansche scheepsbouw en scheepvaart. Ook daarna heeft de regeering de scheepvaart en industrie geleid en gesteund, de eerste echter in sterkere mate.

2e De groei van den buitenlandschen handel, welke vele en betrouwbare overzeesche verbindingen met het buitenland noodzakelijk maakte voor den aanvoer van grondstoffen en voor den uitvoer van fabrikaten.

3e De ligging van het Japansche eilandenrijk, waardoor de groei van de scheepvaart vergemakkelijkt werd.

De beteekenis van de landen rondom den Stillen Oceaan in het internationale handelsverkeer is steeds grooter geworden en het is duidelijk, dat de Japansche scheepvaart daarvan profijt heeft getrokken.

De regeeringssteun aan den Japanschen scheepsbouw en scheepvaart

De steun, die zoowel de scheepsbouw als de scheepvaart in verschillende landen genieten, berust in vele gevallen niet alleen op economische motieven; andere overwegingen spelen daarbij vaak een groote rol. Ook de scheepvaartpolitiek van Japan wordt mede door andere dan economische motieven bepaald. De politieke expansie van Japan eischt naast een goede oorlogsvloot ook een behoorlijke koopvaardijvloot.

Niet alleen Japan acht een sterke nationale scheepvaart van buitengewoon groot belang, ook andere landen hechten aan een eigen koopvaardijvloot bijzonder groote waarde, grooter dan op economische gronden is te verklaren. Dat de belangstelling en steun, die de scheepvaart van verschillende landen geniet, niet alleen op louter economische gronden is gebaseerd, kunnen wij het best duidelijk maken door hier een uitspraak van Sir ARTHUR SALTER aan te halen: „Merchant shipping has throughout history occupied both in the public mind and in the economic system of the world a place altogether out of proportion to either the human effort or the capital which it represents... But the steamships by which the communications of the world are maintained and its products and manufactures exchanged, have never exceeded in number some 8000. The men employed in manning them amount to some 450.000 and those in building them to perhaps another 250.000, small numbers compared with the 8.000.000 persons occupied in agriculture in a single country such as France. The total value of all the ocean-going ships in the world before the war was not more than some £ 300.000.000, that is less than the capital invested in two English railway companies.”¹⁾

Uit deze aanhaling leest men, dat de beteekenis van een eigen scheepsbouw en scheepvaart voor de welvaart van een land, in het algemeen, niet zoo groot is als men vaak geneigd is aan te nemen.

Wij zullen hier op de motieven, die de regeeringen van Japan en andere landen ertoe bewegen de scheepsbouw en scheepvaart te stimuleeren en beschermen, niet nader ingaan. Het zij genoeg, dat wij constateeren, dat verschillende landen in een groote koopvaardijvloot een instrument van politieke macht zien.

De Japansche scheepvaart is in den loop der jaren op verschillende manieren door de regeering gesteund. Speciaal aan het eind van de

¹⁾ Allied shipping control, Carnegie Endowment for International Peace, „Economic and social history of the worldwar”, British series 1921.

negentiende en het begin van de twintigste eeuw werd de scheepsbouw gestimuleerd. In het jaar 1896 trad een wet in werking, die vergoeding waarborgde voor den bouw van schepen, grooter dan 700 ton.¹⁾ De schepen moesten van ijzer en staal gemaakt worden en, voor zoover mogelijk, van Japansch materiaal. De bouwpremie bedroeg 12 yen per ton voor schepen beneden 1000 ton en 20 yen per ton voor schepen boven 1000 ton. Daarnaast werden scheepvaart-subsidies toegezegd.

In 1910 werd in den steun aan den scheepsbouw eenige veranderingen gebracht.

In den tijd van den wereldoorlog kwam de scheepsbouwindustrie tot grooten bloei. De uitschakeling van de Europeesche landen kwam zoowel de Japansche scheepvaart als den scheepsbouw ten goede. Er werd op de Japansche werven druk gebouwd voor het eigen land, maar ook voor het buitenland.

Vanaf het jaar 1918 tot 1932 genoot de Japansche scheepsbouw geen directen steun meer, zooals hierboven werd beschreven. Wel bleef de scheepvaart in dien tijd direct gesteund, nl. door middel van subsidies aan verschillende scheepvaartmaatschappijen.

In 1918 werden de scheepsbouwpremies afgeschaft, omdat de financiële lasten zwaar werden, terwijl bovendien het doel van de Japansche regeering: een eigen scheepsbouwindustrie, bereikt was.²⁾ Toch bleef het gouvernement den scheepsbouw indirect helpen door het verschaffen van allerlei faciliteiten. Zoo werd op 21 April 1921 een wet uitgevaardigd, waarbij scheepsbouw materiaal, machines en onderdeelen, die niet in Japan gemaakt konden worden, werden vrijgesteld van invoerrechten.

Een ander middel dat de Japansche regeering toepaste om, toen, in de jaren na 1918 de werven, tengevolge van den snellen aanbouw in de oorlogsjaren en den aankoop van goedkoopere buitenlandsche schepen, een kwijnend bestaan leden, den nationalen scheepsbouw te steunen, was het verleenen van gemakkelijke credietvoorwaarden.

In 1926 was de toestand op de Japansche werven zoo slecht, dat de regeering er toe overging 20.000.000 yen onder de particuliere werven te verdeelen.³⁾ Omstreeks 1927 werd de bedrijvigheid

¹⁾ Finanzielles und Wirtschaftliches Jahrbuch für Japan, 1908, pag. 182 en 183.

²⁾ Vgl. Regulation and Promotion of Pacific Shipping, by Eliot Grinnell Mears, pag. 37 en volg.

³⁾ Vgl. Economische Verslagen van Nederlandsche Diplomatieke en Consulaire Ambtenaren, 1931, pag. 37.

op de werven wat grooter.

In den herfst van 1932 waren het scheepsbouwbedrijf en de aanverwante industrieën, evenals de scheepvaart zelf, echter weer zeer lusteloos. Verschillende omstandigheden werkten daartoe mee, zooals: boycot van Japansche goederen in China, het verlaten van den gouden standaard door vele Westersche landen, de algemeene economische depressie, etc.

De Japansche regeering was gedwongen om in te grijpen. Er werd een wet in het leven geroepen, die als belangrijkste doel had, te komen tot de vervanging van oude schepen door nieuwe. De wet houdt in, dat er vanaf 1932 premies worden gegeven voor den bouw van schepen boven 1000 ton, tezamen 200.000 ton metende. Daartegenover zal het sloopen van oude schepen tot een totaal van 400.000 ton moeten staan. De eigenaars van de oude schepen worden door speciale subsidies schadeloos gesteld. In totaal is voor de premies en subsidies een bedrag van 11.000.000 yen uitgetrokken, verdeeld over drie jaar: het eerste jaar 1.250.000 yen, het tweede jaar 5.500.000 yen en het derde jaar 4.250.000 yen.

De resultaten van de wet van 1932 waren direct merkbaar. De scheepswerven en aanverwante bedrijven toonden oogenblikkelijk een grootere bedrijvigheid. ¹⁾

De nieuwgebouwde, goed uitgeruste schepen zullen grootendeels gebruikt worden voor de vaart in den Grooten Oceaan op de routes naar Noord-Amerikaansche havens.

Dat er voor de vernieuwing van de Japansche koopvaardijvloot wel iets te zeggen valt, moge blijken uit de volgende cijfers, die een verdeling van de schepen naar den ouderdom geven. ¹⁾

SCHEPEN VAN MEER DAN 100 TON

(Toestand eind Juni 1929)

	Aantal	Tonnen (duizend)
Schepen onder 5 jaar.....	161	331
Schepen van 5-10 jaar.....	386	916
Schepen van 10-15 jaar.....	694	1303
Schepen van 15-20 jaar.....	170	335
Schepen van 20-25 jaar.....	180	347
Schepen boven 25 jaar.....	468	926

¹⁾ Vgl. het reeds genoemde werk van MEARS, pag. 56 en 57.

Om de cijfers duidelijker te doen spreken, geven wij ook de cijfers van Nederland voor hetzelfde tijdstip. De handelsvloot van Nederland telde eind Juni 1929, 241 schepen onder de 5 jaar, tezamen metende 621.000 ton en 218 schepen, metende 147.000 ton, boven de 25 jaar.¹⁾

Wij laten hieronder de cijfers volgen van de subsidies door het Japansche gouvernement aan verschillende scheepvaartmaatschappijen uitgekeerd. Alleen de totale bedragen worden vermeld, dus de door iedere scheepvaartmaatschappij ontvangen gelden worden niet afzonderlijk vermeld.²⁾

In millioenen yen (met één decimaal)

Jaar	Bedrag	Jaar	Bedrag
1903	6,8	1915	8,4
1904	3,9	1916	7,2
1905	2,2	1917	6,8
1906	4,9	1918	6,1
1907	8,4	1919	5,6
1908	8,6	1920	5,8
1909	11,1	1921	7,8
1910	11,6	1922	7,5
1911	12,2	1923	7,6
1912	11,9	1924	8,5
1913	11,5	1925	7,3
1914	11,2		

Over de laatste jaren zijn de subsidies die de beide belangrijkste gesteunde scheepvaartmaatschappijen genieten³⁾:

Nippon Yusen Kaisha (Noord-Amerika-route):

1930.....	2.341.449 yen
1931.....	2.865.140 „
1932.....	2.865.140 „
1933.....	2.865.173 „
1934.....	2.747.163 „

Nippon Yusen Kaisha en Osaka Shosen Kaisha (Zuid-Amerika-route):

¹⁾ The Marine Almanac, 1929-1930, pag. 163.

²⁾ Vgl. de verschillende jaargangen van Financial and Economic Annual of Japan.

³⁾ Vgl. Economische Verslagen, 1931, pag. 7 en 8.

1930.....	2.227.026 yen
1931.....	2.186.932 „
1932.....	2.218.078 „
1933.....	2.043.672 „
1934.....	2.058.454 „

In „Economische verslagen van Nederlandsche diplomatieke en consulaire ambtenaren”, waaruit deze cijfers zijn overgenomen, worden nog een vijftiental andere maatschappijen genoemd, die ook subsidie genieten, maar in veel geringere mate.

De gesubsidiëerde lijnen hebben zekere verplichtingen tegenover de Japansche regeering. Zoo moeten de schepen, die de vastgestelde routes bevaren, aan bepaalde eischen van tonnage en snelheid voldoen. De passagiers- en vrachttarieven kunnen slechts met toestemming van de regeering worden vastgesteld. De regeering kan, als het algemeen belang het eischt, op elke route schepen koopen of in gebruik nemen, tegen schadeloosstelling. De regeering kan, eveneens in het algemeen belang, in bepaalde omstandigheden de schepen en bemanningen van elke route requireeren.¹⁾

Door deze laatste bepalingen heeft de Japansche regeering, in tijden van nood, direct de beschikking over een deel van de koopvaardijvloot.

Wij nemen aan, dat met het bovenstaande de beteekenis van de regeeringsinterventie op het gebied van den scheepsbouw en scheepvaart voldoende is weergegeven.

De beide andere oorzaken, die mede de snelle opkomst van de Japansche scheepvaart verklaren, nl. de groei van den buitenland-schen handel en de ligging van Japan, spreken voor zichzelf en vorde-ren dan ook geen nadere bespreking. (Alleen zullen wij later de be-teekenis van deze beide factoren met cijfers nader illustreeren.)

Wel dient er hier nog op gewezen te worden, dat de lage levens-standaard van het Japansche volk ook op scheepvaartgebied het con-currentievermogen ten zeerste verhoogt. Het feit, dat de geheele be-manning van een Japansch koopvaardijschip ongeveer evenveel ver-dient als de kapitein van een Westersch schip, komt de uitbreiding van de scheepvaart natuurlijk ten goede.

De groei van de Japansche scheepvaart in cijfers

De Japansche handelsvloot is sedert het jaar 1900 snel gegroeid, zowel wat betreft het aantal schepen, als de totale tonnage. Tot dezen

¹⁾ Vgl. Economische Verslagen, 1931, pag. 27.

groei hebben de mechanisch voortbewogen schepen veel meer bijgedragen dan de zeilschepen.

De mechanisch voortbewogen schepen zijn te verdeelen in stoomschepen en motorschepen. In de laatste jaren stijgt het aandeel van

TABEL XIX.

AANTAL SCHEPEN EN DE TOTALE BRUTO-TONNAGE

(In duizenden tonnen. ¹⁾)

Jaren	Stoomschepen		Zeilschepen	
	Aantal	Tonnage	Aantal	Tonnage
1900	1329	543	3850	321
1901	1395	584	4026	337
1902	1441	610	3977	336
1903	1570	663	3934	329
1904	1815	798	3940	329
1905	1988	940	4132	337
1906	2103	1042	4547	354
1907	2223	1116	4728	366
1908	2304	1160	5379	384
1909	2366	1198	5937	404
1910	2545	1234	6392	414
1911	2844	1387	8192	452
1912	3064	1443	10296	495
1913	3286	1528	13169	570
1914	3487	1593	14552	609
1915	3636	1623	17498	671
1916	3882	1718	20629	745
1917	4042	1850	24136	896
1918	4775	2338	28702	1092
1919	5203	2870	31990	1208
1920	5810	3047	34871	1273
1921	6094	3206	36095	1260
1922	6312	3296	35629	1259
1923	6169	3361	38725	1270
1924	6716	3565	39866	1263
1925	7223	3547	40679	1270
1926	7779	3662	42161	1267
1927	8091	3729	43243	1273
1928	8149	3812	45102	1303
1929	8341	3862	46512	1228
1930	8490	3968	47964	1336
1931	8077	3974	48977	1335

¹⁾ Vgl. de verschillende jaargangen van Financial and Economic Annual of Japan. Hoofdstuk: Communications.

de motorschepen in de koopvaardijvloot voortdurend. De volgende cijfers geven voor enkele jaren de totale tonnage van de motorschepen weer, op 30 Juni: in 1928, 157.000 ton; in 1931, 512.000 ton; in 1932 570.000 ton. ¹⁾

In de voorgaande tabel zijn de motorschepen niet afzonderlijk vermeld, maar zijn ze begrepen in de cijfers, die van de stoomschepen gegeven worden.

De tabel geeft het aantal en de bruto-tonnage aan, zoowel van de geregistreerde- als van de ongeregistreerde schepen. ²⁾ Bovendien moet worden opgemerkt dat de cijfers alleen betrekking hebben op het eigenlijke Japan. Er bestaan wel statistieken van de schepen, die respectievelijk in Korea, Formosa en het pachtgebied Kwantung worden geregistreerd, maar die worden hier niet vermeld.

Men ziet, hoe snel de Japansche handelsvloot in grootte is toegenomen. Twee perioden van bijzonder snelle toename van de totale tonnage vallen op, nl. de tijd van den Russisch-Japanschen oorlog en de jaren van den wereldoorlog. Tijdens den oorlog met Rusland was er behoefte aan transportgelegenheid, waarvan het gevolg was een snellen aanbouw van stoomschepen. In den wereldoorlog valt een nog grootere vermeerdering van het aantal en tonnage der schepen waar te nemen, hetgeen begrijpelijk is, in verband met den groei van den buitenlandschen handel van Japan en de uitschakeling van de koopvaardijvaart van verschillende andere landen.

Behalve de in deze tabel aangegeven schepen bezit Japan nog een vloot van zoogenaamde koku-schepen. Dit zijn kleine vaartuigen van Japansch model, die worden gebruikt voor het binnenlandsche verkeer te water. De koku-schepen hadden in 1902 een totalen inhoud van 2.351.950 koku en in 1931 van 499.647 koku (1 koku is ongeveer gelijk aan $\frac{1}{10}$ ton). ³⁾

De snelle opkomst van de Japansche scheepvaart blijkt ook nog uit het volgende:

Volgens Lloyd's Register of Shipping nam Japan in 1913 de zevende en in 1931 de derde plaats in, in de rij van de belangrijkste zeevarende naties. Het percentage, dat de tonnage van de handelsvloeten

¹⁾ Vgl. *Annuaire statistique de la Société des Nations*, 1932-1933, pag. 178.

²⁾ De geregistreerde schepen meten meer dan 20 ton.

³⁾ Vgl. *Résumé Statistique de l'Empire du Japon*, 1909, pag. 86 en 1933, pag. 90.

der verschillende landen vormde van de totale wereldtonnage, was voor beide jaren als volgt:

1913		1931	
1. Gr. Brittannië en Ierland ..	40%	1. Gr. Brittannië en Ierland ..	29%
2. Vereenigde Staten	11%	2. Vereenigde Staten	19%
3. Duitschland	11%	3. Japan.....	6%
4. Noorwegen	5%	4. Duitschland.....	6%
5. Frankrijk	5%	5. Noorwegen	6%
6. Italië	3%	6. Frankrijk	5%
7. Japan	3%	7. Italië.....	5%
8. Nederland	3%	8. Nederland	4%

Aantal en tonnemaat van de Japansche zeeschepen

Hieronder volgt een tabel, die het aantal schepen boven 1000 ton, dat Japan bezit, aangeeft en bovendien de totale tonnage van die schepen. Schepen beneden de 1000 ton komen voor het verkeer op de groote oceaans-routes niet in aanmerking. Deze vaartuigen dienen hoofdzakelijk voor de kustvaart en voor het verkeer tusschen de eilanden, hetwelk de Japansche wet geheel voor de nationale schepen reserveert.

Over de jaren, waarin de cijfers van de tonnage werden weggelaten, vonden we in de statistieken geen gegevens. Uit den gestadigen groei van het aantal schepen kan men echter, ook voor die jaren, de toename van het aantal tonnen ongeveer afleiden.

Zooals te begrijpen is, zijn de schepen boven 1000 ton bijna alle stoom- en motorschepen. Bij vergelijking met tabel I blijkt, dat de totale tonnemaat van alle mechanisch voortbewogen schepen bijna geheel voor rekening van de schepen van meer dan 1000 ton komt.

De Japansche schepen bevaren alle oceanen en zeeën van de wereld, maar de Stille Oceaans-vaart is toch het belangrijkste. De Britsche, Amerikaansche en Japansche vlaggen domineeren in den Grooten Oceaans.

Het tabelletje op pag. 97 geeft de nationaliteit van de schepen weer, die voor de overzeesche verbindingen van de volgende, rondom den Grooten Oceaans gelegen landen, het belangrijkste zijn: Britsche Dominions, China, Japan, Filippijnen en de Vereenigde Staten. ¹⁾

¹⁾ Uit: Regulation and Promotion of Pacific Shipping by Eliot Grinnell Mears, pag. 41.

TABEL XX. ¹⁾*Schepen van meer dan 1000 ton*

Jaren	Mechanisch voortbewogen schepen		Zeilschepen	
	Aantal	Tonnen (1000)	Aantal	Tonnage (1000)
1903	197	512	—	—
1904	241	632	1	2
1905	292	744	—	—
1906	321	827	—	—
1907	339	890	1	2
1908	337	930	1	2
1909	339	964	1	2
1910	338	995	1	2
1911	380	1131	1	2
1912	388	1173	1	2
1913	406	1254	1	2
1914	414	1309	1	2
1915	416	1331	1	2
1916	437	1421	1	2
1917	457	1532	1	2
1918	516	1859	2	3
1919	727	2357	3	5
1920	750	2521	3	5
1921	777	2731	2	4
1922	800	2835	2	4
1923	816	2905	2	4
1924	867	3116	3	6
1925	862	—	2	—
1926	886	—	2	—
1927	903	—	2	—
1928	918	3380	2	—
1929	924	—	2	—
1930	919	—	4	—
1931	914	3562	4	—

In het jaar 1930–1931 waren de Japansche schepen nummer één in de havens van China en Japan zelf. In de havens van de Filippijnen, Canada, Vereenigde Staten en Australië kwam de Japansche vlag respectievelijk op de derde, vierde, vijfde en zesde plaats.

Verder is uit het tabelletje van pag. 97 gemakkelijk af te lezen, dat de Britsche vlag in het algemeen in de havens van de bovengenoemde landen de belangrijkste plaats inneemt.

¹⁾ Vgl. *Résumé Statistique de l'Empire du Japon* en *Financial and Economic Annual of Japan*, daarvan verschillende jaargangen.

RANKING OF LEADING FLAGS IN FOREIGN TRADE BY COUNTRIES (BASED ON SHIP TONNAGE ENTRANCE, 1930-1931)

Flag	Australia	New-Zealand	Canada	China	Japan	Philippines	United States of America
British United Kingdom	1	2	1	2	2	2	2
Canada	-	4	-	-	-	-	-
Australia	5	1	-	-	-	-	-
New-Zealand	2	-	-	-	-	-	-
German	-	-	5	5	4	5	4
Japanese	6	-	4	1	1	3	5
Norwegian	3	-	3	6	5	4	3
United States	4	3	2	4	3	1	1

Van de buitenlandsche schepen, die de Japansche havens binnenkwamen, moeten in de eerste plaats die van Britsche nationaliteit genoemd worden, daarop volgen die van de Vereenigde Staten, Duitschland en Noorwegen.

De voornaamste scheepvaartverbindingen van Japan met overzeesche landen zijn die met Noord-Amerika. Dit is in verband met het drukke handelsverkeer tusschen Japan en de Vereenigde Staten begrijpelijk.

De waarde van de goederen, verscheept uit en naar Japan, in Japansche en vreemde koopvaardij-schepen

Bij tabel XXI op blz 98, die aangeeft hoeveel de waarde bedroeg van de goederen, die uit Japan werden verscheept in Japansche of vreemde schepen, dient te worden opgemerkt, dat in werkelijkheid de cijfers van Japansche schepen iets te laag en die van vreemde schepen iets te hoog zullen zijn, als gevolg van het feit, dat er in alle jaren voor een betrekkelijk klein bedrag aan goederen is verscheept, waarvan men niet weet door schepen van welke nationaliteit die goederen werden vervoerd. Dat bedrag is gevoegd bij de waarde van de goederen, getransporteerd door vreemde schepen, hoewel is aan te nemen, dat ook Japansche schepen een deel van deze goederen hebben vervoerd. De afwijkingen, die dientengevolge zijn ontstaan zijn echter van geringe beteekenis. Alleen de jaren 1922 en 1923 vormen hierop een uitzondering. Toen was het bedrag aan goederen, verscheept in schepen van onbekende nationaliteit, respectievelijk 910 en 680 miljoen yen. In die beide jaren is de waarde, aangegeven voor Japansche schepen, veel te laag en die voor vreemde schepen veel te hoog. De oorzaak hiervan moet gezocht worden in het verloren gaan van de

TABEL XXI.

DE WAARDE VAN DE UIT JAPAN GEËXPORTEERDE GOEDEREN
(waarde in millioenen yen)

Jaren	De waarde van de door Japansche schepen uitgevoerde goederen		De waarde van de door vreemde schepen uitgevoerde goederen	De totale waarde van de uit Japan verscheepte goederen
	Stoomschepen	Zeilschepen		
1906	185	1,5	237,5	424
1907	181	1,5	245,5	428
1908	159	1,3	214,7	375
1909	185	1,2	226,8	413
1910	214	0,7	243,3	458
1911	218	0,3	229,7	447
1912	277	0,4	248,6	526
1913	327	0,3	303,7	631
1914	354	0,4	235,6	590
1915	489	0,6	217,4	707
1916	789	0,9	321,1	1111
1917	1206	1,0	313,0	1522
1918	1663	1,9	212,1	1877
1919	1649	2,4	443,6	2095
1920	1521	1,5	413,5	1936
1921	965	1,0	284,0	1250
1922	638	1,1	996,9	1636
1923	623	0,1	823,9	1447
1924	1168	0,1	638,9	1807
1925	1641	0,1	662,9	2304
1926	1468	—	576,0	2044
1927	1445	—	546,0	1991
1928	1414	0,1	555,9	1970
1929	1589	0,1	554,9	2144
1930	1074	0,1	392,9	1467
1931	827	0,1	316,9	1144
1932	1002	—	401,0	1403

scheepvaartstatistieken van de haven van Yokohama, tengevolge van de groote aardbeving in dien tijd.

De waarde van de goederen uit Japan geëxporteerd in zeilschepen, is zeer gering. Buitenlandsche zeilschepen waren te weinig, om vermeld te worden.

De tabel laat zien, dat met de stijging van de waarde van den Japanschen export een grooter vervoer door Japansche schepen correspondeert. Het percentage van de goederen, vervoerd door Japansche schepen, is in den loop der jaren aanmerkelijk grooter geworden. Uit

Vervolg TABEL XXI. 1)

DE WAARDE VAN DE IN JAPAN GEÏMORTEERDE GOEDEREN
(waarde in miljoenen yen)

Jaren	Japansche schepen		Vreemde schepen	Totaal
	Stoomschepen	Zelschepen		
1906	86	2,2	328,8	417
1907	180	1,9	309,1	491
1908	166	1,5	266,9	434
1909	176	1,0	217,0	394
1910	201	0,4	261,6	463
1911	222	0,1	287,9	510
1912	244	0,6	370,4	615
1913	337	0,2	387,8	725
1914	319	0,2	273,8	593
1915	388	0,2	141,8	530
1916	561	0,3	184,7	746
1917	822	0,6	206,4	1029
1918	1448	1,6	215,4	1665
1919	1795	1,4	376,6	2173
1920	1559	0,5	776,5	2336
1921	1159	0,5	454,5	1614
1922	840	0,2	1048,8	1889
1923	952	0,2	1014,8	1967
1924	1463	-	979,0	2442
1925	1701	-	867,0	2568
1926	1464	-	906,0	2370
1927	1371	-	804,0	2175
1928	1389	0,1	798,9	2188
1929	1373	0,1	840,9	2214
1930	927	0,6	618,4	1540
1931	770	0,1	465,9	1236
1932	866	0,1	564,9	1431

een eenvoudige berekening volgt, dat in 1906 door Japansche schepen circa 44% van de totale waarde der uitgevoerde goederen werd getransporteerd. In 1932 bedroeg dat percentage ongeveer 71%.

De waarde van de goederen, die in Japan werden geïmporteerd en het deel daarvan door Japansche schepen aangevoerd, is voortdurend gestegen.

In 1906, 1907 en 1932 werd respectievelijk ongeveer 21%, 38% en

1) Men vergelijke voor beide tabellen de verschillende jaargangen van: Financial and Economic Annual of Japan. Hoofdstuk Foreign trade.

61% van de totale waarde van den Japanschen import aangevoerd door Japansche schepen.

Zowel uit de tabel van den uitvoer als van den invoer blijkt, dat de Japansche scheepvaart in de jaren van den wereldoorlog sterk is toegenomen.

De opmerking, gemaakt bij de tabel van den uitvoer voor de jaren 1922 en 1923, geldt ook voor de laatste tabel. De waarde van de goederen, uitgevoerd in Japansche schepen, is voor deze jaren dus veel te laag, terwijl de cijfers, genoteerd voor vreemde schepen, veel te hoog zijn.

De totale tonnage van de oceaanschepen, die de Japansche havens binnenkwamen en verlieten

De ligging van Japan heeft tot gevolg, dat een groot aantal schepen de Japansche havens bezoeken. Op bladzijde 185 van „Annuaire Statistique de la Société des Nations 1922-1933” vinden wij daaromtrent eenige cijfers over de jaren 1923-1932. Ter vergelijking vermelden wij ook de cijfers van de Vereenigde Staten en Nederland.

MOVEMENT OF OVERSEAS SHIPPING

*The tonnage of vessels entered and cleared. (In 000's Register tons)
With cargo and in ballast*

	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Japan:										
Entered.....	37548	42747	43031	49209	49312	52272	55197	56432	54771	53967
Cleared.....	37054	43290	43067	49407	49811	51820	55387	56354	54670	53994
United States:										
Entered.....	66319	68292	69378	76934	74310	80208	82602	81253	72782	64837
Cleared.....	66624	68910	70229	79041	75440	80664	82343	81307	73501	64446
Netherlands										
Entered.....	19329	23770	27303	36604	33717	33766	32302	31539	28369	23166
Cleared.....	19234	23728	27129	36591	33637	33679	32248	31239	28231	22849

Uit bovenstaande cijfers volgt, dat zeer veel schepen de Japansche havens aandoen, naar verhouding meer dan men zou verwachten met het oog op het percentage, dat de tonnemaat van de Japansche koopvaardijvloot uitmaakt van de totale wereldtonnage. Uit een vorig tabelletje bleek, dat dat percentage in 1931 circa 6% bedroeg en dat van de Vereenigde Staten en Nederland respectievelijk 19% en 4%.

Indien men let op deze percentages en de cijfers, die gegeven werden van de binnengekomen en uitgevaren schepen der Amerikaansche en Nederlandsche havens, wordt het duidelijk, dat de Japansche havens zich over een druk bezoek mogen verheugen.

De inkomsten, die Japan door middel van zijn scheepvaart uit het buitenland trekt

Japan is een land, dat voor zijn welvaart over buitenlandsche goederen moet kunnen beschikken. In hoofdstuk I werd er reeds op gewezen, dat Japan hoofdzakelijk grondstoffen moet importeeren. Van die grondstoffen worden industrieproducten gemaakt, die gedeeltelijk voor de betaling van de ingevoerde goederen dienen. In hoofdstuk I bleek echter ook, dat de waarde van de door Japan ingevoerde goederen in bijna alle jaren, uitgezonderd de oorlogsjaren, de waarde van den export overtrof.

Behalve voor den import van goederen heeft Japan nog andere betalingen aan het buitenland te doen. (Zoo moet b.v. rente betaald worden voor leeningen, die de Japansche staat in het buitenland gesloten heeft.)

Hoe kan Japan zijn schulden aan het buitenland voldoen en aldus zijn betalingsbalans sluitend maken?

Allerlei middelen staan het land ten dienste. Eén daarvan is de scheepvaart. Indien Japansche schepen aan vreemde naties diensten bewijzen, ontstaan er Japansche vorderingen op het buitenland. Wij zullen nagaan, hoe groot die vorderingen over een aantal jaren waren.

Het was helaas onmogelijk de beschikking over de Japansche betalingsbalansen van 1900 tot 1923 te verkrijgen, zoodat hieronder slechts de gegevens van het jaar 1923 af vermeld staan. Er dient nog op gewezen te worden, dat de samenstelling van de betalingsbalansen moeilijk is, omdat dikwijls volledige en betrouwbare gegevens niet aanwezig zijn. Men doet dus goed de onderstaande cijfers met een zekere reserve te beschouwen.

Door middel van de scheepvaart trok Japan over de jaren 1923-1931 de volgende bedragen, in den vorm van vrachtlon, uit het buitenland:

VRACHTLOON (niet van passagiersvervoer)

Jaren	millioen yen	Jaren	millioen yen
1923.....	165	1928.....	187,4
1924.....	167,8	1929.....	205,3
1925.....	181,7	1930.....	161,2
1926.....	175,1	1931.....	140,2
1927.....	186,0		

In deze bedragen zijn begrepen de transportkosten van de in Japan geïmporteerde goederen, voor zoover die door Japansche schepen vervoerd werden. Aan het begin van hoofdstuk I werd reeds opgemerkt, dat de waarde, die voor de ingevoerde goederen wordt geregistreerd, ook de transportkosten inhoudt. Het vrachtloon, dat door de Japansche scheepvaart geïnd werd voor het vervoer van de in Japan ingevoerde goederen, wordt voor de jaren 1924-1930 op respectievelijk 74, 72, 78, 93, 103 en 69,5 millioen yen geschat.

De havenrechten door Japansche schepen in het buitenland betaald

Japan trekt door middel van zijn scheepvaart inkomsten uit het buitenland, maar daartegenover staan ook uitgaven. O.a. moeten havenrechten betaald worden. In de Japansche betalingsbalansen vinden wij daaromtrent de volgende cijfers:

HAVENRECHTEN

Jaren	millioen yen	Jaren	millioen yen
1924.....	35,4	1928.....	46,1
1925.....	36,5	1929.....	47,9
1926.....	43,8	1930.....	40,9
1927.....	37,0	1931.....	40,6

De inkomsten, die Japan in den vorm van havenrechten van buitenlandsche schepen trekt, zijn gering, hoewel wij reeds eerder zagen, dat betrekkelijk veel vreemde schepen de Japansche havens aandoen.

Vanaf 1924-1931 werden de volgende bedragen aan havenrechten geïnd: 2,6; 2,8; 3,1; 1,9; 3,5; 3,8; 3,2; en 3,0 millioen yen.¹⁾

Als oorzaken van het feit, dat Japan niet meer inkomsten uit het

¹⁾ Deze cijfers zijn, evenals die van de beide vorige tabelletjes, afkomstig uit: Balances des Paiements 1931 en 1932, Vol. II, pag. 140 en Memorandum sur le Commerce international et sur les Balances des Paiements 1926-1928, Vol. II, pag. 141 en volg.

buitenland trekt door middel van zijn belangrijke scheepvaart zijn te noemen:

1e. De diensten, die de Japansche scheepvaart aan het buitenland bewijst, zijn gering in verhouding tot de grootte van de koopvaardijvloot. De scheepvaart staat grootendeels in dienst van het eigen land. Alleen voor de scheepvaartverbindingen tusschen de Chineesche havens spelen de Japansche schepen een belangrijke rol. Verder vormen de groote lijnen hoofdzakelijk verbindingen tusschen Japan en het buitenland.

2e. De lage vrachtprijzen. Reeds eerder werd gezegd, dat de bemanning van de Japansche schepen zeer lage loonen verdient; daardoor is het mogelijk, dat de Japansche scheepvaart zeer sterk concurreert.

Zijn deze lage prijzen noodzakelijk? Men mag verwachten, dat de Japansche scheepvaartondernemingen zonder veel moeite hoogere prijzen zouden kunnen bedingen. Op de scheepvaartconferenties, die in de laatste jaren gehouden werden ter regeling van de internationale scheepvaart in den Grooten Oceaan, waren het steeds de Japanners, die de vrachtprijzen zoo laag mogelijk hielden.

Welke redenen zijn voor een dergelijke ongewone houding aan te wijzen? De eerste kan zijn, dat de Japansche scheepvaart door een zeer scherpe concurrentie andere mededingers zooveel mogelijk tracht te verdringen, om als dat gelukt is, de vruchten te plukken.

Men kan echter ook van meening zijn, dat achter de zeer lage Japansche vrachtprijzen politieke bedoelingen steken. Deze laatste opvatting is te verdedigen met een beroep op het feit, dat de Japansche regeering als tegenprestatie voor de subsidies, die zij aan belangrijke lijnen toekent, medezeggenschap eischt bij het vaststellen der tarieven. Het is niet onmogelijk, dat de Japansche scheepvaartpolitiek mede door andere dan economische motieven beheerscht wordt. (In hoofdstuk I werd reeds hetzelfde van de Japansche handelspolitiek gezegd.)

HOOFDSTUK III

SAMENVATTING

Als we de resultaten van ons statistisch onderzoek betreffende den buitenlandschen handel en scheepvaart van Japan in een résumé vastleggen, krijgen we de volgende conclusies:

1e De buitenlandsche handel en scheepvaart van Japan zijn in de laatste decennia zeer belangrijk geworden. Vooral de oorlogsjaren zijn voor den groei van den Japanschen buitenlandschen handel en scheepvaart zeer gunstig geweest.

2e De oorzaak van de zoo snel groeiende beteekenis van Japan in het internationale ruilverkeer moet men primair zoeken in de aanraking van het land met het Westen, secundair in de industrialisatie van het land.

3e De industrialisatie is door de regeering ter hand genomen en wordt nog steeds door haar aangemoedigd.

4e Door de industrialisatie is de aard van den Japanschen export en import veranderd, in dien zin, dat de export meer industrieproducten is gaan omvatten en de import meer grondstoffen.

5e Hoewel Japan in den loop der jaren goederen is gaan exporteeren, die vroeger niet werden uitgevoerd, zijn nog steeds enkele producten in den export van zeer groote beteekenis. Dit komt de stabiliteit van den buitenlandschen handel niet ten goede. Het is daarom wenschelijk, dat de Japansche export steeds meer soorten van goederen gaat omvatten, hetgeen in de laatste jaren in een versneld tempo gebeurt.

6e De industrialisatie op zichzelf kan den snellen groei van den buitenlandschen handel en scheepvaart niet verklaren. Men moet daarbij bedenken dat Japan de voor de industrie vereischte grondstoffen voor een belangrijk deel uit het buitenland moet betrekken, zoodat de industrialisatie een zeer snelle stijging van den invoer veroorzaakte. Voor de betaling van den invoer is echter uitvoer noodig, zoodat ook de export moest toenemen. De ligging van Japan maakte overzeesch transport noodig, waardoor de Japansche scheepvaart van den toenemenden ruil tusschen Japan en het buitenland profiteerde.

7e De export van Japan werd ten zeerste vergemakkelijkt door den lagen levensstandaard van het volk en bovendien door het feit, dat de Japanner, beter dan de Westering, de behoeften van andere Oostersche volken weet te peilen, zoodat Japan met producten op de wereldmarkt verschijnt, die zeer in de smaak van het Oostersche publiek vallen.

Evenals voor den export waren de lage loonen een stimulans voor de scheepvaart.

Dat de Japansche arbeider met zeer lage loonen genoegen neemt, moet grootendeels uit een minder ontwikkeld behoeftencomplex verklaard worden.

8e De beteekenis en invloed van den Japanschen export zijn grooter dan men uit het aandeel van de waarde van den totalen Japanschen uitvoer in de waarde van den totalen werelduitvoer zou afleiden: Ten eerste, omdat de uitzonderlijk lage prijzen tengevolge hebben, dat de hoeveelheid goederen, die Japan uitvoert, grooter is dan de totale waarde ervan doet vermoeden. Ten tweede, omdat een groot deel van den Japanschen export naar de Aziatische landen gaat, waardoor de ruil tusschen het Oosten en het Westen bemoeilijkt wordt. Aangezien Europa, dat minder nog dan Noord-Amerika, de Oostersche grondstoffen, etc., die met industrieproducten betaald moeten worden, kan missen, zijn de gevolgen van de Japansche concurrentie zeer ongunstig voor de Europeesche landen. Japan dwingt Europa tot levering van fabrikaten aan het Oosten tegen lagere prijzen dan voorheen, want de Oosterling betreft zijn goederen daar, waar ze het goedkoopst zijn. Indien Europa niet aan de Aziatische landen kan verkoopen, moet dat op den duur leiden tot een verminderden import van tropische producten.

Men kan de gevolgen van de industrialisatie van Japan en van andere Oostersche landen op het gebied van het internationale ruilverkeer in het kort aldus formuleeren: De industrialisatie van het Oosten gaat gepaard met het verdwijnen van den onvoordeeligen voet, waarop het Oosten met het Westen ruilt.

Ter toelichting het volgende:

Vóór de industriele opkomst van het Oosten (in de eerste plaats van Japan), was de toestand in groote trekken aldus: Door de grootere kennis van het Westen kon het zijn industrieproducten, met relatief geringe offers verkregen, op voordeelige wijze ruilen tegen agrarische producten uit het Oosten. In het feit, dat het Oosten wilde ruilen, ligt opgesloten, dat het in dien ruil voordeel zag. Het Oosten leverde ech-

ter voor de ontvangen industrieproducten een relatief groote hoeveelheid grondstoffen, voedings- en genotmiddelen. Het deed dat, omdat het zelf niet in staat was de begeerde goederen te produceeren. Indien het Oosten zelf de productie daarvan ter hand had kunnen nemen, zou het waarschijnlijk niet genegen geweest zijn groote hoeveelheden agrarische producten aan het Westen af te staan voor hetgeen daarvoor in ruil gegeven werd. Het verschil van de prijzen van de door het Oosten geïmporteerde fabrikaten en de prijzen van de grondstoffen, waaruit die industrieproducten werden vervaardigd, geeft in groote lijnen (transportkosten, etc. buiten beschouwing gelaten) het revenue aan, dat het Westen voor zijn industriele arbeid ontving. Dit revenue was groot, gevolg van de meerdere technische kennis van het Westen.

Dat de toestand inderdaad zoo was en in verschillende gevallen nog zoo is, is te verduidelijken met behulp van statistische gegevens. Europa heeft voor zijn industrie veel grondstoffen uit het Oosten noodig. Als men echter den export van de Europeesche landen over een aantal jaren nagaat, blijkt, dat slechts een gering deel van dien export in den vorm van fabrikaten naar de Aziatische landen gaat. Duitschland, een belangrijk industrieland, dat veel grondstoffen uit het Oosten moet importeeren, voerde in het jaar 1913 nog 75% van de totale waarde van zijn totalen export naar Europeesche landen uit; in 1926 was dat percentage tot 70% teruggelopen. Naar de Aziatische landen exporteerde Duitschland in 1926 slechts 8,6% van de waarde van zijn totalen uitvoer, terwijl de import uit deze landen 10,3% van de totale waarde van den invoer bedroeg. In 1913 waren deze cijfers voor den export 5,9%, voor den import 9,4%.¹⁾

Hoewel de industrialisatie van het Oosten beteekent, dat de ongunstige voet, waarop het Oosten met het Westen ruilt, hoe langer hoe meer verdwijnt, behoeft deze industrialisatie nog geen verminderde welvaart voor het Westen te beteekenen, want tusschen industrielanden onderling is ruil van goederen ook zeer goed mogelijk, zooals de ruil tusschen de Europeesche landen reeds bewijst. Indien de productie in het Oosten hoe langer hoe meer op Westerschen leest geschoeid wordt, zal ook de productie van agrarische goederen worden opgevoerd, wat aan de voorziening van het Westen met tropische goederen ten goede moet komen. De lage levensstandaard van den Oosterschen arbeider doet echter een wanverhouding tusschen het

¹⁾ Vgl. *Mémorandum sur le Commerce International et sur les Balances des Paiemens*. Vol. II, pag. 64 en 65.

concurrentievermogen van het Oosten en Westen verwachten, met alle voor het Westen onaangename gevolgen van dien. Het is daarom, ook voor het Westen, te hopen, dat het voordeel van een Westersche productietechniek in de Aziatische landen aan alle lagen van de Oostersche bevolking ten goede komt. In Japan is dat nog niet het geval.

9e De Japansche politieke aspiraties kunnen grootendeels niet uit economische motieven verklaard worden. De welvaart van het Japansche volk zou, meer dan bij grootscheepsche militaire acties, gebaat zijn bij een verstandige handels- en scheepvaartpolitiek.

De politieke idealen moeten voor een groot deel verklaard worden uit de behoefte aan nieuwe geestelijke waarden. Door den stortvloed van vreemde Westersche ideeën temidden van de oude Japansche cultuur ontstond het gevaar van geestelijke en maatschappelijke ontwrichting.

10e Voor de politieke expansie van een land zijn groote energie, wilskracht, durf en doorzettingsvermogen van het volk noodig. Deze deugden zijn ook voorwaarde, indien een volk een zekere graad van welvaart wil bereiken. Daardoor ziet men dikwijls het verschijnsel, dat een land, dat zijn politieke macht weet uit te breiden, ook economisch sterker wordt. Dit houdt evenwel niet in, dat politieke expansie voorwaarde voor verhoogde welvaart van een land zou zijn.

11e De handels- zoowel als de scheepvaartpolitiek van Japan wordt beïnvloed door andere dan economische doelstellingen. Het gevolg daarvan is, dat de prijzen zoo laag mogelijk gehouden worden.

Het verlaten van den gouden standaard in December 1931 heeft opnieuw het concurrentievermogen van de exportindustrieën verhoogd. De waarde van den buitenlandschen handel, in yens uitgedrukt, is daardoor sedert het jaar 1931 voortdurend gestegen. In 1931 bedroeg de waarde van den export 1147 en van den import 1236 millioen yen. Op 20 December 1934 bedroeg de totale waarde van den uitvoer 2080 millioen yen en van den invoer 2180 millioen yen. Men moet echter bedenken, dat de goudwaarde van de yen sedert het jaar 1931 met 63% verminderde. Als men dat in het oog houdt, wordt het duidelijk, dat de geïmporteerde goederen ten opzichte van de geëxporteerde goederen zeer duur geworden zijn. ¹⁾

Gevolg daarvan is geweest, dat de loonen niet verhoogd konden worden, zoodat het Japansche volk over het geheel genomen arm is gebleven, ondanks een groote bedrijvigheid in de exportindustrieën

¹⁾ Vgl. Economische Verslagen van Nederlandsche Diplomatieke en Consulaire Ambtenaren, 28ste jaargang No. 9.

en andere takken van nijverheid. Een ander gevolg van de buitensporig lage prijzen van de Japansche exportartikelen is, dat verschillende landen pogingen gaan doen de Japansche goederen zooveel mogelijk te weren. Indien de prijzen hooger waren, zou dat gevaar waarschijnlijk minder groot zijn. Bovendien zou bij hogere prijzen de waarde van den export, ondanks de kans, dat de hoeveelheid uitgevoerde goederen zou verminderen, wellicht toenemen, hetgeen vermeerdering van de welvaart van het Japansche volk zou beteekenen, omdat dientengevolge meer goederen geïmporteerd zouden kunnen worden.

Zooals we zagen heeft de Japansche regeering zoowel op de industrie als de scheepvaart veel invloed. Men mag dan ook verwachten, dat de regeering de lage loonen, waarop de uitbreiding van de exportindustrie en van de scheepvaart is gebaseerd, goedkeurt. Als men naar de reden van deze goedkeuring zoekt, ontkomt men niet aan den indruk, dat zij gedeeltelijk op andere dan economische overwegingen berust.

LIJST VAN DE TABELLEN

- Tabel I. pag. 13. De waarde van den totalen Japanschen export en import in de jaren na 1899.
- Tabelletje pag. 15. Het aandeel van de waarde van den totalen Japanschen export en import in de waarde van den totalen wereldexport en -import.
- II en III. pag. 19 tot 22. Verdeeling van den export en import in verschillende groepen van goederen, van het jaar 1908 af.
- Tabelletje pag. 27. De industriele productie van Japan in de jaren na 1923.
- IV. pag. 28 en 29. De waarde van de belangrijkste goederen, die Japan in de jaren 1900 en 1931 exporteerde en importeerde.
- Tabelletje pag. 31 en 32. De wereldproductie en de productie van Japan van zijde van de zijderups en kunstzijde van het jaar 1922 af.
- V. pag. 33. De uitvoer van zijde in de jaren na 1899.
- VI. „ 34. De uitvoer van katoenen garens en weefsels.
- VII. „ 37. De uitvoer van zijden weefsels in de jaren na 1899.
- VIII. „ 40. De invoer van ruwe katoen in de jaren na 1899.
- IX. „ 41. De invoer van suiker in de jaren na 1899.
- X. „ 42. De invoer van rijst in de jaren na 1899.
- XI. „ 44. De invoer van petroleum in de jaren na 1899.
- XII. pag. 45-47. De uitvoer van de belangrijkste exportproducten in de jaren na 1899.
- XIII. pag. 48-50. De invoer van de belangrijkste importproducten in de jaren na 1899.
- XIV. pag. 52 en 54. De handel van Japan met de verschillende continenten in de jaren na 1899.
- XV. pag. 58 en 59. De uitvoer van Japan naar verschillende landen.
- XVI. „ 60 en 61. De invoer in Japan uit verschillende landen.
- Tabellen pag. 62 e.v. De import uit en de export naar Japan van verschillende Aziatische landen en van Australië en de Vereenigde Staten.
- Tabel pag. 72. De overzeesche handel van Korea en Formosa met landen andere dan Japan, van het jaar 1900 af.
- XVII. pag. 73. De Japansche export en import van goud en zilver in de jaren na 1899.
- Tabelletje pag. 74. Goudreserves van Japan en Nederland in de jaren na 1923.
- Tabelletjes pag. 78 en 79. Invoer en uitvoer van Japan, Nederlandsch-Indië en Nederland, naar de waarde en naar het gewicht in de jaren na 1923.

- XVIII. pag. 85. De Japansche staatsschuld van het jaar 1900 af.
- Tabelletje pag. 90. Verdeeling van de Japansche schepen naar den ouderdom (toestand eind Juni 1929).
- Tabel pag. 91. Subsidies door het Japansche gouvernement aan verschillende scheepvaartmaatschappijen verleend.
- XIX. pag. 93. Aantal en bruto-tonnage van de Japansche stoom- en zeilschepen in de jaren na 1899.
- XX. pag. 96. Aantal en tonnemaat van de schepen van meer dan 1000 ton, van het jaar 1903 af.
- XXI. pag. 98 en 99. De waarde van de goederen, die uit of naar Japan werden verscheept, in Japansche of vreemde koopvaardij-schepen, van het jaar 1906 af.
- Tabelletje pag. 100. De tonnage van de schepen, die de havens van Japan, de Vereenigde Staten en Nederland binnenkwamen en verlieten van het jaar 1923 af.
- Tabelletje pag. 102. De bedragen, die Japan door middel van zijn scheepvaart uit het buitenland inde, in de jaren na 1922.

STELLINGEN

I

De voedselvoorziening van Japan is, in vergelijking met verschillende andere industrielanden, niet in sterke mate van het buitenland afhankelijk.

II

De meening, dat de werking van het economisch motief zich bij niet-cultuurvolken minder sterk zou doen gelden dan bij cultuurvolken, is niet juist.

III

De industriele ontwikkeling van het Oosten heeft tot gevolg, dat de onvoordeelige voet waarop het Oosten met het Westen ruilt, verdwijnt.

IV

Dat maatregelen, die in het Westen ter verhooging van de welvaart dienen, in het Oosten vaak fiasco lijden, moet verklaard worden uit het feit, dat het begrip welvaart voor den Oosterling niet denzelfden inhoud heeft als voor den Westerling.

V

In art. 61 van de grondwet wordt gesproken over organen, waaraan de regeling van de inwendige aangelegenheden van Nederlandsch-Indië etc. wordt overgelaten. Welke organen bedoeld zijn is niet duidelijk.

VI

Bij den opbouw van den Volksraad is het parlementaire stelsel van ons land te veel als voorbeeld genomen.

VII

Het koningschap zal aan betekenis winnen, indien het steeds meer het symbool van de eenheid van de deelen van het Koninkrijk der Nederlanden wordt.

VIII

De verandering van Rusland van weinig geïndustrialiseerd tot geïndustrialiseerd land, die met de revolutie is begonnen, is van blijvende betekenis.

IX

De wetenschappelijke vorming van den Indologischen student wordt geschaad door de verbrokkeling der studie. Verbetering zou gebracht kunnen worden door den student aan het begin van zijn studie, in plaats van tusschen taalkundig candidaats- en economisch doctoraal examen, of omgekeerd, te laten kiezen uit twee hoofd-richtingen, nl. de taalkundige en de economische richting.

U
19